

TỔNG CỤC CHÍNH TRỊ
THƯ VIỆN QUÂN ĐỘI
- 6880 -

THƯ MỤC CHUYÊN ĐỀ

KỶ NIỆM 75 NĂM
CÁCH MẠNG THÁNG TÁM
(19/8/1945 - 19/8/2020)
VÀ QUỐC KHÁNH 2/9
(2/9/1945 - 2/9/2020)

Hà Nội, 7/2020

Chỉ đạo nội dung:
Đại tá, Thạc sỹ Trần Thị Bích Huệ

Biên soạn:
Trung tá, Thạc sỹ Trần Nữ Quế Phương
Thiếu tá CN, Cử nhân Nguyễn Thị Thu Hà

Trình bày:
Thiếu tá CN, Kỹ sư Trần Mạnh Hà

LỜI NÓI ĐẦU

Cách mạng tháng Tám năm 1945 là một sự kiện trọng đại, một mốc son chói lọi trong lịch sử dựng nước và bảo vệ dân tộc Việt Nam. Với thành công của cuộc Cách mạng tháng Tám, ngày 2 tháng 9 năm 1945 tại Quảng trường Ba Đình lịch sử, Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc bản Tuyên ngôn độc lập khai sinh nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Từ đây, chấm dứt vĩnh viễn ách đô hộ gần một thế kỷ của chế độ thực dân Pháp, mở ra một kỷ nguyên mới trong lịch sử dân tộc: kỷ nguyên độc lập, tự do, hạnh phúc và tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám là thắng lợi của sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, truyền thống yêu nước nồng nàn, bản lĩnh, trí tuệ và ý chí quật cường của dân tộc ta được kế thừa, phát huy lên tầm cao mới trong cuộc đấu tranh do Đảng ta tổ chức và lãnh đạo; là thắng lợi của đường lối cách mạng đúng đắn, sự lãnh đạo sáng suốt, tầm nhìn chiến lược, sự nhạy bén tạo thời cơ và chớp thời cơ “ngàn năm có một”, là thành quả của sự kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại của Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh. Cách mạng tháng Tám là sự kiện có tầm vóc thời đại, có ý nghĩa quốc tế sâu sắc; là nguồn cổ vũ, động viên to lớn đối với các dân tộc thuộc địa, nhân dân bị áp bức, bóc lột trên thế giới vùng lên đấu tranh giành độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội.

Với vai trò và ý nghĩa lớn lao đó, 75 năm qua, cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945 của Việt Nam vẫn luôn là một đề tài lịch sử được nhiều nhà nghiên cứu trong và ngoài nước quan tâm tìm hiểu dưới nhiều góc độ, từ đó đưa ra nhiều kiến giải khác nhau từ bối cảnh, diễn biến đến kết quả, vai trò, tính chất, ý nghĩa và những tác động đối với lịch sử Việt Nam, với Cách mạng Việt Nam, với khu vực và thế giới...

Nhân dịp kỷ niệm 75 năm Cách mạng tháng Tám thành công (19/8/1945-19/8/2020) và Quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2/9/1945-2/9/2020), Thư viện Quân đội biên soạn Thư mục chuyên đề **“Kỷ niệm 75 năm Cách mạng tháng Tám (19/8/1945-19/8/2020) và Quốc khánh 2/9 (2/9/1945-2/9/2020)”**.

Thư viện Quân đội chọn lọc, giới thiệu đến bạn đọc một số sách, tư liệu, luận án, luận văn, bài trích báo - tạp chí tiêu biểu viết về sự kiện Cách mạng tháng Tám và một số bài báo, tạp chí viết về những hoạt động của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trong những ngày đầu thành lập đang được lưu trữ tại Thư viện Quân đội, bố cục gồm 02 phần: *Phần 1: Danh mục tài liệu chuyên đề Cách mạng tháng Tám; Phần 2: Một số hoạt động của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trong những ngày đầu thành lập.*

Chúng tôi rất mong nhận được sự đóng góp, phê bình của các đồng chí.

Mọi ý kiến xin gửi về:

Phòng Thông tin - Thư mục - Máy tính

THƯ VIỆN QUÂN ĐỘI

83 Lý Nam Đế - Cửa Đông - Hoàn Kiếm - Hà Nội

Điện thoại: (069)554556

Email: thuvienquandoi@mail.bqp & thuvienquandoi@gmail.com (Internet)

Ảnh bìa: Nguồn Internet

PHẦN 1
DANH MỤC TÀI LIỆU CHUYÊN ĐỀ
CÁCH MẠNG THÁNG TÁM

I. SÁCH, TƯ LIỆU, LUẬN ÁN, LUẬN VĂN

a. Tài liệu quốc văn

- 1 **19 - 8 cách mạng là sáng tạo: Hồi ký của những chiến sĩ Việt Minh trong Cách mạng tháng Tám tại Hà Nội.**- H.: Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, 1995.- 366tr.; 21cm.

Số đăng ký: 44369 - 70

Tập hợp những hồi ký đã hoặc chưa được xuất bản của những chiến sĩ Việt Minh tham gia cuộc Cách mạng tháng Tám 1945 tại Hà Nội 50 năm về trước. Ký ức của mỗi nhân chứng lịch sử dù đứng ở góc độ nào của cuộc cách mạng cũng sẽ góp phần làm cho lịch sử của cuộc cách mạng ấy trở nên chân thực. Đọc những trang hồi ức này, chúng ta như thấy được lòng yêu nước ở Việt Nam đã thấm vào từng đường gân, thớ thịt con người, đã trở thành sức mạnh nhân bản, không mảy may tính toán, lừa trẻ, không kể nguồn gốc xuất thân đã bằng lòng xả thân, bằng ý chí tự thân tìm đến với Việt Minh, góp phần không nhỏ vào thành công của Cách mạng tháng Tám.

- 2 **2/9/1945 qua những trang hồi ức / Ngọc Châu, Sơn Tùng.**-H.: Quân đội nhân dân, 2005.-294tr.; 19cm.

Số đăng ký: LC 7378

Tuyển chọn các bài viết của các tác giả là những cán bộ cách mạng lão thành đã trực tiếp tham gia Tổng khởi nghĩa, là những nhà văn, nhà thơ được chứng kiến hoặc được nghe kể lại... Qua những trang viết chân thực, sinh động của các tác giả sẽ giúp chúng ta có cái nhìn toàn diện, sâu sắc hơn về sự kiện lịch sử vĩ đại này.

- 3 **65 năm Quân đội nhân dân Việt Nam anh hùng: (1944-2009).**- H.: Quân đội nhân dân, 2009.- 540tr.; 27cm.

Số đăng ký: V 10723 - V 10724

Cuốn sách giới thiệu quá trình ra đời, xây dựng, chiến đấu và trưởng thành của Quân đội nhân dân Việt Nam từ 1944-2009. Bộ cục gồm 4 phần, trong đó Phần thứ nhất giới thiệu sự ra đời của Quân đội nhân dân Việt Nam (22-12-1944) và Cách mạng tháng Tám 1945.

- 4 **70 năm mùa thu cách mạng/ Vũ Kim Yến sưu tầm.**- H.: Văn hóa Thông tin, 2015.- 199tr.; 21cm.- (70 năm Thành lập nước).

Số đăng ký: 75570 - 75571

Tái hiện một cách sinh động cuộc vận động Cách mạng tháng Tám đầy gian lao, thử thách của nhân dân ta từ khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời, trực tiếp chèo lái con thuyền Cách mạng Việt Nam trải qua các cao trào cách mạng năm 1930-1931, giai đoạn 1936-1939 đến 1939-1945; qua đó giúp bạn đọc có cái nhìn tổng thể và hiểu thêm về sự lãnh đạo tài tình, sáng suốt của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh trong việc đoán định đúng tình hình và nắm bắt thời cơ đưa ra những quyết định chính xác về tổ chức, tập hợp sức mạnh đại đoàn kết dân tộc để giành thắng lợi quyết định.

- 5 **Bác Hồ ở Tân Trào.**- H.: Chính trị Quốc gia, 2015.- 252tr.; 15cm.

Số đăng ký: 75342 - 75343

Cuốn sách là tập hợp những hồi ký của một số nhà lãnh đạo, tướng lĩnh, cán bộ và đồng bào đã từng ở bên Bác trong những ngày Người cùng Trung ương Đảng chuẩn

bị Tổng khởi nghĩa. Thông qua nội dung cuốn sách, chúng ta càng hiểu rõ hơn về ý chí, nghị lực phi thường và phong thái giản dị của Bác trong những ngày đầy khó khăn, gian khổ của cách mạng; những quyết sách sáng tạo mà Bác đã đề ra trong cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945, qua đó nhằm giáo dục truyền thống cách mạng và nêu cao tấm gương đạo đức của Bác Hồ cho các thế hệ của quê hương Tân Trào và cả nước học tập.

- 6 **Bài học của Cách mạng tháng Tám.**- H.: Phòng Chính trị. Bộ Tổng Tham mưu, 1951.- 12tr.; 17cm.

Số đăng ký: 16964

Cuốn sách nêu khái quát quá trình chuẩn bị khởi nghĩa, ưu điểm, nhược điểm và rút ra bài học kinh nghiệm của Cách mạng tháng Tám.

- 7 **Bản lĩnh Việt Nam qua hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ/ Bùi Đình Thanh.**- H.: Quân đội nhân dân, 2016.- 300tr.; 24cm.

Số đăng ký: LC 13538 - LC 13539 / 77124 - 77125

Tập hợp các bài viết của tác giả về hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ của nhân dân ta dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Các bài viết đi sâu nghiên cứu các mốc chính trong hai cuộc kháng chiến: từ Cách mạng tháng Tám, đến chiến thắng Điện Biên Phủ; rồi đến Hiệp định Giơnevơ năm 1954. Từ ngày đầu kháng chiến chống đế quốc Mỹ xâm lược đến chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử. Qua các bài viết, tác giả không chỉ khẳng định vai trò của Đảng ta mà còn một lần nữa nhấn mạnh bản lĩnh và truyền thống đấu tranh của nhân dân Việt Nam.

- 8 **Bước đầu tìm hiểu quá trình thành lập chính quyền Cách mạng ở Nam Bộ năm 1945-1946: Luận văn tốt nghiệp: Lịch sử Việt Nam/ Võ Thị Bích Phượng.**- Tp. Hồ Chí Minh: Trường Đại học Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, 1995.- 117tr.; 30cm.

Phục vụ hạn chế / **LAV 7978**

Khái quát lại quá trình hình thành chính quyền cách mạng sau Cách mạng tháng Tám ở Nam Bộ. Trên cơ sở đó góp phần nhận định về vai trò của chính quyền cách mạng đối với công cuộc kháng chiến toàn dân chống thực dân Pháp xâm lược ở Nam Bộ; phản ánh một số nét chung trong quá trình hình thành chính quyền ở toàn quốc qua hai năm 1945 và 1946

- 9 **Các cuộc khởi nghĩa do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo (1930-1945)/ Trần Nhu.**- Tp. Hồ Chí Minh: Nxb.Trẻ, 2015.- 314tr.; 21cm.- (70 năm Thành lập nước)

Số đăng ký: 75789 - 75790

Sách giới thiệu với bạn đọc diễn biến các cuộc khởi nghĩa, từ cuộc khởi nghĩa Châu Văn Liêm đến Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945. Những cuộc khởi nghĩa này là cuộc tập dượt cần thiết tất yếu nhằm chuẩn bị lực lượng, tích lũy kinh nghiệm quý báu cho cuộc tổng công kích cuối cùng thành công trọn vẹn: Tổng khởi nghĩa tháng Tám 1945.

- 10 **Cách mạng cận đại Việt Nam: Tài liệu tham khảo lịch sử/ Trần Huy Liệu, Văn Tạo.**- H.: Văn Sử Địa, 1957.- 151tr.; T.12: Tổng khởi nghĩa tháng Tám; 19cm.

Số đăng ký: 23569

Những tài liệu tham khảo trong tập sách này được thu thập ở nhiều nguồn: hoặc do những văn kiện cách mạng đã viết hay in ra, hoặc do những tài liệu của thực dân Pháp để lại, hay của những người trong cuộc kể lại...Nội dung tài liệu được hệ thống theo phạm trù như sau: Hội nghị Đảng Cộng sản Đông Dương 13-15 tháng 8-1945; Quốc dân Đại hội Tân Trào với quyết nghị Tổng khởi nghĩa; Tổng khởi nghĩa giành

chính quyền trong toàn quốc; Ngày độc lập 2-9-1945; Một số văn kiện phụ xung quanh ngày Tổng khởi nghĩa.

- 11 **Cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân Việt Nam: Tác phẩm chọn lọc / Trường Chinh.- H.: Sự thật, 1975.- 426tr.: Tập 1; 19cm.**

Số đăng ký: 23682 - 83; 25540 - 41

Nội dung cuốn sách là sự vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của Việt Nam để vạch ra đường lối chính trị, chiến lược và sách lược của Đảng ta trong giai đoạn cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở nước ta. Đảng ta đã đoán trước và đoán đúng được những diễn biến quan trọng của tình hình do đó đã chỉ đạo phong trào một cách chính xác, tạo thời cơ và nắm được thời cơ thuận lợi, phát động quần chúng hành động kịp thời, dẫn đến Cách mạng tháng Tám thành công, kháng chiến thắng lợi.

- 12 **Cách mạng tháng Tám - Cuộc đổi đời của dân tộc.- H.: Quân đội nhân dân, 2010.- 331tr.; 21cm.**

Số đăng ký: LC 11196 / 69289 - 90

Nhân dịp kỷ niệm 65 năm Cách mạng tháng Tám thành công, cuốn sách giới thiệu một số văn kiện chỉ đạo của Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiến tới Tổng khởi nghĩa giành chính quyền trong cả nước (8-1945); Những trang hồi ức của một số tác giả là những cán bộ cách mạng lão thành đã trực tiếp chỉ đạo, tham gia hoặc chứng kiến cuộc Tổng khởi nghĩa Cách mạng tháng Tám diễn ra ở Thủ đô Hà Nội, Sài Gòn và các vùng miền khác; một số bài viết, công trình nghiên cứu về Cách mạng tháng Tám.

- 13 **Cách mạng tháng Tám - một số vấn đề lịch sử / Chủ biên: Văn Tạo.-H.: Khoa học Xã hội, 1995.-363tr.;21cm.**

Số đăng ký: 43954 - 55

Cuốn sách trình bày vấn đề lịch sử được nhiều người quan tâm là chiến lược Đại đoàn kết toàn dân tộc trong Cách mạng tháng Tám; bối cảnh lịch sử và nguyên nhân thắng lợi của Cách mạng tháng Tám; phân tích rõ kẻ thù của cách mạng, trong đó phát xít Nhật ngày càng hiện nguyên hình là kẻ thù số một của nhân dân Việt Nam; xác định rõ đối tượng của Cách mạng Việt Nam; xây dựng và phát triển lực lượng cách mạng, trước hết là vai trò của đội quân tiên phong của cách mạng tức là giai cấp công nhân; xác định mục tiêu của cách mạng là lật đổ chính quyền địch, dựng nên Nhà nước Cách mạng Việt Nam; vấn đề quan hệ giữa Cách mạng tháng Tám với các phong trào cách mạng trên thế giới,...

- 14 **Cách mạng tháng Tám - Một sự kiện vĩ đại của thế kỷ XX / Chỉ đạo nội dung: Lê Mậu Hãn, Trịnh Thúc Huỳnh.- H.: Chính trị Quốc gia, 2005.- 521tr.; 21cm.**

Số đăng ký: 57687 - 89

Gồm một số bài viết của các nhà lãnh đạo Đảng và Nhà nước, các nhà khoa học trong và ngoài nước về Cách mạng tháng Tám: tầm vóc ý nghĩa của Cách mạng tháng Tám, bối cảnh lịch sử, nguyên nhân thắng lợi của Cách mạng tháng Tám, sự ra đời của nước Việt Nam mới; bối cảnh quốc tế, vấn đề thời cơ, tính chủ động của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh trong Cách mạng tháng Tám,...

- 15 **Cách mạng tháng Tám - Những giờ phút lịch sử/ Chủ biên: Đinh Xuân Lâm, Nguyễn Văn Khoan.- H.: Thanh niên, 2015.- 299; 21cm.- (70 năm Thành lập nước).**

Số đăng ký: 75572 - 75573

Hướng tới kỷ niệm 70 năm Cách mạng tháng Tám thành công cuốn sách giới thiệu một số bài viết, hồi ký giúp bạn đọc có cái nhìn toàn diện, có hệ thống về quá

trình hình thành, diễn biến và phát triển của Cách mạng tháng Tám ở Hà Nội; về tình hình trong nước và quốc tế trước năm 1945, về tình hình Hà Nội sau ngày Nhật đảo chính Pháp.

- 16 **Cách mạng tháng Tám - Thời cơ nghìn năm có một / Trường Chinh, Lê Đức Thọ, Vũ Oanh,... - H.: Quân đội nhân dân, 2009.- 150tr.; 21cm.**

Số đăng ký: 66433 - 34 / LC 10379 - 80

Phần đầu của cuốn sách là tuyển hồi ký của đồng chí Trường Chinh và bài viết của đồng chí Lê Đức Thọ, giáo sư sử học Trần Văn Giàu về Cách mạng tháng Tám. Đặc biệt ở phần thứ 2 của cuốn sách là những trang hồi ký của đồng chí Vũ Oanh. Đây sẽ là minh chứng sinh động cho những trang viết và quan điểm nêu ra ở phần đầu, phân tích thời cơ nghìn năm có một của Cách mạng tháng Tám.

- 17 **Cách mạng tháng Tám (1945).- H.: Sự thật, 1970.- 170tr.; 19cm.**

Số đăng ký: 2797 - 98

Nhân kỷ niệm 25 năm Cách mạng tháng Tám và ngày thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, cuốn sách đã phân tích cuộc Cách mạng tháng Tám đã được chuẩn bị như thế nào? Cao trào kháng Nhật, cứu nước và Cách mạng tháng Tám; tính chất, ý nghĩa và kinh nghiệm của Cách mạng tháng Tám.

- 18 **Cách mạng tháng Tám 1939 - 1945.- Nghệ An: Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Tỉnh ủy Tỉnh Nghệ An, 1966.- 95tr.; 19cm.**

Số đăng ký: 3617 - 18

Giới thiệu tình hình Nghệ An sau khi chiến tranh thế giới lần thứ II bùng nổ; chuẩn bị tổ chức lực lượng khởi nghĩa giành chính quyền ở Nghệ An (3-1945 - 8-1945); Phát động khởi nghĩa và khởi nghĩa giành chính quyền thắng lợi: diễn biến khởi nghĩa giành chính quyền ở Nghệ An; Đảng bộ Nghệ An được thành lập và lãnh đạo công cuộc bảo vệ và củng cố chính quyền cách mạng (8-1945 - 2-1946); Những bài học kinh nghiệm chủ yếu của Đảng bộ Nghệ An trong thời kỳ Cách mạng tháng Tám.

- 19 **Cách mạng tháng Tám 1945 - Thắng lợi vĩ đại đầu tiên của Cách mạng Việt Nam / Trịnh Nhu, Trần Trọng Thọ.- Xuất bản lần thứ 2 có sửa chữa, bổ sung.- H.: Chính trị Quốc gia, 2012.- 371tr.; 21cm**

Số đăng ký: 72018 - 19 / 69867

Cuốn sách đã phản ánh và làm sáng tỏ thêm một số vấn đề lịch sử trong toàn bộ tiến trình vận động Cách mạng tháng Tám khởi đầu bằng thời điểm cuộc Chiến tranh thế giới thứ 2 nổ ra, Đảng Cộng sản Đông Dương đặt nhiệm vụ giải phóng dân tộc lên hàng trước tiên, huy động tối đa sức mạnh dân tộc, chuẩn bị lực lượng mọi mặt và chớp thời cơ tiến hành cuộc Tổng khởi nghĩa giành chính quyền. Và giữ vai trò quyết định nhất cho thắng lợi của Cách mạng tháng Tám là sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- 20 **Cách mạng tháng Tám 1945 - toàn cảnh/ Chủ biên: Phan Ngọc Liên.- H.: Từ điển bách khoa, 2005.- 543tr.; 24cm.**

Số đăng ký: V 8014 - V 8015

Cuốn sách trình bày những điểm khái quát, riêng biệt, độc đáo trong sự bùng nổ và thắng lợi của Cách mạng tháng Tám ở các tỉnh, các địa phương. Qua đó, người đọc nhận thấy những nét chung, có tính quy luật của các cuộc cách mạng diễn ra trong phạm vi cả nước, dưới sự lãnh đạo thống nhất của Đảng.

Cấu tạo cuốn sách gồm các phần: Cách mạng tháng Tám 1945 - Những vấn đề cơ

bản; Cách mạng tháng Tám 1945 - Toàn cảnh; Giáo dục tinh thần Cách mạng tháng Tám 1945 cho thế hệ trẻ.

- 21 ***Cách mạng tháng Tám 1945 ở Việt Nam và Cách mạng tháng Chín 1944 ở Bun-ga-ri: Hội thảo khoa học Bun-ga-ri - Việt Nam Xô - phía - a tháng 9 - 1980.- H.: Thông tin Lý luận, 1982.- 121tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 30616 / 32721 – 32722

Giới thiệu toàn văn 6 bản báo cáo và tham luận khoa học của Việt Nam và Bun-ga-ri tham gia cuộc hội thảo khoa học về *Cách mạng tháng Tám ở Việt Nam và Cách mạng tháng Chín ở Bun-ga-ri* được tiến hành từ ngày 23 đến ngày 26 tháng 9 năm 1980 tại Xô-phi-a.

- 22 ***Cách mạng tháng Tám 1945 với sự nghiệp đổi mới, hội nhập và phát triển.- H.: Chính trị Quốc gia, 2016. - 806tr.; 24cm.***

Số đăng ký: V15192

Cuốn sách gồm hai phần với trên 60 bài viết của các nhà khoa học, nhà nghiên cứu tập trung phân tích vai trò và ý nghĩa của Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9; giá trị của Cách mạng tháng Tám với sự nghiệp đổi mới, hội nhập và phát triển. Từ đó khẳng định; Đối với lịch sử dân tộc ta, Cách mạng tháng Tám năm 1945 là sự mở đầu cho những giai đoạn phát triển thắng lợi tiếp theo của Cách mạng Việt Nam, có ý nghĩa lịch sử trong công cuộc đổi mới đất nước, tạo nên những biến đổi to lớn, sâu sắc trong đời sống xã hội, đưa đất nước vững bước tiến vào thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

- 23 ***Cách mạng tháng Tám 1945: Tuyển chọn từ Tạp chí Lịch sử Quân sự.- H.: Quân đội nhân dân, 2017.- 783tr.; 22cm.***

Số đăng ký: LC.0014325 - LC.0014326

Tuyển chọn, giới thiệu 68 bài viết về Cách mạng tháng Tám trên Tạp chí Lịch sử Quân sự từ năm 1982 đến năm 2016, các bài viết được sắp xếp thành ba phần:

Phần thứ nhất: Bối cảnh lịch sử, gồm 19 bài viết, đề cập đến bối cảnh lịch sử của cuộc cách mạng, cả trong nước và quốc tế, quá trình hoạch định đường lối cách mạng, sự chuẩn bị tích cực cả về lực lượng chính trị, lực lượng vũ trang, căn cứ địa cách mạng của Trung ương Đảng...cho cuộc Cách mạng tháng Tám; Phần thứ hai: Diễn biến, gồm 24 bài viết phản ánh diễn biến của cuộc Tổng khởi nghĩa trên phạm vi cả nước. Đặc biệt, phần này dành dung lượng đáng kể cho diễn biến cuộc Tổng khởi nghĩa giành chính quyền ở những địa bàn trọng yếu có ảnh hưởng lớn đến cuộc cách mạng trên cả nước như Hà Nội, Sài Gòn; Phần thứ ba: Ý nghĩa và bài học, gồm 25 bài viết, phân tích làm rõ vai trò, đặc điểm, vị trí, tính chất của cuộc Cách mạng tháng Tám đối với tiến trình lịch sử và tiến trình Cách mạng Việt Nam.

- 24 ***Cách mạng tháng Tám năm 1945 ở Hà Nội / Nguyễn Đình Lê chủ biên.- H.: Nxb. Hà Nội, 2010.- 295tr.; 24cm.- (Tủ sách Thăng Long 1000 năm).***

Số đăng ký: V 11748

Cuốn sách nêu khái quát về phong trào cách mạng Hà Nội trước năm 1939; phong trào đấu tranh cách mạng từ cuối 1939 đến đầu năm 1945; cao trào kháng Nhật đến Tổng khởi nghĩa, xây dựng chính quyền nhân dân (12-3 đến 2-9-1945); nguyên nhân thắng lợi, ý nghĩa lịch sử và bài học kinh nghiệm của Cách mạng tháng Tám ở Hà Nội.

- 25 ***Cách mạng tháng Tám năm 1945: Sự kiện, hình ảnh và kỷ ức/ Sưu tầm, biên soạn: Đỗ Hoàng Linh, Nguyễn Văn Dương, Vũ Thị Kim Yến.- H.: Thông tin và Truyền thông, 2015.- 178tr.; 24cm.***

Số đăng ký: V 14907 - V 14908

Cuốn sách Cách mạng Tháng Tám 1945 (sự kiện, hình ảnh và kí ức) tập hợp những tư liệu quý, những hình ảnh sinh động và chân thực để minh họa cho những nội dung sự kiện lịch sử trước và khi diễn ra cuộc vận động Cách mạng tháng Tám năm 1945 và khai sinh nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ngày 2/9/1945, tại Quảng trường Ba Đình Hà Nội.

- 26 **Cách mạng tháng Tám qua tư liệu ảnh/ Biên soạn: Đỗ Hoàng Linh, Nguyễn Văn Dương, Vũ Kim Yến.- H.: Văn hóa Thông tin, 2015.- 187tr.; 27cm.**

Số đăng ký: V 14614 - V 14615

Cuốn sách tập hợp những bức ảnh tư liệu sống động và chân thực để minh họa cho những nội dung sự kiện lịch sử trước và khi diễn ra cuộc vận động Cách mạng tháng Tám năm 1945; góp phần khắc họa lại những ký ức không thể nào quên về một trong những trang sử vẻ vang nhất, chói lọi nhất, hào hùng nhất của quá trình dựng nước và giữ nước của dân tộc Việt Nam

- 27 **Cách mạng tháng Tám Thừa Thiên Huế: Sơ thảo lịch sử.- Huế: Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng tỉnh Thừa Thiên, 1970.- 101tr.; 19cm.**

Số đăng ký: 2651 - 52

Nội dung cuốn sách giới thiệu quá trình diễn biến thời kỳ vận động giải phóng dân tộc từ cuối năm 1939 đến ngày 6 tháng 1 năm 1946, chủ yếu là cuộc khởi nghĩa Cách mạng tháng Tám ở Thừa Thiên - Huế; một số nét về quá trình đấu tranh cách mạng trong tỉnh trước năm 1939; những ngày đầu xây dựng chính quyền từ 23-8-1945 đến 6-1-1946.

- 28 **Cách mạng tháng Tám trong tiến trình lịch sử dân tộc / Chỉ đạo nội dung: Trịnh Thúc Huỳnh.- H.: Chính trị Quốc gia, 2005.- 375tr.; 21cm.**

Số đăng ký: 57973 - 74 / M 122787 - 90

Cuốn sách đã tái hiện một cách sinh động quá trình đấu tranh giành chính quyền đầy gian lao, thử thách của nhân dân ta; luận giải, đúc kết những bài học lịch sử quý báu, vai trò của Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh, của Mặt trận Việt Minh, của khối đại đoàn kết dân tộc, của các trung tâm khởi nghĩa Hà Nội, Huế, Sài Gòn,...tính quyết định của nhân tố chủ quan đối với thắng lợi của cách mạng. Đặc biệt, các tác giả còn tập trung thể hiện rõ tầm vóc, ý nghĩa to lớn của Cách mạng tháng Tám đối với tiến trình lịch sử dân tộc nói riêng, phong trào giải phóng dân tộc nói chung.

- 29 **Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh ngày 2 tháng 9 năm 1945 / Tuyển chọn: Phan Anh.- H.: Lao động, 2009.- 64tr.; 20cm.- (Kể chuyện sự kiện lịch sử bằng ảnh tư liệu).**

Số đăng ký: M 139613 - 14 / 67181 - 82

Tập sách ảnh tư liệu được nằm trong bộ sách “Kể chuyện các sự kiện lịch sử bằng hình ảnh tư liệu” đã tái hiện lại không khí sục sôi, khẩn trương của quân và dân cả nước trong những ngày Cách mạng tháng Tám và sự kiện ngày 2/9/1945, tại Quảng trường Ba Đình lịch sử, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đọc bản Tuyên ngôn độc lập khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

- 30 **Cách mạng tháng Tám và sự nghiệp đổi mới hôm nay / Chủ biên: Vũ Khiêu, Phạm Xuân Nam.- H.: Khoa học Xã hội, 1995.- 375tr.; 20cm.**

Số đăng ký: 44230 - 40

Đây là tập sách ảnh tái hiện không khí sục sôi, khẩn trương của quân và dân cả nước trong những ngày Cách mạng tháng Tám. Đây là cuộc cách mạng vĩ đại của dân

tộc ta, nhân dân ta, đã đập tan xiềng xích nô lệ của Pháp trong gần một thế kỷ. Sự kiện này đã được đánh dấu vào ngày 2-9-1945, ngày Bác Hồ đọc bản Tuyên ngôn độc lập khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

- 31 **Cách mạng tháng Tám và sự nghiệp xây dựng nhà nước của dân, do dân, vì dân.**- H.: Viện Khoa học Xã hội Nhân văn Quân sự, 2015.- 242tr.; 29cm.

Số đăng ký: T 23541 / T 23505

Tuyển chọn các bài viết của các tướng lĩnh, sĩ quan cao cấp, các nhà khoa học tham gia Hội thảo khoa học với chủ đề “**Cách mạng tháng Tám và sự nghiệp xây dựng nhà nước của dân, do dân, vì dân**” do Viện Khoa học Xã hội Nhân văn Quân sự, Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng tổ chức.

Nội dung kỷ yếu gồm 3 phần:

Phần thứ nhất: Cách mạng tháng Tám và sự ra đời của Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa

Phần thứ hai: 70 năm xây dựng Nhà nước của dân, do dân, vì dân

Phần thứ ba: Ý nghĩa và những vấn đề đặt ra trong xây dựng Nhà nước của dân, do dân, vì dân trong tình hình mới

- 32 **Cách mạng tháng Tám và sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa/ Biên soạn: Đặng Việt Thủy, Đặng Thành Trung.**- H.: Quân đội nhân dân, 2015.- 241tr.; 21cm.- (70 năm Thành lập nước).

Số đăng ký: 75787 - 75788

Cuốn sách giới thiệu những sự kiện lịch sử trọng đại tiến tới Tổng khởi nghĩa, Cách mạng tháng Tám năm 1945; những sự kiện lịch sử trong Tổng khởi nghĩa Cách mạng tháng Tám và sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đặc biệt cuốn sách đã trình bày khá chi tiết về cao trào kháng Nhật cứu nước, thành lập các khu giải phóng, các chiến khu cách mạng, các đội du kích vũ trang và tình hình đất nước sau Tổng khởi nghĩa.

- 33 **Cách mạng tháng Tám/ Trường Chinh.**- H.: Quân đội nhân dân, 2005.- 210tr.; 19cm.

Số đăng ký: LC 7376 - LC 7377

Tuyển chọn những bài nói, bài viết của đồng chí Trường Chinh về Cách mạng tháng Tám năm 1945, được bố cục ba phần chính: Phần 1: Tính chất xã hội Việt Nam và Cách mạng Việt Nam; Phần 2: Chuẩn bị cho khởi nghĩa tháng Tám; Phần 3: Cách mạng tháng Tám.

- 34 **Cách mạng tháng Tám/ Trường Chinh.**- H.: Sự thật, 1960.- 68tr

Số đăng ký: 4271 - 4272

Tập hợp những bài báo đã đăng trên báo Sự thật về kỷ niệm năm thứ nhất cuộc Cách mạng tháng Tám. Những bài báo này đã được bổ sung, có chỗ được viết lại và thêm nhiều đoạn mới.

Cuốn sách ghi lại lịch sử một cuộc đấu tranh vĩ đại của dân tộc ta; phê phán cuộc sống ấy một cách thẳng thắn; định rõ tính chất và ý nghĩa Cách mạng tháng Tám: phác họa bước tiến triển của Cách mạng Việt Nam; đồng thời đề nghị với quốc dân đồng bào nhiệm vụ chính phải làm ngay để thực hiện độc lập, tự do và hạnh phúc.

- 35 **Cách mạng tháng Tám: Tổng khởi nghĩa ở Hà Nội và các địa phương.**- H.: Sử học, 1960.- 462tr; 19cm.-Quyển II.

Số đăng ký: 16726

Nội dung quyển thứ hai bao gồm phong trào đấu tranh thuộc các tỉnh miền Trung và Nam Bộ, kể từ Nghệ An trở vào. Ngoài ra, về phong trào đấu tranh của kiều bào ta ở nước ngoài và dư luận quốc tế đối với Cách mạng tháng Tám.

- 36 ***Căn cứ địa Việt Bắc (trong cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945)*** / Hoàng Quang Khánh, Lê Hồng, Hoàng Ngọc Hà.- *Việt Bắc*: Nxb. Việt Bắc, 1976.- 174tr.; 19cm.

Số đăng ký: 25459 - 60

Giúp bạn đọc tìm hiểu lịch sử hình thành, phát triển, bài học kinh nghiệm và ý nghĩa lịch sử của căn cứ địa Việt Bắc trong cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945.

- 37 ***Chặt xiềng: Những tài liệu lịch sử từ chính biến tháng 3 đến cách mạng tháng Tám 1945***.- H.: Sự thật, 1955.- 99tr.; 19cm.

Số đăng ký: 6379

Cuộc Cách mạng tháng Tám là một việc trọng đại hơn hết của 80 năm chiến đấu giành tự do cho dân tộc Việt Nam. Một trong những mốc son quan trọng trong mấy nghìn năm lịch sử nước nhà. Suốt 80 năm nô lệ, biết bao lần tiếng gọi cứu nước vang dội non sông. Và rồi, ngày 19 tháng 8 năm 1945 đã đem lại sự thành công của sự nghiệp giải phóng dân tộc. Tập tài liệu này chính là hình ảnh người dân Việt Nam vùng búa lên, chặt xiềng xích để giành chính quyền về tay nhân dân. Bắt đầu là cao trào kháng Nhật, thành lập chính quyền địa phương, tiến hành Tổng khởi nghĩa và cuối cùng là nước Việt Nam mới ra đời.

- 38 ***Chiến tranh giải phóng và chiến tranh giữ nước***/ Võ Nguyên Giáp.- H.: Quân đội nhân dân, 1974.- 520tr.; 19cm.

Số đăng ký: 23799 - 800; 24841 - 42

Một số bài viết và nói quan trọng của đồng chí Võ Nguyên Giáp từ năm 1958 đến năm 1974 về các vấn đề: Đường lối quân sự của Đảng trong Cách mạng tháng Tám, kháng chiến chống Pháp, kháng chiến chống Mỹ; các vấn đề về khởi nghĩa vũ trang và chiến tranh cách mạng, xây dựng lực lượng vũ trang và củng cố quốc phòng, sự lãnh đạo của Đảng ta trong chiến tranh cách mạng.

- 39 ***Chủ tịch Hồ Chí Minh và tầm nhìn chiến lược về thời đại mới trong Tuyên ngôn độc lập***.- H.: Hồng Đức, 2015.- 402tr.; 27cm.

Số đăng ký: V 15087 - V 15088

Cuốn sách gồm 7 phần:

Phần 1: Toàn văn Tuyên ngôn độc lập ngày 02-9-1945.

Phần 2: Tầm nhìn chiến lược của Chủ tịch Hồ Chí Minh qua một số bài viết, thư gửi, diễn văn, lời phát biểu và lời kêu gọi sau ngày tuyên bố độc lập đến ngày khai mạc kỳ họp thứ nhất Quốc hội khóa I nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Phần 3: Các diễn văn, lời kêu gọi, thư gửi, bài viết của Bác Hồ nhân dịp kỷ niệm Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 02-9.

Phần 4: Chủ tịch Hồ Chí Minh lãnh đạo toàn dân Tổng khởi nghĩa, thành lập Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Phần 5: Cách mạng tháng Tám - Tầm cao trí tuệ, sức mạnh toàn dân.

Phần 6: Chủ tịch Hồ Chí Minh và tầm nhìn chiến lược về thời đại mới trong Tuyên ngôn độc lập.

Phần 7: Tuyên truyền kỷ niệm 70 năm Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

- 40 ***Chủ tịch Hồ Chí Minh với cuộc đấu tranh chống các thế lực đế quốc và phản***

động để bảo vệ chính quyền cách mạng từ sau Cách mạng tháng Tám đến Toàn quốc kháng chiến: Luận văn cao học khoa học lịch sử / Lê Kim Hải.- H.: Đại học Sư phạm Hà Nội I, 1983.- 75tr.; 26cm.

Số đăng ký: LAV 748

Tính khẩn cấp của việc bảo vệ chính quyền cách mạng sau Cách mạng tháng Tám; Chủ tịch Hồ Chí Minh với cuộc đấu tranh ngăn chặn âm mưu của tập đoàn Mỹ - Tưởng chống Pháp xâm lược trước và sau Hiệp định sơ bộ năm 1946.

- 41 **Cuộc vận động Cách mạng tháng Tám ở Hà Nội (cuối 1939-1946).**- H.: Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Thành ủy Hà Nội, 1970.- 203tr.; 19cm.

Số đăng ký: 2699 - 700

Thắng lợi của cuộc Tổng khởi nghĩa tháng Tám cũng như của riêng cuộc khởi nghĩa ở Hà Nội là kết quả của đường lối cách mạng dân tộc dân chủ đúng đắn và sáng tạo của Đảng và sự chỉ đạo trực tiếp của Thành ủy Hà Nội, của cán bộ đảng viên, của Đảng bộ Hà Nội. Thắng lợi của cuộc vận động Cách mạng tháng Tám ở Hà Nội còn là sự nghiệp vẻ vang của quần chúng nhân dân cách mạng ở thành phố vốn có một truyền thống cách mạng và yêu nước lâu đời, sâu sắc, xứng đáng Hà Nội là trung tâm chính trị - văn hóa - kinh tế.

- 42 **Cuộc vận động Cách mạng tháng Tám tỉnh Quảng Nam: Sơ thảo.**- Quảng Nam: Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng, 1973.- 118tr.; 19cm.

Số đăng ký: 23016

Cuốn sách cung cấp một số tài liệu sưu tầm bước đầu về cuộc vận động Cách mạng tháng Tám (1945) ở tỉnh Quảng Nam. Qua việc ôn lại những ngày lịch sử rất khó khăn gian khổ nhưng cũng rất sôi nổi hào hùng của thời kỳ cách mạng đó và luôn tin tưởng vào thắng lợi tất yếu của cuộc cách mạng hiện nay, phát huy hơn nữa truyền thống yêu nước quật cường, góp phần xứng đáng của mình vào thắng lợi cuối cùng trong sự nghiệp đấu tranh vì độc lập, tự do, vì hòa bình và thống nhất Tổ quốc.

- 43 **Đảng lãnh đạo xây dựng An toàn khu và vai trò của An toàn khu II trong Cách mạng tháng Tám:** Luận văn thạc sĩ lịch sử: 5.03.16 / Nguyễn Thắng Lợi.- H.: Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, 2004.- 98tr.

Số đăng ký: LAV 3793

Những chủ trương, biện pháp của lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc và Trung ương Đảng về công tác chống khủng bố, xây dựng An toàn khu và quá trình xây dựng An toàn khu, An toàn khu II. Làm rõ hoàn cảnh ra đời, những nét đặc thù và vai trò, vị trí của An toàn khu II trong Cách mạng tháng Tám đồng thời rút ra một số kinh nghiệm trong quá trình chỉ đạo, xây dựng và hoạt động của An toàn khu, An toàn khu II trong thời kỳ khởi nghĩa vũ trang giành chính quyền.

- 44 **Đấu tranh vũ trang trong Cách mạng tháng Tám** / Nguyễn Anh Dũng.- H.: Khoa học Xã hội, 1985.- 254tr.; 19cm.

Số đăng ký: 36862 - 63

Quá trình phát triển của đấu tranh vũ trang (kể cả tổ chức quân sự) trong Cách mạng tháng Tám. Những đặc điểm, quy luật của đấu tranh vũ trang - một hình thức, phương thức đấu tranh cách mạng, dùng nghệ thuật lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng và những bài học rút ra từ cuộc đấu tranh này. Chủ trương, đường lối đấu tranh chính trị, đường lối quân sự của Đảng ta trong Cách mạng tháng Tám.

- 45 **Hà Nội - Huế - Sài Gòn tháng 8 - 1945** / Minh Tranh, Quốc Quang, Nguyễn Văn

Trần.- H.: Quân đội nhân dân, 2004.- 168tr.; 19cm.

Số đăng ký: LC 6649 - 50

Tập sách ghi lại những ngày oanh liệt trong Tổng khởi nghĩa giành chính quyền ở ba trung tâm lớn nhất của đất nước ta là Hà Nội - Huế - Sài Gòn vào những ngày tháng 8 năm 1945, để ôn lại truyền thống anh hùng của dân tộc Việt Nam giúp bạn đọc tìm hiểu sâu hơn về những ngày sôi động của Cách mạng tháng Tám.

- 46 ***Hà Nội - Thủ đô nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.- H.: Sự Thật, 1984.- 247tr.***

Số đăng ký: V 4489 - V 4490

Cuốn sách ra đời nhân kỷ niệm lần thứ 30 ngày giải phóng thủ đô Hà Nội khỏi ách chiếm đóng của thực dân Pháp (10/10/1954-10/10/1984); kỷ niệm lần thứ 40 cuộc Tổng khởi nghĩa giành chính quyền ở Hà Nội trong Cách mạng tháng Tám (19/8/1945-19/8/1985); với mong muốn góp phần dựng lại diện mạo lịch sử của Hà Nội qua các thời đại trên các mặt: kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội của Hà Nội.

- 47 ***Hà Nội trong thời kỳ Cách mạng tháng 8: Tài liệu tham khảo / Biên soạn: Bùi Hữu Khánh.- H.: Sở Văn hoá Hà Nội, 1960.- 63tr.***

Số đăng ký: 6828 - 27

Với thắng lợi của cuộc khởi nghĩa tháng Tám - kết quả của quá trình đấu tranh cách mạng lâu dài và gian khổ - nhân dân Hà Nội đã góp phần to lớn vào sự toàn thắng của Tổng khởi nghĩa trong toàn quốc và thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

- 48 ***Hà Nội, Huế, Sài Gòn tháng 8/1945/ Minh Tranh, Quốc Quang, Nguyễn Văn Trần.- H.: Văn hóa, [1959].- 140tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 4143 - 44 / 4144

Cuốn sách ra đời nhân kỷ niệm lần thứ 14 Cách mạng tháng Tám, cung cấp nhiều sử liệu quý giá, có những nhận xét sâu sắc và giúp bạn đọc sống lại những ngày sôi nổi của Cách mạng tháng Tám.

- 49 ***Hải Hưng năm tháng và sự kiện 1945-1995.- Hải Hưng: Sở Văn hóa Thông tin, 1995.- 247tr.; 27cm.***

Số đăng ký: V 5194 - 95

Tập tư liệu đã lựa chọn, ghi chép, hệ thống và miêu tả vắn tắt các sự kiện phản ánh quá trình xây dựng và chiến đấu của nhân dân tỉnh Hải Hưng trong 50 năm qua (1945-1995), nhằm giúp bạn đọc và các nhà nghiên cứu có nhu cầu tìm hiểu về những sự kiện xảy ra theo ngày tháng trên các lĩnh vực: chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, nhà nước, đối ngoại, pháp luật, vv... Trong phần 1, trang 5 đến trang 55 đã hệ thống các sự kiện về tỉnh Hải Hưng cùng cả nước Tổng khởi nghĩa giành chính quyền Cách mạng tháng Tám và tiến hành cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp (1945-1954).

- 50 ***Hào khí Thăng Long - Hà Nội thời đại Hồ Chí Minh / Biên soạn: Nguyễn Duy Trường, Chu Thanh Hải.- H.: Quân đội nhân dân, 2010.- 198tr.; 21cm.- (Thăng Long - Hà Nội ngàn năm văn hiến).***

Số đăng ký: 67141 - 42 / LC 10604 - 05

Cuốn sách “Hào khí Thăng Long - Hà Nội thời đại Hồ Chí Minh” là tập hợp những sự kiện tiêu biểu nhất trong lịch sử đấu tranh cách mạng, chống ngoại xâm của Hà Nội từ ngày có Đảng và Bác Hồ lãnh đạo. Trong đó có Tổng khởi nghĩa tháng

Tám 1945 ở Hà Nội - “Cuộc khởi nghĩa tiêu biểu nhất, ảnh hưởng vang dội khắp cả nước” qua đó khẳng định “Hà Nội là Thủ đô của phẩm giá con người”.

- 51 ***Hiểu thêm lịch sử qua các hồi ký, ký sự, tùy bút / Sơ tư tập và biên soạn: Nguyễn Văn Hoa, Phạm Hồng Việt.- H.: Giáo dục, 1997.- 403tr.; 24cm.***

Số đăng ký: V 5366 - 67

Cuốn sách giới thiệu những hồi ký, ký sự và tùy bút của những chiến sĩ cách mạng, những nhà lãnh đạo, những tướng lĩnh, chỉ huy, các nhà văn hóa, nhà văn, nhà báo, đặc biệt họ đều là “những người trong cuộc”, những người tham gia vào sự kiện hoặc là những người đã thực sự chứng kiến sự kiện và có thể là những người của đối phương, các chính khách, tướng lĩnh của Mỹ, của Pháp, những nhân vật có thể lực trong chính quyền Sài Gòn trước năm 1975. Tác phẩm cho chúng ta một cái nhìn toàn diện những sự kiện trong quá khứ giúp cho người dạy và học lịch sử hiểu rõ hơn và có thêm được các biểu tượng lịch sử chân thật và sinh động.

Nội dung được sắp xếp theo thứ tự biên niên của các sự kiện lịch sử dân tộc thời kỳ 1930-1975. Trong đó, ở chương I, từ trang 54 đến trang 129 phản ánh những sự kiện của cả nước diễn ra trong cuộc Tổng khởi nghĩa Cách mạng tháng Tám và ngày 2/9/1945.

- 52 ***Hồ Chí Minh với phương thức khởi nghĩa giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám năm 1945: Luận văn thạc sĩ chính trị học: 60.31.27 / Phạm Thị Hải Châu.- H.: Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, 2009.- 134tr.; 29cm.***

Số đăng ký: LAV 6235

Phân tích tư tưởng chỉ đạo về đường lối Cách mạng Việt Nam của Hồ Chí Minh trong giai đoạn Cách mạng tháng Tám và việc thực hiện những chủ trương đó đã mang lại những thành tựu cho Cách mạng Việt Nam. Làm rõ sự đúng đắn, sự phù hợp với điều kiện lịch sử của tư tưởng khởi nghĩa giành chính quyền của Hồ Chí Minh. Đặc biệt chỉ ra sự sáng tạo về thực hiện bạo lực cách mạng, về phương thức khởi nghĩa dân tộc để giành chính quyền năm 1945 khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

- 53 ***Hồ Chí Minh với việc hoàn chỉnh phương pháp khởi nghĩa vũ trang trong quá trình tiến tới Cách mạng tháng Tám (1941-1945): Luận văn thạc sĩ khoa học lịch sử: Lịch sử Việt Nam: 60.22.54/ Nguyễn Thị Phượng.- Tp.Hồ Chí Minh: Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, 2012.- 146tr.; 30cm.***

Phục vụ hạn chế / LAV 7961

Nội dung nghiên cứu những hoạt động và đóng góp của Hồ Chí Minh vào việc hoàn chỉnh phương pháp khởi nghĩa vũ trang trong quá trình tiến tới Cách mạng tháng Tám trong thời kỳ 1941-1945, cụ thể là từ khi Hồ Chí Minh về nước trực tiếp lãnh đạo Cách mạng Việt Nam đến Cách mạng tháng Tám thành công.

- 54 ***Khái lược lịch sử Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh (1919-2006) / Chủ biên: Lê Quang Phi, Trần Xuân Phú.- H.: Chính trị Quốc gia, 2009.- 378tr.; 21cm.***

Số đăng ký: 66622 - 23/M 138472 - 73

Cuốn sách khái lược về lịch sử Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh (1969-2006), trong đó phần thứ nhất và phần thứ hai phản ánh quá trình đấu tranh cách mạng anh dũng, kiên cường của dân tộc ta từ khi có Đảng đã giành thắng lợi trong Cách mạng tháng Tám năm 1945 khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

- 55 ***Khởi nghĩa giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám năm 1945 ở Ninh Thuận: Luận văn thạc sĩ lịch sử: Lịch sử Việt Nam: 5.03.15/ Nguyễn Bắc Việt.- Tp.***

Hồ Chí Minh: Viện Khoa học Xã hội Tp. Hồ Chí Minh, 2003.- 117tr.; 30cm.

Phục vụ hạn chế / LAV 8460

Luận án làm rõ quá trình vận động, tuyên truyền xây dựng lực lượng cách mạng để chuẩn bị chớp thời cơ khởi nghĩa giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám ở Ninh Thuận năm 1945; Nêu rõ ý nghĩa lịch sử, nguyên nhân thắng lợi, rút ra bài học kinh nghiệm, từ đó gợi mở những vấn đề cho thế hệ hôm nay trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trên quê hương Ninh Thuận.

- 56 ***Khởi nghĩa từng phần giành chính quyền ở căn cứ địa Việt Bắc trong Cách mạng tháng Tám 1945: Luận án thạc sĩ khoa học lịch sử: 50316 / Hứa Văn Quyết.- H.: Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, 1996.- 57tr.***

Số đăng ký: LAV 2213

Luận án trình bày khái quát cơ sở và quá trình hình thành chủ trương khởi nghĩa từng phần của Đảng và lãnh tụ Hồ Chí Minh trong thời kỳ chuyển hướng chỉ đạo chiến lược của Đảng từ năm 1939-1941. Nêu diễn biến quá trình khởi nghĩa từng phần ở các địa phương thuộc căn cứ Việt Bắc trong cao trào kháng Nhật cứu nước của Cách mạng tháng Tám đồng thời rút ra một số bài học kinh nghiệm của khởi nghĩa từng phần ở Việt Bắc trong Cách mạng tháng Tám.

- 57 ***Khởi nghĩa từng phần lên Tổng khởi nghĩa trong Cách mạng tháng Tám 1945 / Nguyễn Thanh Tâm.- H.: Chính trị Quốc gia, 2005.- 202tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 57928 - 29 / M 122771 - 72

Sách viết nhân kỷ niệm 60 năm thắng lợi của Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9; trình bày phương thức khởi nghĩa từng phần lên Tổng khởi nghĩa để giành độc lập dân tộc, giành chính quyền nhân dân là một quan điểm chủ trương sáng tạo của Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- 58 ***Khu Quang Trung trong cuộc vận động Cách mạng tháng 8 - 1945 ở Việt Bắc.- Việt Bắc: Nxb. Việt Bắc, 1972.- 60tr.***

Số đăng ký: 20417 - 18

Khu Quang Trung là tên gọi khu vận động dân tộc thiểu số vùng cao tỉnh Cao Bằng (châu Nguyên Bình) và tỉnh Bắc Cạn (các châu Ngân Sơn, Chợ Rã, Bạch Thông, Chợ Đồn). Thắng lợi của phong trào cách mạng khu Quang Trung là thắng lợi của đường lối cách mạng và đường lối chính sách dân tộc đúng đắn của Đảng. Là kết quả đấu tranh liên tục, dũng cảm của nhân dân khu Quang Trung. Thắng lợi đó còn là sự kết hợp chặt chẽ giữa lực lượng chính trị với lực lượng vũ trang, giữa đấu tranh chính trị với đấu tranh vũ trang, giữa phong trào Nam tiến với phong trào Bắc tiến.

- 59 ***Khu Thiện Thuật trong cuộc vận động Cách mạng tháng Tám ở Việt Bắc.- [Kđ]: Việt Bắc, 1972.- 81tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 20415P - 16

Giới thiệu phong trào cách mạng của nhân dân các dân tộc thiểu số trong khu Thiện Thuật (vùng cư trú của nhân dân các dân tộc thiểu số Cao Bằng, Hà Giang, Bắc Cạn, Tuyên Quang), đồng thời nêu lên ý nghĩa, tác dụng của khu căn cứ này đối với phong trào đấu tranh cách mạng chung của cả nước.

- 60 ***Kinh nghiệm công tác quần chúng của Đảng ta ở căn cứ địa Tân Trào trong Cách mạng tháng Tám: Luận văn thạc sĩ khoa học lịch sử / Lê Quang Hoà.- H.: Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, 1996.- 89tr.; 26cm.***

Số đăng ký: LAV 716

Vị trí vai trò của quần chúng và công tác quần chúng trong cách mạng dân chủ; đặc điểm địa lý, con người, truyền thống và những kinh nghiệm công tác quần chúng của Đảng ta ở căn cứ địa Tân Trào trong Cách mạng tháng Tám.

- 61 ***Kinh nghiệm của Đảng Cộng sản Việt Nam trong việc bảo vệ những thành quả cách mạng giai đoạn 1945-1946: Luận án TSLS: 5.03.16 / Hoàng Thị Kim Thanh.- H.: Học viện Chính trị Quốc gia HCM, 1998.- 188tr.***

Số đăng ký: LAV 2116

Trình bày có hệ thống và phân tích sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh trong việc bảo vệ thành quả cách mạng giai đoạn 1945-1946. Nêu những kinh nghiệm lãnh đạo của Đảng về đấu tranh giữ vững nền độc lập dân tộc và xây dựng, bảo vệ chính quyền nhân dân trong điều kiện thù trong giặc ngoài âm mưu xâm lược nước ta và lật đổ chính quyền cách mạng. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của những bài học kinh nghiệm đó.

- 62 ***Kỷ vật cách mạng và kháng chiến/ Hoàng Lâm.- H.: Quân đội nhân dân, 2015.- 259tr.; 21cm.***

Số đăng ký: LC 13031 - LC 13032

Cuốn sách bố cục gồm 2 phần:

Phần một: Kỷ vật Cách mạng tháng Tám và kháng chiến chống thực dân Pháp (1939-1954)

Phần hai: Kỷ vật và di tích kháng chiến chống Mỹ (1954-1975).

- 63 ***Lịch sử Cách mạng tháng Tám 1945.- H.: Chính trị Quốc gia, 1995.- 295tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 43966 - 67

Cách mạng tháng Tám 1945 thắng lợi đã lật đổ ách thống trị tàn bạo của chủ nghĩa đế quốc và chế độ quân chủ lỗi thời, giành quyền độc lập dân tộc, tự do, hạnh phúc cho nhân dân, thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Cách mạng tháng Tám giải phóng dân tộc, giải phóng con người Việt Nam theo con đường cách mạng do Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta vạch ra. Cách mạng tháng Tám đã mang tầm vóc vĩ đại và ý nghĩa sâu sắc, cao đẹp như một mốc son chói lọi trong lịch sử dân tộc và phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc và phong trào đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân, giải phóng thuộc địa trên thế giới.

- 64 ***Lịch sử Cách mạng tháng Tám Tuyên Quang 1939 - 1945: Tài liệu nghiên cứu lịch sử sơ thảo.- Tuyên Quang: Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng, 1966.- 127tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 2033

Giới thiệu sơ lược tình hình đặc điểm Tuyên Quang trước Cách mạng tháng Tám; Khởi nghĩa giành chính quyền; Những bài học cơ bản.

- 65 ***Lịch sử Cách mạng tháng Tám/ Văn Tạo, Thành Thế Vỹ, Nguyễn Công Bình.- H.: Sử Học, 1960.- 258tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 5831 - 5832

Qua cuốn sách giúp bạn đọc tìm hiểu nguyên nhân chủ quan và khách quan đưa Cách mạng tháng Tám đến thành công; đường lối và sách lược của Cách mạng tháng Tám; về các hình thái vận động của cuộc Cách mạng tháng Tám: đấu tranh chính trị hay đấu tranh vũ trang là chủ yếu; lấy nông thôn bao vây thành thị hay từ thành thị đánh tỏa về nông thôn,...; Phân tích quá trình xây dựng và củng cố chính quyền cách mạng ở Việt Nam; Sơ bộ nhận định về tính chất của cuộc Cách mạng tháng Tám.

- 66 **Lịch sử đấu tranh vũ trang cách mạng huyện Tứ Lộc.- H.: Thư viện Quân đội sl., 2000.- 171tr.: T.1.**
Số đăng ký: T 18979
 Tài liệu ghi lại những diễn biến chính của hai thời kỳ: Cách mạng tháng Tám và kháng chiến chống Pháp - một chặng đường đấu tranh gian khổ nhưng vô cùng anh dũng của quân và dân huyện Tứ Lộc (Hải Dương), nhằm ôn lại những truyền thống cách mạng vẻ vang, góp phần cổ vũ quân và dân địa phương vượt qua mọi khó khăn, tiến lên thực hiện tốt mọi nhiệm vụ.
- 67 **Lịch sử tám mươi năm chống Pháp/ Trần Huy Liệu.- H.: Văn Sử Địa, 1961.- 224tr.: Q.2: Tập hạ: Bắt đầu cuộc đại chiến thứ 2 (1939) đến Tổng khởi nghĩa tháng Tám thành công (1945); 24cm.**
Số đăng ký: V 2516 - 17
 Phác họa bức tranh lịch sử Việt Nam giai đoạn bắt đầu cuộc Đại chiến thế giới thứ hai (1939) cho đến Tổng khởi nghĩa tháng Tám thành công (1945), nội dung tập chung đến xã hội Việt Nam thời Pháp - Nhật và Đại chiến thế giới thứ hai, Hội nghị Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Đông Dương lần thứ 6, thứ 7, thứ 8; phong trào đấu tranh toàn quốc, quan hệ Pháp - Nhật và hành động của chúng ta, đặc biệt là cuộc Tổng khởi nghĩa tháng Tám và những nhận xét, đánh giá về cuộc Cách mạng tháng Tám.
- 68 **Lịch sử Việt Nam sơ giản/ Văn Tân.- H.: Sử Học, 1963.- 277tr.; 19cm.**
Số đăng ký: 9201 - 9202
 Giới thiệu về đất nước Việt Nam và các dân tộc Việt Nam. Lịch sử Việt Nam thời nguyên thủy, thời chế độ chiếm hữu nô lệ, chế độ phong kiến, thời kỳ cách mạng do giai cấp công nhân lãnh đạo và những nét nổi bật của các dân tộc trên đất nước Việt Nam trong quá trình phát triển... Trong đó, từ trang 234 đến trang 242 đề cập đến các sự kiện Cách mạng tháng Tám thắng lợi: Hội nghị toàn quốc Đảng Cộng sản Đông Dương và Quốc dân Đại hội tại Tân Trào; Tổng khởi nghĩa bùng nổ; Chính sách nội trị và ngoại giao của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa; Tổ chức cuộc kháng chiến của đồng bào Nam Bộ; Hiệp định sơ bộ 6-3; Thực dân Pháp phá hoại Tạm ước 14 tháng Chín.
- 69 **Lịch sử Việt Nam/ Tạ Thị Thúy chủ biên.- H.: Khoa học Xã hội, 2014.- 758tr.; 24cm.**
Tập 9: Từ năm 1930 đến năm 1945.- 2014
Số đăng ký: V 14287 - V 14288
 Trong lịch sử Việt Nam, 1930-1945 là một thời kỳ đặc biệt, chỉ sau 15 năm ra đời, Đảng Cộng sản Đông Dương đã lãnh đạo nhân dân ta đập tan ách thống trị kéo dài hơn 80 năm của thực dân đế quốc, giành độc lập, tự do cho dân tộc, lật nhào chế độ quân chủ chuyên chế từng ngự trị ngót một nghìn năm trên đất Việt Nam, lập ra một nhà nước “của dân, do dân và vì dân” - một kỳ tích có ý nghĩa không chỉ trong phạm vi dân tộc mà cả trên phạm vi toàn thế giới. Cuốn sách này chia thành 6 chương, thể hiện nội dung của 3 giai đoạn 1930-1935, 1936-1939, 1939-1945 với ba đặc trưng khác nhau.
- 70 **Lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch nhân dịp kỷ niệm Cách mạng tháng 8 và Ngày Độc lập/ Hồ Chí Minh.- [K.đ]: [Knxb], 1953.- 12tr.; 16cm.**
Số đăng ký: 15503
 Toàn văn Lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch nhân dịp kỷ niệm Cách mạng tháng Tám

và Ngày Độc lập ngày 2 tháng 9 năm 1953.

- 71 **Năm 1945 - Những sự kiện lịch sử trọng đại / Biên soạn: Đặng Việt Thủy, Đặng Thành Trung.- H.: Quân đội nhân dân, 2010.- 223tr.; 21cm.**

Số đăng ký: LC 10725 - 26

Cuốn sách trình bày khái quát một cách khá đầy đủ theo trình tự thời gian những sự kiện lịch sử trọng đại diễn ra theo từng giai đoạn trong năm 1945.

- 72 **Nghệ thuật chỉ đạo đấu tranh vũ trang trong Cách mạng tháng Tám/ Nguyễn Anh Dũng.- H.: Sự thật, 1989.- 169tr.; 19cm.**

Số đăng ký: 40457 - 58

Hệ thống hóa tình hình diễn biến cuộc đấu tranh vũ trang trong thời kỳ khởi nghĩa và trong cuộc Tổng khởi nghĩa tháng Tám 1945, những thành tựu về nghệ thuật chỉ đạo đấu tranh vũ trang của Đảng. Nội dung của nghệ thuật đó bao gồm: Chuyển từ đấu tranh chính trị lên đấu tranh chính trị kết hợp với đấu tranh vũ trang; Tổ chức lực lượng để tiến hành đấu tranh vũ trang; Tiến hành đấu tranh vũ trang giành chính quyền.

- 73 **Nhà nước Cách mạng Việt Nam (1945-2010)/ Nguyễn Trọng Phúc.- H.: Chính trị Quốc gia, 2010.- 595tr.; 21cm.**

Số đăng ký: 68950 - 51

Quá trình hình thành và phát triển của Nhà nước cách mạng Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại. Cuốn sách gồm 2 phần: Phần 1. Con đường dẫn tới thắng lợi của Cách mạng tháng Tám năm 1945, thiết lập Nhà nước cách mạng kiểu mới ở Việt Nam và các thời kỳ xây dựng, phát triển nhà nước gắn liền với tiến trình cách mạng của Đảng và dân tộc; Phần 2. Gồm một số chuyên đề bước đầu góp phần làm rõ một số vấn đề xây dựng và bảo vệ nhà nước.

- 74 **Những chặng đường lịch sử / Võ Nguyên Giáp.- H.: Chính trị Quốc gia, 1994.- 579tr.; 22cm.**

Số đăng ký: 43293 - 94

Bao gồm 2 tập hồi ức "Từ nhân dân mà ra" và "Những năm tháng không thể nào quên" đề cập tới 2 thời kỳ đấu tranh cách mạng: thời kỳ từ chuẩn bị Tổng khởi nghĩa đến tháng Tám năm 1945, thời kỳ từ ngày thành lập nước 2-9-1945 đến ngày Toàn quốc kháng chiến 19-12-1946.

- 75 **Những cội nguồn của Cách mạng tháng Tám/ Chủ biên: Đinh Xuân Lâm, Nguyễn Văn Khoan.- H.: Thanh niên, 2015.- 299tr.; 24cm.**

Số đăng ký: 75781 – 75782

Cuốn sách gồm 2 phần.

Phần 1: Suy nghĩ về Cách mạng tháng Tám

Là tập hợp những bài viết có tính chất nghiên cứu và suy nghĩ về một cuộc cách mạng, gồm các bài viết của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Trần Văn Giàu, Hoàng Tùng, Tố Hữu đều là những người có vai trò to lớn trong chỉ đạo cuộc Cách mạng tháng Tám thành công và các bài viết của các lãnh tụ như Phidén Castrô...; các nhà sử học nước Úc, Đức, Mỹ, Pháp, Na Uy, Nhật Bản, Trung Quốc.

Phần 2: Một số tư liệu cung cấp những tư liệu lịch sử

Cung cấp cho người đọc một cái nhìn toàn diện, có hệ thống về quá trình hình thành, diễn biến và phát triển của Cách mạng tháng Tám năm 1945 ở Hà Nội, thông qua những hồi ký, chuyện kể...

- 76 **Những kinh nghiệm lớn của Đảng ta về lãnh đạo đấu tranh vũ trang và xây dựng lực lượng**

vũ trang cách mạng/ Võ Nguyên Giáp.- H.: Sự thật, 1967.- 105tr.; 19cm.

Số đăng ký: VN.0000999 - VN.0001000; 975 - 976

Khái quát những kinh nghiệm lớn của Đảng về lãnh đạo đấu tranh vũ trang và xây dựng lực lượng vũ trang cách mạng trong thời kỳ Tổng khởi nghĩa tháng Tám 1945 và kháng chiến lần thứ nhất chống thực dân Pháp và bọn can thiệp Mỹ.

- 77 *Những ngày khởi nghĩa ở Hà Nội/ Lê Hồng Lĩnh.- H.: Thanh niên, 1975.- 99tr.; 21cm.*

Số đăng ký: 24680

Dựa vào những văn kiện của Đảng và các tài liệu đã xuất bản đáng tin cậy, cuốn sách được biên soạn nhằm giúp bạn đọc ôn lại cuộc khởi nghĩa tháng Tám ở Hà Nội - một trang sử hào hùng và vẻ vang của Thủ đô. Qua đó chúng ta có thể thấy được không khí ở Hà Nội và tinh thần chiến đấu của quân và dân ta trong những ngày khởi nghĩa đánh Pháp.

- 78 *Những ngày kỷ niệm lớn trong nước.- H.: Quân đội nhân dân, 1972.- 308tr.; 19cm. Loại sách chiến sĩ cần biết.*

Số đăng ký: 20383 - 84

Cuốn sách gồm 6 chương giúp bạn đọc có thể tra cứu, tìm hiểu về các ngày kỷ niệm lớn trong nước, các nội dung về Đảng Lao động Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh, Cách mạng tháng Tám, Mặt trận dân tộc thống nhất, Đoàn thanh niên lao động Hồ Chí Minh và lực lượng vũ trang nhân dân Việt Nam.

- 79 *Những nghị quyết cơ bản dẫn đến thắng lợi Cách mạng tháng Tám: Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 6, 7, 8 năm 1939 - 1941.- H.: Sự thật, 1983.- 202tr.; 19cm.*

Số đăng ký: 33381 - 82

Cách mạng tháng Tám 1945 là một trong những chiến công hiển hách trong lịch sử giữ nước và dựng nước của dân tộc ta... Nguyên nhân cơ bản trực tiếp quyết định đến thành công của Cách mạng tháng Tám là do Đảng ta đã có sự chỉ đạo chiến lược, sách lược đúng đắn, vận dụng phương pháp cách mạng linh hoạt, sáng tạo. Điều đó được thể hiện trong nhiều văn kiện của Đảng từ năm 1939-1945 nhưng tập trung nhất là ở ba nghị quyết của các Hội nghị lần thứ 6, 7, 8 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Cuốn sách đăng toàn văn ba nghị quyết nói trên.

- 80 *Nông dân Việt Nam trước và sau Cách mạng tháng Tám.- H.: Nông thôn, 1960.- 35tr.; 19cm.*

Số đăng ký: 7664-65

Ôn lại và so sánh hai cảnh sống của nông dân dưới hai chế độ khác nhau, có ý nghĩa làm cho bà con nông dân ta ở miền Bắc luôn luôn thấy rằng hiện nay một nửa nước ta ở miền Nam còn nằm dưới sự thống trị tàn khốc của đế quốc Mỹ và bè lũ bán nước Ngô Đình Diệm, đời sống nhân dân còn nhiều tối tăm. Và trong cuộc cách mạng này anh em miền Nam có một chỗ dựa vững chắc là anh em miền Bắc, cùng nhau đi lên chủ nghĩa xã hội.

- 81 *Phương pháp cách mạng trong Cách mạng tháng Tám 1945 ở Việt Nam: Luận án thạc sỹ khoa học lịch sử / Lê Sanh.- H.: Học viện Chính trị Quốc gia HCM, 1995.- 87tr.; 30cm.*

Số đăng ký: LAV 647

Quá trình Nguyễn Ái Quốc và Đảng ta xác định vấn đề phương pháp cách mạng trong đấu tranh giành chính quyền. Những thành công của Đảng về phương pháp cách mạng

trong Cách mạng tháng Tám 1945 ở Việt Nam.

- 82 ***Quá trình hình thành và phát triển của căn cứ địa Việt Bắc (trong Cách mạng tháng Tám - 1945): Luận án Phó tiến sĩ khoa học lịch sử / Hoàng Ngọc La.- H.: Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội, 1993.- 141tr.; 28cm.***

Số đăng ký: LAV 3

Vị trí chiến lược, truyền thống đấu tranh của Việt Bắc; chủ trương khởi nghĩa, quá trình tổ chức, xây dựng khu căn cứ địa; khu giải phóng; điều kiện, đặc điểm của quá trình hình thành và phát triển căn cứ địa Việt Bắc và vị trí của nó. Chương IV từ trang 102 đến trang 130 viết về những điều kiện và đặc điểm của quá trình hình thành và phát triển của căn cứ Việt Bắc, vị trí của căn cứ Việt Bắc trong Cách mạng tháng Tám năm 1945.

- 83 ***Quá trình hình thành và phát triển của căn cứ địa Việt Bắc (Trong cuộc vận động Cách mạng tháng Tám 1945): Luận án Phó tiến sĩ khoa học lịch sử: 5.03.15 / Hoàng Ngọc La.- H.: Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, 1993.- 176tr.***

Số đăng ký: LAV 2892 / LAV 2033

Trình bày cơ sở ra đời, tiến trình hình thành và phát triển của căn cứ địa Việt Bắc cùng những đặc thù của nó. Từ đó khẳng định vai trò của nó đối với Cách mạng tháng Tám năm 1945. Phân tích nguyên nhân thành công và hạn chế trong quá trình tổ chức, xây dựng lực lượng kết hợp với đấu tranh cách mạng, tiến lên khởi nghĩa giành chính quyền của Đảng và nhân dân ta trên căn cứ địa Việt Bắc.

- 84 ***Quá trình thực hiện chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh trong kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược (1945-1954): Luận án TS Lịch sử: 5.03.16 / Khuất Thị Hoa.- H.: Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, 2001.- 182tr.***

Số đăng ký: LAV 2191

Khái quát sự hình thành và vai trò của chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh đối với thắng lợi của Cách mạng tháng Tám năm 1945. Làm rõ chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh trong bước khởi đầu và phát triển của cuộc kháng chiến (1945-1951) và bước phát triển mới của chiến lược đại đoàn kết Hồ Chí Minh (1951-1954). Nêu lên những kết quả thu được và rút ra một số bài học kinh nghiệm.

- 85 ***Quá trình vận động cách mạng giải phóng dân tộc ở Nghệ An trong thời kỳ 1930-1945: Luận án tiến sĩ lịch sử: 5.03.04 / Trần Văn Thức.- H.: Viện Sử học, 2003.- 207tr.***

Số đăng ký: LAV 3481

Luận án là tập hợp các nguồn tài liệu có liên quan đến phong trào đấu tranh cách mạng nhân dân Nghệ An trước năm 1939. Phân tích quá trình đấu tranh phục hồi lực lượng cách mạng chuẩn bị tiến tới khởi nghĩa ở Nghệ An (11/1939-8/1945) và cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở Nghệ An (15/8 đến 26/8/1945).

- 86 ***Quảng Nam - Đà Nẵng - 30 năm chiến đấu và chiến thắng 1945-1954.- H.: Quân đội nhân dân, 1985.- 271tr.***

Số đăng ký: 34988 - 89

Những nét cơ bản về đất nước, con người và truyền thống đấu tranh bất khuất của nhân dân Quảng Nam - Đà Nẵng, về khởi nghĩa giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám và cuộc chiến tranh nhân dân vô cùng phong phú, sinh động trong cuộc kháng chiến chống Pháp trên địa bàn tỉnh.

- 87 ***Sơ giản lịch sử Cách mạng tháng Tám Thanh Hoá (1939-1945).- Thanh Hoá: Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Thanh Hoá, 1966.- 88tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 1717 - 1718

Giới thiệu một cách sơ giản quá trình đấu tranh cách mạng giành chính quyền trong tỉnh Thanh Hóa.

- 88 ***Sơ thảo lịch sử Cách mạng tháng Tám tỉnh Vĩnh Phúc 1939-1945.- Vĩnh Phúc: Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng, 1966.- 162tr. : T. 1.***

Số đăng ký: 3539 - 40

Nêu các sự kiện của Đảng bộ về việc xây dựng lịch sử đấu tranh của Đảng bộ tỉnh Vĩnh Phúc chủ yếu là từ cuối năm 1939 đến hết năm 1945.

- 89 ***Sơ thảo lịch sử nhà nước và pháp luật Việt Nam: (Từ Cách mạng tháng Tám đến nay).- H.: Khoa học Xã hội, 1983.- 356tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 34412 - 13

Cuốn sách trình bày 3 thời kỳ lịch sử Nhà nước và pháp luật Việt Nam. Thời kỳ đầu là quá trình đấu tranh để thiết lập nhà nước kiểu mới, Nhà nước và pháp luật nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trong Cách mạng dân tộc dân chủ từ Cách mạng tháng Tám năm 1945 đến tháng 7-1954; thời kỳ thứ 2 là thời kỳ Nhà nước dân chủ nhân dân chuyển sang làm nhiệm vụ lịch sử của chuyên chính vô sản ở miền Bắc, đấu tranh xóa bỏ Ngụy quyền của chủ nghĩa thực dân kiểu mới và xây dựng chính quyền cách mạng ở miền Nam, thời kỳ này được kết thúc vào tháng 7-1976. Thời kỳ thứ 3 từ 1976 đến nay, đây là thời kỳ Nhà nước và pháp luật Việt Nam trong thời kỳ cả nước đi lên chủ nghĩa xã hội.

- 90 ***Sức mạnh tinh thần trong Cách mạng tháng Tám với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa/ Biên soạn: Lê Văn Làm, Vũ Văn Thường,...- H.: Quân đội nhân dân, 2010.- 290tr.; 21cm.***

Số đăng ký: 68898 - 68899

Hướng tới kỷ niệm 65 năm Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9, Đại lễ 1000 năm Thăng Long - Hà Nội, Trường Sĩ quan Chính trị tổ chức Hội thảo khoa học: “Sức mạnh chính trị tinh thần trong Cách mạng tháng Tám với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa hiện nay”.

Trong 94 tham luận Ban Tổ chức đã tuyển chọn được 36 tham luận, biên soạn thành sách, góp phần tuyên truyền sâu rộng về Cách mạng tháng Tám. Đây cũng là công trình chào mừng thành công Đại hội Đại biểu Đảng bộ Trường Sĩ quan Chính trị lần thứ VIII.

- 91 ***Tác phẩm được tặng giải thưởng Hồ Chí Minh / Nguyễn Khánh Toàn.- H.: Khoa học Xã hội, 2003.- 446tr.; 24cm.***

Số đăng ký: V 6752 - 53

Sách gồm 2 phần: Một vài nhận xét về thời kỳ từ cuối nhà Lê đến nhà Nguyễn Gia Long; Vấn đề dân tộc và cách mạng vô sản (2 tập). Trong đó chương IV của tập II bàn về Cách mạng tháng Tám và kháng chiến trường kỳ (chống thực dân Pháp).

- 92 ***Tài liệu tuyên truyền kỷ niệm 70 năm ngày Cách mạng tháng Tám (19.8.1945-19.8.2015) và Quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2.9.1945-2.9.2015)/ Trần Hoài Trung chủ biên.- H.: Quân đội nhân dân, 2015.- 206tr.; 19cm.***

Số đăng ký: LC 13129 - LC 13130 / 76266 - 76267

Nội dung tài liệu gồm 4 phần chính:

Phần thứ nhất: Cách mạng tháng Tám năm 1945 - Sự kiện vĩ đại trong lịch sử dân tộc Việt Nam.

Phần thứ hai: Thành tựu 70 năm xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước.

Phần thứ ba: Phát huy tinh thần Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9 trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa hiện nay.

Phần thứ tư: Quân đội nhân dân Việt Nam trong Cách mạng tháng Tám năm 1945, xây dựng và bảo vệ đất nước 70 năm qua.

- 93 ***Tám năm kháng chiến thắng lợi: Trích những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch trong những dịp kỷ niệm Cách mạng tháng Tám và Ngày Độc lập/ Hồ Chí Minh.- Việt Nam: Sự thật, 1955.- 47tr.; 17cm.***

Số đăng ký: 21112

Trích những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch trong những dịp kỷ niệm Cách mạng tháng Tám và Ngày Độc lập.

- 94 ***Tạp chí Lịch sử Quân sự: Số Chuyên đề Kỷ niệm 60 năm Cách mạng tháng Tám thành công (1945 - 2005).- H.: Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam, 2005.- 99tr.***

Số đăng ký: T 21412 - 13

Gồm các bài viết liên quan đến cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945: Bối cảnh ra đời, đặc điểm, nhân tố khách quan, vấn đề ngoại giao, ý nghĩa lịch sử,... và đường lối của Đảng ta trong thời kỳ này.

- 95 ***Tạp chí Nghệ thuật Quân sự Việt Nam. Số đặc biệt chào mừng 60 năm Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam: Tài liệu tham khảo 7 + 8 - 2005.- H.: Học viện Quốc phòng, 2005.- 111tr.***

Số đăng ký: T 21428 - 29

Gồm các bài viết quán triệt các Nghị quyết Trung ương Đảng khóa IX, nghiên cứu, quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh, quốc phòng an ninh, nghệ thuật quân sự và kinh nghiệm chiến đấu và những bài liên quan đến cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945: bối cảnh ra đời, đặc điểm, nhân tố khách quan, vấn đề ngoại giao, ý nghĩa lịch sử.

- 96 ***Tạp chí Quốc phòng toàn dân. Số đặc biệt kỷ niệm 60 năm Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2/9/1945 - 2/9/2005.- H.: Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2005.- 132tr.***

Số đăng ký: T 21497

Gồm các bài viết xung quanh vấn đề Cách mạng tháng Tám, 20 năm đổi mới (1986-2005), về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, giáo dục quốc phòng, giáo dục pháp luật trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và vấn đề bảo vệ Tổ quốc trong thời đại ngày nay.

- 97 ***Tìm hiểu tính chất và đặc điểm của Cách mạng tháng Tám.- H.: Sự Thật, 1963.- 251tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 11921 - 22

Đăng một số bài viết đã được trình bày trong cuộc tọa đàm trao đổi ý kiến về Cách mạng tháng Tám do Ban Nghiên cứu lịch sử Đảng tổ chức tháng 3 năm 1963. Mỗi bài viết đi sâu vào một khía cạnh nói lên tính chất và đặc điểm của cuộc Cách mạng tháng Tám, về chiến lược của Đảng ta, về đường lối vũ trang khởi nghĩa và xây dựng căn cứ địa cách mạng, mối quan hệ giữa đấu tranh chính trị và đấu tranh vũ trang, về phương thức giành chính quyền và một số ý kiến về xây dựng Đảng trong thời kỳ 1939-1945.

- 98 ***Tính chất xã hội Việt Nam và Cách mạng tháng Tám / Minh Tranh.- H.: Sự thật, 1961.- 47tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 9229 - 30

Nêu tính chất xã hội Việt Nam và Cách mạng tháng Tám; lực lượng của quần

chúng và vấn đề hình thức đấu tranh chính trị và vũ trang trong Cách mạng tháng Tám; hình thức và thực chất nhà nước của chúng ta.

- 99 **Tổng khởi nghĩa tháng Tám 1945.- H.: Sự Thật, 1985.- 306tr.; 20cm.**

Số đăng ký: 35836 - 37

Cách mạng tháng Tám 1945 ở Việt Nam là một cuộc Tổng khởi nghĩa vũ trang của toàn dân tiến hành đồng thời trong cả nước. Cuốn sách nêu tổng quát tình hình thế giới và trong nước trong thời kỳ Chiến tranh thế giới thứ hai. Nêu bật đường lối, chủ trương giải phóng dân tộc đúng đắn sáng tạo của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh, làm rõ quá trình chuẩn bị lực lượng chính trị, lực lượng vũ trang xây dựng căn cứ địa cách mạng, kết hợp đấu tranh chính trị với đấu tranh vũ trang, đi từ khởi nghĩa từng phần tiến lên cướp thời cơ thuận lợi nhất, Tổng khởi nghĩa giành chính quyền. Trình bày diễn biến khởi nghĩa ở từng thành phố, từng tỉnh trong cả nước

- 100 **Từ Cách mạng tháng Mười đến Cách mạng tháng Tám/ Trần Văn Giàu.- H.: Văn Hoá, 1957.- 241tr.; 19cm.**

Số đăng ký: 4605 - 06

Giới thiệu về cuộc Cách mạng tháng Mười Nga, tư tưởng cách mạng, ý nghĩa quốc tế của nó và những ảnh hưởng của nó đối với cuộc Cách mạng tháng Tám ở Việt Nam.

- 101 **Từ Cách mạng tháng Tám 1945 đến chiến dịch Hồ Chí Minh 1975.- H.: Văn hóa Thông tin, 2015.- 199tr.; 19cm.- (70 năm thành lập nước)**

Số đăng ký: 76130 - 76131

Cuốn sách “**Từ Cách mạng tháng Tám 1945 đến chiến dịch Hồ Chí Minh 1975**” được biên soạn nhân kỷ niệm 40 năm ngày giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất Tổ quốc, nhằm làm sáng tỏ những cống hiến, vai trò to lớn của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với công cuộc đấu tranh cách mạng ở Việt Nam. Bên cạnh đó, tác giả còn chọn lọc đưa vào sách những câu chuyện đặc sắc liên quan đến quá trình hoạt động cách mạng trong giai đoạn này của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- 102 **Từ Cách mạng tháng Tám đến Toàn quốc kháng chiến - Tư liệu và suy nghĩ.- Tp. Hồ Chí Minh: Văn hóa Văn nghệ, 2015; 24cm.**

T.1.- 2015.- 878tr.

Số đăng ký: V 14931 - V 14932

T.2.- 2015.-910tr.

Số đăng ký: V 14933 - V 14934

Bộ sách 2 tập bao gồm 700 tư liệu và cụm tư liệu, chia làm hai phần. Phần I (Tư liệu lịch sử) gồm 600 văn kiện chính trị, văn bản pháp luật, hiệp định ngoại giao, bản tin, phóng sự, xã luận,...Phần II (Tư liệu văn học, nghệ thuật) gồm 100 tác phẩm văn học, nghệ thuật...Các tư liệu trong cuốn sách phần nào đã giới thiệu lịch sử Việt Nam từ Cách mạng tháng Tám đến Toàn quốc kháng chiến.

- 103 **Từ Hỏa Lò đến Phủ Khâm sai Bắc Bộ/ Lê Trọng Nghĩa.- H.: Nxb.Hà Nội, 2012.- 161; 21cm.**

Số đăng ký: 75039 - 75040

Đây là hồi ức của một thanh niên Hà Nội vinh dự được tham gia vào cuộc Tổng khởi nghĩa “cướp phủ Khâm sai Bắc Kỳ” ngày 19/8, nay tường thuật lại cuộc khởi nghĩa nổi tiếng đó của người dân Hà thành trong Cách mạng tháng Tám - 1945.

- 104 **Từ khởi nghĩa từng phần lên Tổng khởi nghĩa trong Cách mạng tháng Tám năm 1945: Luận án Phó tiến sĩ khoa học lịch sử/ Nguyễn Thanh Tâm.- H.: Học viện**

Nguyễn Ái Quốc, 1992.- 163tr.; 28cm.

Số đăng ký: LAV 121

Lịch sử hình thành, phát triển từ quan điểm Tổng khởi nghĩa đến chủ trương đi từ khởi nghĩa từng phần đến Tổng khởi nghĩa của Đảng. Phân tích nêu bật vai trò của khởi nghĩa từng phần lên Tổng khởi nghĩa khẳng định bước đi thích hợp cho Cách mạng tháng Tám.

- 105 ***Tư tưởng Hồ Chí Minh: Thêm bạn bớt thù - Một nhân tố thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám / Nguyễn Bá Linh.- H.: Công an nhân dân, 2005.- 343tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 58881 - 82 / M 123836 - 38

Tác giả tập trung phân tích nội dung về tư tưởng Hồ Chí Minh, vai trò và sức mạnh của yếu tố dân tộc trong tư tưởng của Người. Đánh giá những cống hiến về lý luận và thực tiễn của Người cho Cách mạng tháng Tám. Giới thiệu về hình thức đấu tranh, về vấn đề đại đoàn kết dân tộc và ý nghĩa lịch sử của cuộc Cách mạng tháng Tám.

- 106 ***Vai trò của An toàn khu I trong cuộc vận động Cách mạng tháng Tám (1940 - 1945): Luận án thạc sỹ khoa học lịch sử: 5.08.03 / Doãn Thị Lợi.- H.: Học viện Chính trị Quốc gia HCM, 1998.- 81tr.***

Số đăng ký: LAV 2355

Phân tích cơ sở khoa học của chủ trương xây dựng An toàn khu của Trung ương, quá trình tổ chức thực hiện, phát triển và vai trò của An toàn khu I trong cuộc vận động Cách mạng tháng Tám 1940 - 1945.

- 107 ***Vấn đề xây dựng lực lượng cách mạng chuẩn bị cho Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945 ở Việt Nam (1939 - 1945): Luận văn tốt nghiệp sau đại học / Nguyễn Thị Quý.- H.: Trường Đại học Sư phạm Hà Nội I, 1977.- 98tr.***

Số đăng ký: LAV 1760

Phân tích tình hình xã hội Việt Nam khi Chiến tranh thế giới thứ hai bùng nổ và những chủ trương của Đảng Cộng sản Đông Dương. Khái quát quá trình xây dựng lực lượng chuẩn bị cho Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945 và các cuộc khởi nghĩa địa phương trong cả nước thời kỳ này.

- 108 ***Về Cách mạng tháng Tám năm 1945/ Hồ Chí Minh.- H.: Chính trị Quốc gia, 2005.- 131tr.; 21cm.***

Số đăng ký: M 122773 - M 122775

Tuyển chọn, tập hợp các văn kiện của Chủ tịch Hồ Chí Minh liên quan đến sự kiện Cách mạng tháng Tám năm 1945, gồm thư, lời kêu gọi, diễn văn, Tuyên ngôn độc lập ... được tuyển chọn từ bộ sách Hồ Chí Minh Toàn tập do Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia xuất bản lần thứ hai 2002.

- 109 ***Vì một nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa vững mạnh phồn vinh/ Lê Duẩn.- H.: Sự thật, 1985.- 15tr.; 19cm.***

Số đăng ký: 36401 - 36402

Giới thiệu toàn văn bài diễn văn của đồng chí Lê Duẩn, Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam trong buổi lễ trọng thể kỷ niệm lần thứ 40 Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9.

- 110 ***Việt Bắc - Căn cứ địa chủ yếu của một thời kỳ đấu tranh vũ trang cách mạng của nhân dân ta.- Việt Bắc: Quân khu Việt Bắc, 1966.- 150tr.; 26cm.***

Số đăng ký: TM 3298

Trình bày một số nét về tình hình chung khu căn cứ địa Việt Bắc trước thời kỳ

Cách mạng tháng Tám, thời kỳ Cách mạng tháng Tám (1939-1945), thời kỳ kháng chiến chống Pháp (1945-1954), thời kỳ hoà bình lập lại và rút ra những bài học kinh nghiệm.

- 111 ***Việt Nam - 40 năm đấu tranh và thắng lợi*** / Trường Chinh.- H.: Sự thật, 1985.- 19tr.; 19cm.

Số đăng ký: 36399 - 400

Đăng toàn văn bài viết của đồng chí Trường Chinh trên báo Tin tức (Liên Xô) nhân kỷ niệm lần thứ 40 Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2- 9.

- 112 ***Việt Nam 1945-1946 - Thời điểm của những quyết định sáng suốt của Đảng.***- H.: Quân đội nhân dân, 2005.- 378tr.; 21cm.

Số đăng ký: 57785 - 86 / LC 7338 - 39

Tập hợp những văn kiện của Trung ương Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ đạo Cách mạng Việt Nam từ sau Cách mạng tháng Tám 1945 thành công đến ngày Toàn quốc kháng chiến và một số bài viết của các nhà nghiên cứu lịch sử, tướng lĩnh, sĩ quan quân đội... Về thời điểm vận mệnh dân tộc “ngàn cân treo sợi tóc”, nhưng với những quyết định sáng suốt, Đảng ta đã lãnh đạo cách mạng dân tộc vượt qua tình thế hiểm nghèo.

- 113 ***Việt Nam năm đầu tiên sau Cách mạng tháng Tám (Tháng 8/1945 - Tháng chạp năm 1946)*** / Nguyễn Kiến Giang.- H.: Sự Thật, 1961.- 264tr.; 19cm.

Số đăng ký: 12385 - 86

Nêu tính chất của cuộc Cách mạng tháng Tám và của chính quyền nhân dân được thiết lập nên sau cuộc cách mạng. Trình bày cuộc đấu tranh bảo vệ chính quyền nhân dân qua từng giai đoạn trong thời kỳ từ tháng 8-1945 đến tháng 12-1946 và rút ra một số nhận xét phục vụ cho việc nghiên cứu lịch sử cách mạng hiện đại Việt Nam.

- 114 ***Việt Nam những sự kiện 1945-1986***/ Viện Sử học - H.: Khoa học Xã hội, 1990.- 830tr.; 24cm.

Số đăng ký: 4950 - 51

Sách gồm ba phần: 1945-1954: Tổng khởi nghĩa tháng Tám. Kháng chiến chống Pháp và can thiệp Mỹ 1975: Chống đế quốc Mỹ và tay sai, giải phóng miền Nam, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc; 1975-1986: Những năm đầu của thời kỳ xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

- 115 ***Việt Nam những sự kiện từ Cách mạng tháng Tám.***- H.: Ủy ban Khoa học Xã hội Việt Nam, 1973.- 152tr.; 26cm. T.1: 1945-1965.

Số đăng ký: V 1971 - 72

Ghi theo thứ tự thời gian bước trưởng thành của dân tộc ta trong sự nghiệp bảo vệ độc lập, tự do, đấu tranh thống nhất Tổ quốc, những chiến công trong cuộc kháng chiến chống Pháp, những kỳ tích anh hùng chống đế quốc Mỹ xâm lược và những thành quả xây dựng cuộc sống mới ở miền Bắc xã hội chủ nghĩa trên mọi lĩnh vực: chính trị, xã hội, kinh tế, quân sự, khoa học, giáo dục,...

b. Tài liệu ngoại văn

1. ***The August 1945 revolution*** / Truong Chinh. - H.: Thế giới, 2010.- 168p ; 21cm

Số đăng ký: A 12922

Cuộc Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945 là biểu tượng của sức mạnh, tâm

hồn, ý chí và năng lực trí tuệ của quân và dân Việt Nam. Thắng lợi của cuộc Cách mạng tháng Tám và đặc biệt là sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được xem là một bước ngoặt của lịch sử dân tộc Việt Nam. Cuốn sách bao gồm các bài viết, bài phát biểu của tác giả về Cách mạng tháng Tám. Phác họa điều kiện tự nhiên của xã hội Việt Nam, Cách mạng Việt Nam, việc chuẩn bị cho cuộc Cách mạng tháng Tám và diễn biến cuộc cách mạng và chiến thuật, chiến dịch của Đảng ta trong cuộc chiến đấu chống thực dân Pháp xâm lược.

2. ***Hồ Chí Minh the nation and the times 1911-1946*** / Phạm Xanh.- 2nd. Ed... - H.: Thế giới, 2008.- 196p. ; 21cm.

Số đăng ký: A 12935

Nghiên cứu các sự kiện lịch sử gắn liền với những hoạt động của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong giai đoạn từ 1911 đến 1946. Năm 1911 Hồ Chí Minh rời Việt Nam, bắt đầu ra đi tìm đường cứu nước chống lại sự thống trị của thực dân Pháp. Trong giai đoạn này Người đã chuẩn bị những điều kiện cần thiết để thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam và từ đây, Người đã lãnh đạo Cách mạng Việt Nam đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác, đặc biệt là Cách mạng tháng Tám năm 1945. Tác giả đã chỉ ra sự phát triển của tư tưởng Hồ Chí Minh - một hệ tư tưởng hoàn hảo thông qua việc phân tích những hoạt động đa dạng và phong phú của Người, thấy được viễn cảnh của thời đại và điều kiện của Việt Nam trong giai đoạn đó.

3. ***Primer for revolt: the communist takeover in Vietnam*** / Trương Chinh; Introduction and notes by Bernard B. Fall.- New York: Frederick A. Praeger, 1963.- 213p.; 21cm.

Số đăng ký: A 2520; 2657; 8554

Cuốn sách bao gồm hai tác phẩm chính của tác giả Trương Chinh, là bản sao của 2 ấn phẩm bằng tiếng Anh, xuất bản tại Hà Nội. Tác phẩm thứ nhất “Cách mạng tháng Tám” được viết năm 1946, nói về việc Cộng sản xuất hiện ở Việt Nam năm 1945. Tác phẩm thứ 2 “Kháng chiến sẽ thành công” được viết năm 1947 là một đánh giá vừa tầm về những mặt mạnh và yếu không chỉ của Pháp mà cả của Việt Minh. Đó là một trong những yếu tố mang đến thành công cho cách mạng. Hai tác phẩm này đã có ảnh hưởng, trong chừng mực nào đó có tính chất quyết định, đến nhiều chiến dịch chống thực dân Pháp của Việt Minh trong chiến tranh Đông Dương và còn ảnh hưởng đến cả chiến tranh chống Mỹ sau này.

4. ***The Unified national front in Vietnamese revolution: Vietnamese experience.***- H.: Foreign Languages, 1986.- 95p.; 22cm.

Số đăng ký: A 11265

Giới thiệu về Mặt trận Dân tộc thống nhất Việt Nam giai đoạn 1930-1945, vấn đề đoàn kết các dân tộc trong chiến tranh chống lại thực dân Pháp xâm lược, trong thời kỳ cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và cách mạng dân tộc dân chủ ở miền Nam 1954-1975 và tình hình Mặt trận Dân tộc thống nhất trong giai đoạn cả nước ta đẩy mạnh cuộc cách mạng chủ nghĩa xã hội từ năm 1975 - 1986.

5. ***Vietnam 1945: The quest for power*** / David G. Marr.- California: University of California, 1995.- 601p.; 21cm.

Số đăng ký: AV 7413

Viết về lịch sử Cách mạng Việt Nam 1858-1945, về chính trị và chính phủ Việt Nam qua các thời kỳ bị bọn đế quốc ngoại xâm thống trị. Phân tích tình hình Pháp và Nhật tại ba nước Đông Dương, sự ra đời của Đảng Cộng sản Đông Dương và Việt Minh, về các đồng minh Trung - Mỹ, Anh - Pháp, đặc biệt là các vấn đề xung quanh

cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945 và sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.

6. ***The Vietnamese revolution of 1945: Roosevelt, Ho Chi Minh and De Gaulle in a world at war/ Stein Tonnesson.- London: Internatonal Peace reseach institule, oslo, 1991.- 458p.; 21cm.***

Số đăng ký: AV 6137, AV 6701

Phân tích tình hình chính trị Việt Nam, nguyên nhân cuộc Cách mạng tháng Tám, sự ra đời, phát triển của Đảng Cộng sản Đông Dương, sự ra đời tổ chức Việt Minh, Tuyên ngôn độc lập của Hồ Chủ tịch và việc nắm bắt thời cơ giành thắng lợi của quân và dân Việt Nam trong cuộc Cách mạng tháng Tám. Những chính sách sai lầm dẫn đến thất bại của thực dân Pháp ở Đông Dương.

II. BÀI TRÍCH BÁO - TẠP CHÍ

- 1 ***"Tiến về Hà Nội"***// Nhân dân, 2003, ngày 27 tháng 8.- tr.: 3
- 2 ***"Tiếng súng khởi nghĩa" một tờ báo địch vận trong Cách mạng tháng Tám/***
Nguyễn Văn Quang// Lịch sử Quân sự.- Năm 2003.- số 142.-tháng 7+8.- tr.:5
- 3 ***"Ngọn đèn 200 nến" và hành trình đến "Đề cương Cách mạng Miền Nam"/***
Hồ Sơn Đài// Sự kiện & Nhân chứng.- Năm 2016.- số 272, tháng 8.- tr.: 10 + 11
- 4 ***"Ngọn Quốc kỳ" Khúc tráng ca những ngày tháng Tám/ Ngô Vĩnh Bình//*** Sự
kiện & Nhân chứng.- Năm 2018.- số 295, tháng 8.- tr.: 40 + 41
- 5 ***"Nước Việt Nam có quyền hưởng tự do và độc lập"/*** Quân đội nhân dân, 2018,
ngày 2, tháng 9.- tr.: 2
- 6 ***58 năm trước - Nhà nước ta ra đời//*** Nhân dân, 2003, ngày 29 tháng 8.- tr.: 3
- 7 ***Ba lần được gặp Bác Hồ//*** Nhân dân, 2003, ngày 22 tháng 8.- tr.: 3
- 8 ***Bắc Giang với Cách mạng tháng Tám năm 1945/*** Thân Minh Quế// Tạp chí Lịch sử Đảng,
2016.-số 8.-tr.: 63 - 66
- 9 ***Bài học về phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân trong Cách mạng tháng***
Tám với sự nghiệp đổi mới hiện nay/ Đoàn Ngọc Hải// Tạp chí Giáo dục Lý luận
Chính trị Quân sự.- Năm 2001, tháng 4.- số 4.- tr.: 29 - 31
- 10 ***Bài học về xây dựng Đảng ngang tầm nhiệm vụ lãnh đạo Tổng khởi nghĩa***
giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám/ Lê Viết Hảo// Tạp chí Giáo dục
Lý luận Chính trị Quân sự.- Năm 2001, tháng 4.- số 4.- tr.: 25 - 29
- 11 ***Bài học về xây dựng Đảng trong thời kỳ Cách mạng tháng Tám (1945) soi sáng***
công tác xây dựng Đảng thời kỳ đổi mới/ Nguyễn Quý// Tạp chí Lịch sử Đảng.- Năm
2000, tháng 8.- số 8.- tr.: 15 - 17
- 12 ***Bản lĩnh vững vàng, trí tuệ sáng suốt trong chủ trương phát động toàn quốc***
kháng chiến của Đảng/ Đoàn Ngọc Hải// Tạp chí Giáo dục Lý luận Chính trị Quân
sự.- Năm 2002, tháng 6.- số 6.- tr.: 21 - 24
- 13 ***Bàn thêm về tính chất của Cách mạng tháng Tám/*** Vũ Quang Hiền// Lịch sử
Quân sự.- Năm 2002.- số136, tháng 7+8.- tr.: 60 - 62
- 14 ***Bàn thêm về vấn đề thời cơ trong cuộc Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945//***
Tạp chí Cộng sản, 2005, tháng 8.- số 16 .-tr.: 24 - 28
- 15 ***Bàn về "Khoảng chống quyền lực" trong Cách mạng tháng Tám/*** Nguyễn

Mạnh Hà// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2000, tháng 4.- tr.: 1 - 5

- 16 **Báo "Kháng địch"**/ Văn Hiến// Sự kiện và Nhân chứng.- Năm 2004.- số 129, tháng 9.-tr.: 54
- 17 **Biên niên sự kiện từ sau Cách mạng tháng Tám đến toàn quốc kháng chiến 19-12-1946**/ Nguyễn Hà Hải, Nguyễn Đăng Tiên// Lịch sử Quân sự.- Năm 2006, tháng 4.- số 172.- tr.:28
- 18 **Biến thời cơ thành thắng lợi**// Nhân dân cuối tuần, 2000, ngày 20 tháng 8.-tr.: 5
- 19 **Bộ Tổng Tham mưu trong phát triển nghệ thuật quân sự Việt Nam**/ Nguyễn Văn Thành// Quân đội nhân dân, 2010.- số 17723-17724, ngày 18-19 tháng 8 .- tr.: 3
- 20 **Các cuộc thương lượng với quân đội Nhật trong Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945 ở các tỉnh Bắc Trung Bộ**/ Đỗ Mạnh Hùng// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 9.-tr.: 12 - 17
- 21 **Cách mạng dân tộc và Cách mạng quốc tế**// Nhân dân cuối tuần, 2000, ngày 20 tháng 8.-tr.: 15
- 22 **Cách mạng tháng 8 - 1945 Việt Nam trong cuộc hành trình của Phong trào Giải phóng dân tộc 1945 ở Đông Nam Á**// Tạp chí Nghiên cứu Đông Nam Á, 2000.- số 5.- tr.: 15 - 22
- 23 **Cách mạng tháng 8-1945**// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- Năm 1996.- tháng 8.- tr.: 71 - 72
- 24 **Cách mạng tháng 8-1945 dân ta đã lấy lại nước Việt Nam từ tay Nhật**// Lịch sử Quân sự.- 2005.- số 164.- tháng 8.- tr.: 43
- 25 **Cách mạng tháng Tám - 1945 thành công - mở đầu sự phát triển của nước Việt Nam trong kỷ nguyên mới**// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- 1998.- tháng 8 .- tr.: 4 - 6
- 26 **Cách mạng tháng Tám - Bài học về phát động, tổ chức, lãnh đạo quần chúng**/ Vũ Như Khôi// Tạp chí Giáo dục Lý luận Chính trị Quân sự, 2000, tháng 7 - 8.-số 4.-tr.: 33 - 35
- 27 **Cách mạng tháng Tám - Thắng lợi của đường lối chiến lược, sách lược chủ động và sáng tạo của Đảng**// Tạp chí Cộng sản, 2005, tháng 8.- số 16.-tr.: 13 - 17
- 28 **Cách mạng tháng Tám - ý nghĩa lịch sử và hiện thực**// Nhân dân, 2005, ngày 19 tháng 8.- tr.: 2
- 29 **Cách mạng tháng Tám 1945 mở đầu kỷ nguyên độc lập và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam**/ Bùi Đình Thanh// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.- tr.: 11 - 17
- 30 **Cách mạng tháng Tám 60 năm nhìn lại**// Tạp chí Cộng sản, 2005, tháng 8 .- số 16.- tr.: 18 - 23
- 31 **Cách mạng tháng Tám cuộc cách mạng mang đậm tính nhân văn**/ Vũ Như Khôi// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 9.- tr.:16 - 19
- 32 **Cách mạng tháng Tám là kết quả của sự chuẩn bị lâu dài của Đảng và toàn dân**// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2001.- số 4, tháng 7 - 8.- tr.: 9 - 11
- 33 **Cách mạng tháng Tám năm 1945 - Đại thắng từ lòng dân**/ Phạm Ngọc Anh// Quân đội nhân dân, 2016, ngày 19 tháng 8.- tr.: 2
- 34 **Cách mạng tháng Tám năm 1945 điểm khởi đầu của tiến trình hội nhập quốc tế**/ Vũ Dương Ninh// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.-tr.: 12 - 15
- 35 **Cách mạng tháng Tám năm 1945 thắng lợi bằng nội lực**/ Lê Thanh Bài// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2017, tháng 8.- số 308.- tr.:17 - 21
- 36 **Cách mạng tháng Tám năm 1945 trao đổi thêm về khái niệm khởi nghĩa và**

cách mạng// Lịch sử Quân sự. - 2004.- số 152, tháng 8.- tr.:1

- 37 ***Cách mạng tháng Tám năm 1945 và những vấn đề đặt ra đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc hiện nay***/ Phùng Quang Thanh// Tạp chí Cộng sản, 2015.- số 874, tháng 9.- tr.: 35 - 40
- 38 ***Cách mạng tháng Tám năm 1945 và tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân***/ Nguyễn Trọng Phúc// Tạp chí Cộng sản.- Năm 2002.- số 24, tháng 8.- tr.: 32 - 38
- 39 ***Cách mạng tháng Tám năm 1945 với sự kiến lập nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa***/ Vũ Quang Hiền// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.-tr.: 3 - 11
- 40 ***Cách mạng tháng Tám năm 1945 với tôn giáo***/ Đỗ Quang Hưng// Tạp chí Cộng sản.- Năm 2003.- số 24, tháng 8.- tr.: 24 - 27
- 41 ***Cách mạng tháng Tám năm 1945 ý nghĩa to lớn đối với lịch sử dân tộc và thời đại***// Thông tin Công tác Tư tưởng Lý luận, 2003.- số 8, tháng 8.- tr.: 29 - 32
- 42 ***Cách mạng tháng Tám sự tỏa sáng những giá trị văn hóa giữ nước Việt Nam***/ Vũ Như Khôi// Tạp chí Văn hóa Quân sự, 2015, tháng 8.- số 120.- tr.: 8 - 9 + 17
- 43 ***Cách mạng tháng Tám thành công - Bước ngoặt vĩ đại trong bảo đảm quyền công dân, quyền con người ở Việt Nam***/ Cao Đức Thái// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- Năm 2019, tháng 8.- tr.: 58 - 60
- 44 ***Cách mạng tháng Tám trong bối cảnh quốc tế của Chiến tranh thế giới thứ hai***// Lịch sử Quân sự, 2005.- số 164.- tháng 8.- tr.: 14
- 45 ***Cách mạng tháng Tám và bài học về lòng dân, sức dân***/ Trần Hoàng// Sự kiện & Nhân chứng.- Năm 2016.- số 272, tháng 8.- tr.: 4 + 5
- 46 ***Cách mạng tháng Tám và hành trình đổi mới***// Nhân dân, 2017, ngày 19 tháng 8.- tr.: 1 + 2
- 47 ***Cách mạng tháng Tám và Nhà nước của dân, do dân, vì dân***/ Nguyễn Vĩnh Thắng// Nhân dân, 2017, ngày 19 tháng 8.- tr.: 3
- 48 ***Cách mạng tháng Tám và sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa giá trị lịch sử đối với tiến trình Cách mạng Việt Nam***/ Tạ Ngọc Tấn// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 9.- tr.: 3 - 7
- 49 ***Cách mạng tháng Tám và vấn đề đặt ra đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc hiện nay***/ Phùng Quang Thanh// Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2015.- số 8.-tr.: 11 - 14
- 50 ***Cách mạng tháng Tám với vấn đề tận dụng thời cơ***/ Nguyễn Bá Dương// Hà Nội mới, 2016, ngày 19 tháng 8.- tr.: 1 + 2
- 51 ***Cách mạng tháng Tám: Con đường tất yếu dẫn tới nhà nước - dân tộc***// Nhân dân, 2005, ngày 28 tháng 8.- tr.: 4
- 52 ***Cách mạng tháng Tám: Khởi đầu là phi bạo lực***// Sự kiện & Nhân chứng.- Năm 2017.- số 284, tháng 8.- tr.: 48 + 49
- 53 ***Cách mạng Việt Nam năm 1945 minh chứng cho tính đúng đắn, sáng tạo về sự chủ động của cách mạng thuộc địa trong tư tưởng Hồ Chí Minh***/ Hoàng Chí Hiếu// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.- tr.: 27 - 31
- 54 ***Cảm hứng từ một bản “Tuyên ngôn độc lập”***/ Đăng Sơn// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 2 tháng 9.- tr.: 7
- 55 ***Cảm xúc công dân và tâm hồn tuổi trẻ***/ Đan Lâm// Tạp chí Văn hóa Quân sự, 2014,

tháng 9.- số 109.- tr.: 42 - 43

- 56 **Câu chuyện ngày đầu thu với Trung tướng Nguyễn Quốc Thước/** Hoàng Tiến// Sự kiện & Nhân chứng.- Năm 2017.- số 285, tháng 9.- tr.: 8 + 9
- 57 **Chăm lo, cải thiện đời sống nhân dân một trong những nhiệm vụ cần kíp đầu tiên của chính quyền cách mạng (1945-1946)/** Phạm Đức Kiên// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2017.- số 9.- tr.: 29 - 35
- 58 **Chi đội Vi Dân/** Nguyễn Thanh// Sự kiện và Nhân chứng.- Năm 2004.- số 1(128), tháng 8.- tr.: 62
- 59 **Chiếm trại Bảo an binh/**Nguyễn Quyết// Sự kiện và Nhân chứng, 2015.- số 260, tháng 8.- tr.: 10 - 11
- 60 **Chủ tịch Hồ Chí Minh với thời cơ khởi nghĩa trong Cách mạng tháng Tám năm 1945//** Quân đội nhân dân cuối tuần, 2000.- ngày 20 tháng 8.- tr.: 2
- 61 **Chủ trương thay đổi chiến lược của Đảng, nhân tố quan trọng nhất quyết định thắng lợi của Cách mạng tháng Tám 1945//** Tạp chí Lịch sử Đảng, 2002.- số 8, tháng 8.- tr.: 10 - 14
- 62 **Cơ sở pháp lý của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được Bác Hồ khẳng định như thế nào?/** Lưu Văn Lợi// Quân đội nhân dân, 2005, ngày 2 tháng 9.- tr.: 14
- 63 **Công lao to lớn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong quá trình chuẩn bị Khởi nghĩa vũ trang giành chính quyền tháng Tám năm 1945//** Tạp chí Giáo dục Lý luận Chính trị Quân sự, 2003.- số 4.- tr.: 20 - 23
- 64 **Công tác dân vận của Đảng năm đầu sau Cách mạng tháng Tám (8-1945 - 12-1946)/** Vũ Thái Dũng// Tạp chí Lịch sử Đảng.- 2016.- số 7.- tr.: 14 - 19
- 65 **Công tác vận động quần chúng của Đảng trong Cách mạng tháng Tám và vấn đề đặt ra đối với công tác dân vận của quân đội hiện nay/** Phương Minh Hòa// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- 2015.- số 8.- tr.: 15 - 18+25
- 66 **Cúi đầu... Hợp Thiện/** Việt Hải// Tạp chí Văn hóa Quân sự.- Năm 2015, tháng 8.- số 120.- tr.: 36 - 37
- 67 **Cuộc cách mạng giành thắng lợi vang dội/** Bùi Thanh Sơn// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 19 tháng 8.- tr.: 2
- 68 **Cuộc cách mạng ý Đảng hợp lòng dân/** Bùi Thanh Sơn// Quân đội nhân dân, 2017, ngày 19 tháng 8.- tr.: 3
- 69 **Cuộc chiến đấu phòng thủ Thà Khéc của Liên quân Lào - Việt/** Trần Công Hàm// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2003.- số 4.- tr.: 15 - 16
- 70 **Cuộc diễn tập ngày 17/** Phạm Minh Ninh// Sự kiện và Nhân chứng.- Năm 2004.- số 1(128), tháng 8.- tr.: 81
- 71 **Đại đoàn kết toàn dân theo tư tưởng Hồ Chí Minh - một trong những nhân tố quyết định thắng lợi của cuộc Tổng khởi nghĩa tháng 8-1975/** Phạm Khắc Lân// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- Năm 2004.- số 8.- tr.: 83 - 85
- 72 **Dân chủ - Giá trị căn bản và độc đáo của Cách mạng tháng Tám năm 1945/** Ngô Đăng Tri// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 10.- tr.: 3 - 7
- 73 **Dân là chủ - bản chất và sức mạnh của Cách mạng tháng Tám/** Nguyễn Mạnh Hưởng// Hà Nội mới, 2018, ngày 19 tháng 8.- tr.: 3
- 74 **Đánh chiếm thị xã Quảng Yên thời kỳ tiền khởi nghĩa/** Thế Trường// Tạp chí

Lịch sử Quân sự.- Năm 2003.- số 4.- tr.: 1 - 4

- 75 ***Đánh chiếm thị xã Quảng Yên thời kỳ tiền khởi nghĩa***// Lịch sử Quân sự.- 2003.- số 142, tháng 7+8.- tr.:1
- 76 ***Đánh và Đàm trong Khởi nghĩa tháng Tám năm 1945 ở Quảng Ngãi và Quảng Nam***// Lịch sử Quân sự.- 1999.- số118.- tháng 7+8 - tr.:20
- 77 ***Đi giành Chính quyền ở Bắc Cạn***/ Lâm Ngọc Thành// Sự kiện và Nhân chứng.- Năm 2004.- số1(128), tháng 8.- tr.: 52 - 53
- 78 ***Di sản văn hóa Cách mạng tháng Tám lưu giữ và khai thác***/ Phạm Xanh// Lịch sử Quân sự.- Năm 2005.- số 164.- tháng 8.- tr.: 54
- 79 ***Đoàn Quân nhạc Việt Nam những ngày Cách mạng tháng Tám***// Quân đội nhân dân cuối tuần, 2003, ngày 18 tháng 5.- tr.: 9
- 80 ***Đôi điều về sự ra đời và phát triển của chính quyền cách mạng ở Nam Bộ (1945-1975)***/ Võ Văn Sen// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2017, tháng 10.- số 310.- tr.: 14 - 20
- 81 ***Đội Quân Việt - Mỹ***/ X.Cu-Rây// Sự kiện và Nhân chứng.- Năm 2004, số1 (128), tháng 8.- tr.: 44 - 45
- 82 ***Đội tự vệ chiến đấu cứu quốc Hoàng Diệu***/ Tuấn Kiệt// Tạp chí Văn hóa Quân sự, 2015, tháng 3.- số 115.- tr.: 8 - 9
- 83 ***Đồng bào công giáo ở Việt Nam với Cách mạng tháng Tám năm 1945***/ Hồ Khang// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.-tr.: 45 - 49
- 84 ***Đồng chí Phạm Văn Đồng với cao trào giải phóng dân tộc và thắng lợi của Cách mạng tháng Tám năm 1945***/ Nguyễn Trọng Phúc, Phạm Đức Kiên// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2016.- số 8.- tr.: 21 - 26
- 85 ***Đồng chí Song Hào với những thắng lợi mở đầu trong Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945***/ Dương Minh Huệ// Quân đội nhân dân, 2017, ngày 18 tháng 8.- tr.: 1 + 2
- 86 ***Đồng chí Võ Nguyên Giáp với khu giải phóng Việt Bắc***/ Nguyễn Văn Sáu// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.- tr.: 66 - 69
- 87 ***Đồng hành cùng "Tiến quân ca"***/ Trần Bình Tám// Văn hóa chủ nhật, Năm 2005.- số 1123, ngày 19 - 22, tháng 8.-tr.:10
- 88 ***Du kích chiến khu Trần Hưng Đạo***/ Vũ Trọng// Sự kiện và Nhân chứng, 2004.- số1, tháng 8.- tr.: 46 - 47
- 89 ***Đường 18, những ngày sục sôi trước Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945***/ Thế Trường// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2000, tháng 4.- tr.: 37 - 40
- 90 ***Gặp lại hai người kéo cờ Tổ quốc trong lễ Tuyên ngôn độc lập***// Quân đội nhân dân cuối tuần, 2003, ngày 31 tháng 8.- tr.: 3
- 91 ***Gặp lại người cầm cờ đỏ sao vàng trên nóc phủ Khâm Sai***/ Nguyễn Ngọc Lan// Quân đội nhân dân cuối tuần.- Năm 2004, ngày 22 tháng 8.- tr.: 9
- 92 ***Gặp những người góp phần cho thành công trong "Ngày Độc lập"***// Quân đội nhân dân cuối tuần, 2005, ngày 4 tháng 9.- tr.: 16
- 93 ***Giá trị căn bản và độc đáo của cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945***/ Lê Mậu Hân// Nhân dân, 2016, ngày 19 tháng 8.- tr.: 3
- 94 ***Giá trị lịch sử của Tuyên ngôn độc lập năm 1945 mãi soi sáng con đường Cách mạng Việt Nam***/ Nguyễn Hồng Sơn// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 9.- tr.: 8 - 10

- 95 ***Giải phóng thị xã Thái Nguyên và Tuyên Quang trong Cách mạng tháng Tám năm 1945***/ Trần Thế Môn// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2003.- số 4.- tr.: 73 - 76
- 96 ***Giành chính quyền ở huyện Konplong trong Cách mạng tháng Tám (1945)***/ Nguyễn Hoàng// Tạp chí Lịch sử Đảng.- Năm 2000, tháng 10.- số 10.- tr.: 51 - 53
- 97 ***Giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám 1945 ở miền Tây Nam Bộ***// Lịch sử Quân sự.- 2005.- số 164.- tháng 8.- tr.: 47
- 98 ***Hà Nội những ngày khởi nghĩa***// Nhân dân, 2003, ngày 16 tháng 8.- tr.: 3
- 99 ***Hà Nội những ngày tháng Tám lịch sử***/ Lê Trọng Nghĩa// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2018, tháng 8.- số 320.- tr.: 89 - 96
- 100 ***Hà Nội với Cách mạng tháng Tám năm 1945***/ Nguyễn Mạnh Hà// Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2015.- số 8.- tr.: 23 - 25
- 101 ***Hà Nội với cuộc vận động Cách mạng tháng Tám năm 1945***// Hà Nội mới, 2005, ngày 16+18 tháng 8.-tr.: 2
- 102 ***Hà Nội với những cuộc Tổng khởi nghĩa giành chính quyền tháng 8 năm 1945***/ Trần Anh Tuấn// Hà Nội mới, 2017, ngày 19 tháng 8.- tr.: 2
- 103 ***Hải Phòng những ngày tháng Tám năm 1945***/ Vũ Tang Bồng// Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.- tr.: 50 - 53
- 104 ***Hào hùng ca khúc một thời***/ Nguyễn Đình// Quân đội nhân dân cuối tuần, 2015, ngày 30 tháng 8.- tr.: 6
- 105 ***Hồ Chí Minh - chặng đường từ Pác Bó đến Tân Trào***/ Trần Trọng Trung// Quân đội nhân dân.- Năm 2005, ngày 1 + 2 tháng 8.- tr.: 3
- 106 ***Hồ Chí Minh vận dụng sáng tạo bài học “giữ chính quyền của Lenin trong đấu tranh bảo vệ độc lập dân tộc sau Cách mạng tháng Tám 1945***/ Nguyễn Trung Thành// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 7.-tr.: 9 - 14
- 107 ***Hồ Chí Minh với Cách mạng tháng Tám và sự kiến lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa***/ Vũ Quang Hiền// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2016.- số 9.- tr.: 3 - 9
- 108 ***Hồ Chí Minh với việc xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân trong Cách mạng tháng Tám năm 1945***/ Phùng Thị Kim Oanh// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 11.-tr.: 30 - 33
- 109 ***Hoạt động của Đội Con Nai (Mỹ) trước Cách mạng tháng Tám***/ Đỗ Hoàng Linh// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 8.- tr.: 13 - 17
- 110 ***Hoạt động quân sự ở địa bàn An toàn khu dự bị thời kỳ 1940-1945***// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2002.- số 8, tháng 8.- tr.: 18 - 20
- 111 ***Hợp tác Việt Nam - Hoa Kỳ trước và trong Tổng khởi nghĩa tháng Tám 1945***/ Nguyễn Mạnh Hà, Vũ Thị Kim Oanh// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 9.-tr.:73- 80
- 112 ***Kết hợp đấu tranh vũ trang với đấu tranh chính trị trong Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945***// Quân đội nhân dân, 2005, ngày 22 tháng 8.- tr.: 2
- 113 ***Kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại - bài học thắng lợi trong Cách mạng tháng Tám năm 1945***/ Lê Văn Mạnh// Tạp chí Giáo dục Lý luận Chính trị Quân sự.- Năm 2001, tháng 4.- số 4.- tr.: 32 - 34
- 114 ***Khi Tân Trào nhập vào Hà Nội***// Nhân dân cuối tuần, 1991.- số 36, ngày 11 tháng 9.- tr.: 8 + 14
- 115 ***Khí thiêng sông núi trí tuệ dân tộc***// Sự kiện và Nhân chứng, 2004.- số 1(128),

tháng 8.- tr.: 80

- 116 **Khởi nghĩa giành chính quyền ở Chợ Mới (An Giang) tháng 8 năm 1945/** Đặng Hoàng Sang// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2017, tháng 8.- số 308.- tr.: 52 - 54
- 117 **Khởi nghĩa giành chính quyền ở Sơn La năm 1945/** Phạm Văn Lựu// Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.-tr.:70 - 76
- 118 **Khởi nghĩa giành chính quyền ở Thái Nguyên trong Cách mạng tháng Tám năm 1945/** Đặng Văn Duy// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2019, tháng 8.- số 332.- tr.: 62 - 65
- 119 **Khởi nghĩa giành chính quyền ở Thừa Thiên Huế (8-1945)/** Đỗ Mạnh Hùng// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2018.- số 8.-tr.: 53 - 60
- 120 **Khởi nghĩa giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám 1945 ở Hải Phòng, Kiến An/** Nguyễn Thị Phúc// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2016.- số 8.- tr.: 67 - 69
- 121 **Khởi nghĩa giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám ở tỉnh Thủ Dầu Một - Bình Dương/** Ngô Hoàng Khanh, Nguyễn Thế Vinh// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 8.- tr.: 60 - 71
- 122 **Không thể phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam trong Cách mạng tháng Tám/** Nguyễn Trọng Phúc// Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2016.- số 8.- tr.: 52 - 55
- 123 **Kiên định và sáng tạo bài học kinh nghiệm trong đấu tranh giành chính quyền ở Hà Nội 1945/** Nguyễn Quyết// Tạp chí Văn hóa Quân sự.- Năm 2014, tháng 8.- số 108.- tr: 6 - 7+13
- 124 **Kỳ bộ Việt Minh Bắc Kỳ chỉ đạo chuẩn bị Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945//** Tạp chí Lịch sử Đảng.- Năm 2003.- số 8.- tr.: 3 - 6
- 125 **Kỳ bộ Việt Minh Bắc kỳ chỉ đạo toàn xứ gấp rút chuẩn bị Tổng khởi nghĩa năm 1945//** Tạp chí Lịch sử Đảng, 2003.- số 9, tháng 9.- tr.: 24 - 28
- 126 **Kỳ vọng vào thế hệ trẻ hôm nay/** Nguyễn Vũ// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 19 tháng 8.- tr.: 4
- 127 **Lạng Sơn những ngày sục sôi Cách mạng tháng Tám 1945/** Hoàng Văn Bính// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2002.- số 4, tháng 7+8.- tr.: 11 - 14
- 128 **Làng tôi trong Cách mạng tháng Tám/** Vũ Kim Biên// Quân đội nhân dân cuối tuần, 2015, ngày 23 tháng 8.-tr.: 7
- 129 **Lãnh tụ Hồ Chí Minh có ý tưởng viết Tuyên ngôn độc lập từ bao giờ/** Phạm Xanh// Sự kiện & Nhân chứng.- Năm 2016.- số 273, tháng 9.- tr.: 4 + 5
- 130 **Lời hiệu triệu vang vọng đất trời/** Nguyễn Đình Cẩn// Sự kiện và Nhân chứng, 2015.- số 260, tháng 8.- tr.: 5
- 131 **Lực lượng vũ trang nhân dân phát huy truyền thống Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9, phấn đấu thực hiện thắng lợi nhiệm vụ cách mạng trong thời kỳ mới//** Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2005.- tháng 9.-tr.: 1 - 4
- 132 **Mãi tỏa sáng tinh thần Cách mạng tháng Tám//** Nhân dân, 2018, ngày 19 tháng 8.- tr.: 1 + 3
- 133 **Mặt trận Việt Minh - tổ chức nòng cốt của khối đại đoàn kết toàn dân tộc trong Cách mạng tháng 8-1945//** Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2003.- số 8.- tr.: 82 - 84
- 134 **Mấy đặc điểm của Cách mạng tháng Tám//** Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2005.- số

164, tháng 8.- tr.: 7-13+39

- 135 **Miền Tây Nam Bộ trong Cách mạng tháng Tám năm 1945/** Nguyễn Minh Phụng// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.- tr.: 61 - 65
- 136 **Một cuộc khởi nghĩa chớp nhoáng, thắng lợi nhanh chóng không ngờ/** Hoàng Tùng// Tạp chí Cộng sản.- Năm 2000, tháng 8.- tr.: 3 - 4
- 137 **Một kỳ tích lịch sử/** Vũ Hiền// Tạp chí Cộng sản.- Năm 2002.- số 23, tháng 8.- tr.: 16 - 17 + 29
- 138 **Một ngày lịch sử/** Nguyễn Quyết// Tạp chí Văn hóa Quân sự.- Năm 2015, tháng 8.- số 120.- tr.:10 - 11
- 139 **Một ngày lịch sử//** Sự kiện và Nhân chứng, 2002.- số 104, tháng 8.- tr.: 4 - 5+21
- 140 **Một số bài học về chỉ đạo Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945/** Tống Văn Bình// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 9.-tr.: 8 - 11
- 141 **Một vài suy nghĩ về công tác lý luận và tư tưởng trong thời kỳ Cách mạng tháng Tám//** Tạp chí Lịch sử Đảng, 2002.- số 9, tháng 9.- tr.: 31 - 36
- 142 **Một vài suy nghĩ về tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh trong Tuyên ngôn độc lập/** Nguyễn Văn Công// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 8.- tr.: 18 - 20
- 143 **Mùa Thu đẹp nhất/** Phạm Tuyết// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 2 tháng 9.- tr.: 2
- 144 **Nam Bộ nơi mở đầu cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp tái xâm lược/** Đào Thị Bích Hồng// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 9.- tr.: 18 - 24
- 145 **Năm thời cơ đấu tranh giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám năm 1945/** Nguyễn Hồng Hà// Nghệ thuật Quân sự Việt Nam, 2015.- số 4.- tr.: 1 - 4
- 146 **Năm vũng thời cơ, đẩy lùi nguy cơ - Một bài học có ý nghĩa lớn của Cách mạng tháng Tám năm 1945/** Nguyễn Trọng Phúc// Tạp chí Lịch sử Đảng.- Năm 2000, tháng 8.- số 8.- tr.: 10 - 14
- 147 **Nền văn hóa mới từ mùa thu ấy.../** Bùi Việt Thắng// Quân đội nhân dân cuối tuần, 2018, ngày 19 tháng 8.- tr.: 1 + 8
- 148 **Nét đặc sắc của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh trong lãnh đạo Cách mạng Việt Nam (1945-1946)/** Vũ Như Khôi, Vũ Trung Duy// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2017.- số 9.- tr.: 16 - 21
- 149 **Nghệ thuật chỉ đạo và tổ chức Tổng khởi nghĩa giành chính quyền/** Dương Đình Lập// Quân đội nhân dân, 2016, ngày 21, tháng 8.- tr.: 3
- 150 **Nghệ thuật khởi nghĩa trong Cách mạng tháng Tám năm 1945/** Đặng Nguyên// Văn hóa Quân sự, 2018.- số 156, tháng 8.- tr.: 8 - 9
- 151 **Nghệ thuật tạo thời cơ và nắm bắt thời cơ//** Nhân dân, 2005, ngày 25 tháng 8.- tr.: 3
- 152 **Nghệ thuật thế và thời trong Tổng khởi nghĩa Cách mạng tháng Tám năm 1945 của Chủ tịch Hồ Chí Minh/** Hoàng Minh Thảo// Tạp chí Nghệ thuật Quân sự Việt Nam.- Năm 2000.- số 4.- tr.: 1 - 2
- 153 **Người thanh niên thời Cách mạng tháng Tám//** Quân đội nhân dân cuối tuần, 2002, ngày 24 tháng 2.-tr.: 4
- 154 **Nhà nước ta - Nhà nước cách mạng với “thần linh” pháp quyền/** Hà Đăng// Quân đội nhân dân cuối tuần, 2018.- số 35, ngày 2 tháng 9.- tr.: 1 + 2
- 155 **Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa năm 1945 - Khởi đầu nhà nước pháp**

quyền của dân, do dân, vì dân/ Lê Thanh Bài// Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2016.- số 9.- tr.: 14 - 16

- 156 *Nhà nước Việt Nam sau Cách mạng tháng Tám 1945 - Một sáng tạo độc đáo của Đảng Cộng sản Việt Nam/ Lê Viết Hào// Tạp chí Giáo dục Lý luận Chính trị Quân sự.- Năm 2000, tháng 7 - 8.- số 4.- tr.: 28 - 32*
- 157 *Nhiều hoạt động kỷ niệm Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 18 tháng 8.- tr.: 1 + 3*
- 158 *Nhớ đội tự vệ chiến đấu cứu quốc Hoàng Diệu/ Hồng Cư// Quân đội nhân dân.- Năm 2005, ngày 30+31 tháng 8 và ngày 1 tháng 9.- tr.: 3*
- 159 *Nhớ lại cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở huyện Đông Sơn, tháng 8-1945/ Lê Chí Thành, Lê Quốc Sử// Tạp chí Lịch sử Đảng.- Năm 2002.- số 6, tháng 6.- tr.: 57 - 58*
- 160 *Nhớ lại những ngày tháng Tám năm 1945 ở Sài Gòn/ Phan Tấn Thành// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2005.- số 165, tháng 9.- tr.: 56 - 58*
- 161 *Nhớ lại những tháng, ngày nước nhà còn "trừng nước"// Quân đội nhân dân, 2003, ngày 2 tháng 9.- tr.: 3*
- 162 *Như ngôi sao sáng đưa đồng bào đến chỗ vinh quang// Sự kiện và Nhân chứng, 2004, số 130, tháng 10.-tr.: 87*
- 163 *Những "viên gạch" đầu tiên của nền lập pháp nước ta/ Chiến Thắng// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 2 tháng 9.-tr.: 4*
- 164 *Những chứng tích của cuộc Khởi nghĩa mùa Thu/ Lê Hùng Khoa// Sự kiện & Nhân chứng.- Năm 2016.- số 272, tháng 8.- tr.: 47 - 49*
- 165 *Những lần được gặp Bác Tôn// Nhân dân, 2003, ngày 20 tháng 8.- tr.: 2*
- 166 *Những ngày đầu sóng gió// Nhân dân cuối tuần, 1989.- số 30, tháng 3.- tr.: 5 + 11*
- 167 *Những quân nhân của Quân đội Nhật Bản trở thành chiến sĩ Việt Minh trong Cách mạng tháng Tám/ Trần Thái Bình// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2005.- số 165, tháng 9.- tr.: 35 - 36*
- 168 *Những sáng tạo của Đảng về xây dựng, phát triển lực lượng vũ trang trong Cách mạng tháng Tám năm 1945/ Ngô Thị Khánh// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 9.- tr.: 20 - 24*
- 169 *Những tờ truyền đơn kêu gọi Tổng khởi nghĩa/ Ngô Vương Anh// Nhân dân, 2018, ngày 19 tháng 8.- tr.: 2*
- 170 *Phát huy bài học của Cách mạng tháng Tám vào xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc hiện nay/ Nguyễn Trọng Nghĩa// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- Năm 2018, tháng 8.- tr.: 1 - 5*
- 171 *Phát huy bài học thành công trong Cách mạng tháng Tám bảo vệ vững chắc chủ quyền biển đảo Tổ quốc/ Bùi Thanh Sơn// Tạp chí Khoa học Quân sự.- Năm 2014.- số 8.- tr.: 21 - 23*
- 172 *Phát huy hào khí Cách mạng tháng Tám, Quốc khánh 2/9 để đưa đất nước ta phát triển nhanh và bền vững/ Bùi Thế Đức// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 1 tháng 9.- tr.: 1 + 7*
- 173 *Phát huy kinh nghiệm xây dựng Đảng trong Cách mạng tháng Tám/ Nguyễn Thanh Tâm// Tạp chí Cộng sản.- Năm 2005.- tháng 9.- số 18.- tr.: 32 - 35*

- 174 ***Phát huy tinh thần bất diệt của Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9, quyết tâm thực hiện thắng lợi mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa/*** Trương Tấn Sang// Tạp chí Cộng sản, 2015.- số 875, tháng 9.- tr.: 10 - 14
- 175 ***Phát huy tinh thần Cách mạng tháng Tám, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa/*** Trương Tấn Sang// Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2015.- số 8.- tr.: 5 - 10
- 176 ***Phát huy tinh thần Cách mạng tháng Tám, vững bước trên hành trình đổi mới/*** Nhân dân, 2016, ngày 19 tháng 8.- tr.: 1 + 5
- 177 ***Phát huy truyền thống Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9, phấn đấu nâng cao phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ" hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ trong thời kỳ mới/*** Tạp chí Quốc phòng hiện đại.- Năm 2002.- số 9, tháng 9.- tr.: 1 - 2
- 178 ***Phát huy truyền thống vẻ vang của Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2-9, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, xây dựng thành công và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa/*** Tạp chí Cộng sản.- 2005.- tháng 9.- số 17.- tr.: 6 - 12
- 179 ***Quá trình chuẩn bị lực lượng và nghệ thuật chớp thời cơ của Đảng trong Cách mạng tháng Tám năm 1945/*** Nguyễn Văn Bạo// Tạp chí Cộng Sản, 2015.- số 874 tháng 9.- tr.: 41 - 46
- 180 ***Sáng tạo của Đảng bộ các tỉnh Nam Trung Bộ trong quá trình khởi nghĩa từng phần tiến lên Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945/*** Ngô Văn Minh// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.- tr.: 54 - 60
- 181 ***Sáng tạo và tận dụng thời cơ đưa cuộc Tổng khởi nghĩa toàn dân đến thắng lợi/*** Trần Xuân Trường// Nhân dân.- Năm 2004, ngày 16 tháng 8.- tr.: 3
- 182 ***Sống mãi hào khí Sài Gòn ngày khởi nghĩa 25-8-1945/*** Tô Bửu Giám// Nhân dân.- Năm 2004, ngày 25 tháng 8.- tr.: 3
- 183 ***Sống mãi những kỷ ức hào hùng/*** Nhân dân, 2017, ngày 19 tháng 8.- tr.: 3
- 184 ***Sự độc đáo, sáng tạo của Tuyên ngôn độc lập/*** Trần Thị Minh Tuyết// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 8.- tr.: 26 - 30
- 185 ***Sự kiện giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám ở tỉnh Bắc Kạn/*** Hoàng Thị Lan// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2018.- số 9.- tr.: 85 - 87
- 186 ***Sự nghiệp chính nghĩa của nhân dân Việt Nam/*** L.A.Pát-Ty// Sự kiện và Nhân chứng.- Năm 2004.- số 1(128), tháng 8.- tr.: 83
- 187 ***Sức mạnh lòng dân/*** Bùi Thanh Sơn// Tạp chí Khoa học Quân sự.- Năm 2017.- số 8.- tr.: 26 - 8
- 188 ***Sức mạnh quần chúng trong Cách mạng tháng 8 -1945 và trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa hiện nay/*** Hà Thành// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- Năm 2000, tháng 8.- tr.: 68 - 70
- 189 ***Sức mạnh tự lực, tự cường dân tộc và tác động của tình hình quốc tế đối với thắng lợi Cách mạng tháng Tám/*** Nguyễn Trọng Phúc// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 8.- tr.: 3 - 8
- 190 ***Tác động của nhân tố khách quan trong cuộc vận động giải phóng dân tộc của Việt Nam/*** Nguyễn Mạnh Hà// Lịch sử Quân sự, 2005.- số 164.- tháng 8.- tr.: 35
- 191 ***Tân Trào năm ấy/*** Nguyễn Đình Thi// Nhân dân.- Năm 2003, ngày 23 tháng 8.- tr.: 3
- 192 ***Tạo nguồn lực, vượt thử thách/*** Hà Nội mới, 2016, ngày 19, tháng 8.- tr.: 1 + 2

- 193 ***Tập hợp lực lượng đông đảo “đem sức ta mà tự giải phóng cho ta”/*** Anh Xuân - Phan Lương// Quân đội nhân dân, 2017, ngày 19 tháng 8.- tr.: 2
- 194 ***Thái Nguyên trong Cách mạng tháng Tám và kháng chiến chống thực dân Pháp/*** Trần Thị Minh Huệ// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 7.- tr.: 55 - 58
- 195 ***Tháng 8 năm 1945 và con đường cách mạng giải phóng dân tộc ở Đông Nam Á/*** Nguyễn Văn Hồng// Lịch sử Quân sự.- Năm 2005.- số 164.- tháng 8.- tr.: 30
- 196 ***Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám - một điển hình về công tác vận động quần chúng của Đảng ta theo tư tưởng Hồ Chí Minh/*** Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- 2006.- tháng 8.- tr.: 80 - 82
- 197 ***Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám và sự ra đời nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa một nghệ thuật trong vận động quần chúng của Đảng/*** Nguyễn Đình Bắc// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 9.- tr.: 11 - 15
- 198 ***Tháng Tám huyền diệu/*** Nhân dân cuối tuần, 1997.- số 4, tháng 8.- tr.: 7
- 199 ***Tháng Tám rung chuyển/*** Trần Tiệu// Tạp chí Văn hóa Quân sự.- Năm 2015, tháng 8.- số 120.- tr.: 12 - 13
- 200 ***Thế và thời trong Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945/*** Tạp chí Lịch sử Đảng, 2003.- số 8.- tr.: 7 - 11
- 201 ***Thêm khí thế, vững niềm tin/*** Quân đội nhân dân, 2018, ngày 19 tháng 8.- tr.: 1 + 3
- 202 ***Thiết lập nền ngoại giao độc lập, tự chủ thành quả của Cách mạng tháng Tám năm 1945/*** Đinh Xuân Lý// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 8.- tr.: 47 - 52
- 203 ***Thời cơ Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945/*** Tạp chí Lịch sử Đảng, 2002.- số 8, tháng 8.- tr.: 15 - 17
- 204 ***Tình bạn, tình đồng chí giữa Bác Hồ và Bác Tôn/*** Nhân dân, 2003, ngày 20 tháng 8.- tr.: 2
- 205 ***Tính chất điển hình của Cách mạng tháng Tám - 1945/*** Nguyễn Đình Cả// Tạp chí Lịch sử Đảng.- Năm 2000, tháng 9.- số 9.- tr.: 6 - 8
- 206 ***Tính sáng tạo cách mạng của Tổng khởi nghĩa tháng Tám trong giành chính quyền tại Hà Nội/*** Tạp chí Giáo dục Lý luận Chính trị Quân sự, 2003.- số 4.- tr.: 15 - 19
- 207 ***Toàn dân khởi nghĩa - Một truyền thống văn hóa quân sự Việt Nam/*** Dương Xuân Đồng// Quân đội nhân dân.- Năm 2005, ngày 22 tháng 8.- tr.: 5
- 208 ***Tổng Bí thư Trường Chinh với Cách mạng tháng Tám/*** Trần Trọng Trung// Quân đội nhân dân.- Năm 2005, ngày 22 + 23 + 24 + 25 tháng 8
- 209 ***Tổng khởi nghĩa 19 tháng 8 năm 1945 tại Hà Nội/*** Lịch sử Quân sự, 2005.- số 164.- tháng 8.- tr.: 40
- 210 ***Tổng khởi nghĩa giành chính quyền ở Hà Nội ngày 19-8/*** Nguyễn Quyết// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.- tr.: 92 - 97
- 211 ***Tổng khởi nghĩa tháng 8-1945 - Sự phát triển tư tưởng, lý luận về khởi nghĩa toàn dân của Đảng ta/*** Hà Thành// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- Năm 2002.- số 8, tháng 8.- tr.: 13 - 15
- 212 ***Tổng khởi nghĩa tháng Tám và kháng chiến chống thực dân Pháp thắng lợi/*** Việt Bắc// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2000, tháng 4.- tr.: 46 - 49
- 213 ***Trận quyết đấu cuối cùng trong Chiến tranh thế thứ hai và thời cơ của Cách mạng tháng Tám/*** Nguyễn Thị Mai Hoa// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- 2015.- số 8.- tr.: 38 - 44

- 214 ***Trí thức Hà Nội tham gia Mặt trận Việt Minh trong Cách mạng tháng Tám 1945***// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2003.- số 10, tháng 10.- tr.: 44 - 47
- 215 ***Trí tuệ và bản lĩnh văn hóa của những người cộng sản Việt Nam***// Nhân dân, 2003, ngày 29 tháng 8.- tr.: 5
- 216 ***Trí tuệ và sức mạnh của Đảng, của dân tộc - cội nguồn thắng lợi của Cách mạng tháng Tám***/ Lê Mậu Hãn// Tạp chí Cộng sản.- Năm 2002.- số 23, tháng 8.- tr.: 18 - 24
- 217 ***Trong Tổng khởi nghĩa tháng Tám 1945 "Quảng Ngãi là nơi tiến hành Tổng khởi nghĩa sớm nhất"***// Lịch sử Quân sự.- 2001.- số 6, tháng 11+12.- tr.: 53 - 55
- 218 ***Từ chủ nghĩa yêu nước Hồ Chí Minh đến bản Tuyên ngôn độc lập***/ Nguyễn Anh Minh// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 8.- tr.: 21 - 25
- 219 ***Tự hào ta đi lên***// Hà Nội mới, 2017, ngày 2 tháng 9.- tr.: 1 + 2
- 220 ***Tư tưởng chỉ đạo chiến lược của Đảng và Bác Hồ về giành, giữ chính quyền trong Cách mạng tháng Tám với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay***/ Nguyễn Đức Hải// Tạp chí Cộng sản, 2015.- số 875, tháng 9.- tr.: 45 - 49
- 221 ***Tư tưởng của Tuyên ngôn độc lập mãi soi sáng con đường Cách mạng Việt Nam***/ Vũ Như Khôi// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.-tr.: 16 - 20
- 222 ***Tư tưởng Hồ Chí Minh về chiến tranh du kích và căn cứ địa trong cuộc vận động Cách mạng tháng Tám (1939-1945)***// Quân đội nhân dân.- Năm 2003, ngày 1 tháng 9.- tr.: 1+2
- 223 ***Tư tưởng và triết lý Hồ Chí Minh về độc lập dân tộc***/ Hoàng Chí Bảo// Tạp chí Cộng sản, 2016.- số 883, tháng 5.- tr.: 67 - 72
- 224 ***Tuyên ngôn độc lập - những giá trị thời đại***/ Phạm Hồng Chương// Tạp chí Cộng sản, 2015.- số 875, tháng 9.- tr.: 50 - 53
- 225 ***Tuyên ngôn độc lập - Quyết tâm sắt đá bảo vệ độc lập, tự do của dân tộc***/ Nguyễn Quang Phát// Quân đội nhân dân, 2016, ngày 2 tháng 9.- tr.: 2
- 226 ***Tuyên ngôn độc lập 2-9-1945 - giá trị lịch sử và hiện thực trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa***/ Phạm Bằng Luân// Tạp chí Nghệ thuật Quân sự Việt Nam, 2015.- số 4.- tr.: 5 - 8
- 227 ***Tuyên ngôn độc lập năm 1945 - giá trị lịch sử và hiện thực***/ Nguyễn Xuân Tú// Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2017.- số 9.- tr.: 102 - 104
- 228 ***"Tuyên ngôn độc lập" với mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội của Cách mạng Việt Nam trong giai đoạn hiện nay***/ Nguyễn Mạnh Dũng// Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2016.- số 9.- tr.: 11 - 13
- 229 ***Vài nét về khởi nghĩa giành chính quyền ở Bắc Ninh (8-1945)***/ Nguyễn Văn Trọng// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2018, tháng 8.- số 320.- tr.: 61 - 65
- 230 ***Vài nét về xây dựng và bảo vệ chính quyền nhân dân trong những năm 1945-1946***/ Nguyễn Thị Vân Giang// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 12.- tr.: 9 - 12
- 231 ***Vai trò của Đảng bộ, nhân dân Hà Nội trong Cách mạng tháng Tám và công cuộc xây dựng, bảo vệ thủ đô hiện nay***// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- 2005.- tháng 10- tr.: 81 - 83
- 232 ***Vai trò của lực lượng vũ trang "Ba thứ quân" trong Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945***/ Nguyễn Hoàng Nhiên// Tạp chí Quốc phòng toàn dân, 2017.- số 8.- tr.: 102 - 104

- 233 ***Vai trò của Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh trong Cách mạng tháng Tám 1945/*** Nguyễn Thanh Tâm// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 9.- tr.: 25 - 29
- 234 ***Vai trò lãnh đạo của Đảng trong cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945//*** Nhân dân, 2005, ngày 17 tháng 8.- tr.: 3
- 235 ***Vai trò to lớn của Ngành Tuyên giáo trong Cách mạng tháng Tám/*** Trần Việt Lưu// Hà Nội mới, 2018, ngày 18 tháng 8.- tr.: 3
- 236 ***Vận động binh lính đối phương trong Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945/*** Nguyễn Văn Khoan// Lịch sử Quân sự.- Năm 1999.- số 118.- tháng 7+8.- tr.: 43
- 237 ***Về lực lượng quân sự Nhật Bản tại Đông Dương khi bùng nổ Cách mạng tháng Tám 1945//*** Lịch sử Quân sự.- 2001.- số 4.- tháng 7+8.- tr.: 58
- 238 ***Về thời gian giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám 1945/*** Phan Trọng Báu// Tạp chí Lịch sử Quân sự.- Năm 2002.- số 4, tháng 7 - 8.- tr.: 63 - 65
- 239 ***Về vấn đề thời cơ và đường lối sáng tạo của Đảng đối với thắng lợi Cách mạng tháng Tám/*** Hồng Cơ// Xây dựng Đảng.- Năm 2001, tháng 9.- số 9.- tr.: 10 - 12
- 240 ***Vị trí, vị thế của Quốc dân Đại hội Tân Trào trong Cách mạng tháng Tám năm 1945 và thiết lập nền dân chủ cộng hòa/*** Đoàn Minh Huân// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2015.- số 8.- tr.: 9 - 12
- 241 ***Vị tướng của những chiến trường nóng bỏng/*** Ngô Duy Đông// Sự kiện & Nhân chứng.- Năm 2017.- số 285, tháng 9.- tr.: 6 + 7
- 242 ***Việt Nam Giải phóng quân một bước tiến mới/*** Nguyễn Trọng// Sự kiện và Nhân chứng.- Năm 2004.- số 1(128), tháng 8.-tr.: 54 - 55
- 243 ***Việt Nam tiếp tục phát triển vị thế và vai trò quốc tế được nâng cao//*** Nhân dân cuối tuần, 2000, ngày 3 tháng 9.- tr.: 15
- 244 ***Võ Nguyên Giáp trên từng chặng đường mùa Thu Ất Dậu//*** Quân đội nhân dân, 2003, ngày 17-20 tháng 8.- tr.: 3
- 245 ***Vững bước đi lên với hào khí mùa Thu cách mạng//*** Quân đội nhân dân, 2016, ngày 2 tháng 9.- tr.: 1 + 3
- 246 ***Vững bước đi lên với tinh thần Cách mạng tháng Tám//*** Quân đội nhân dân, 2017, ngày 19 tháng 8.- tr.: 1 + 2
- 247 ***Vững bước trên con đường cách mạng//*** Nhân dân, 2018, ngày 2 tháng 9.- tr.: 1 + 3
- 248 ***Xác lập chế độ cộng hòa dân chủ một thành tựu vĩ đại của Cách mạng tháng Tám năm 1945/*** Phạm Hồng Tung// Tạp chí Lịch sử Đảng, 2016.- số 8.- tr.: 3 - 19
- 249 ***Xây dựng bộ đội chủ lực trong lực lượng vũ trang những ngày đầu độc lập/*** Dương Đình Lập// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 2 tháng 9.- tr.: 3
- 250 ***Xây dựng lực lượng chính trị, vũ trang cho Tổng khởi nghĩa tháng Tám 1945 tại các tỉnh ven biển Nam Trung Bộ//*** Tạp chí Lịch sử Quân sự, 1998.- số: 4.- tháng 7+8.- tr.: 6
- 251 ***Xây dựng và củng cố chính quyền cách mạng trong những năm đầu kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược/*** Nguyễn Văn Bạo// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2015.- số 8.- tr.: 32 - 37
- 252 ***Xây dựng, củng cố căn cứ địa trong khởi nghĩa giành chính quyền/*** Dương Đình Lập// Quân đội nhân dân, 2018, ngày 19 tháng 8.- tr.: 3
- 253 ***Xây dựng, củng cố chính quyền Nhà nước dân chủ nhân dân sau Cách mạng***

tháng Tám// Tạp chí Quốc phòng toàn dân.- 1996.- tháng 8.- tr.: 73 - 75

- 254 *Xung lực mới từ cội nguồn tinh thần Ngày Độc lập*/ Bùi Đình Phong// Hà Nội mới, 2017, ngày 2 tháng 9.- tr.: 2
- 255 *Ý chí dân tộc - Sức mạnh vô song*// Quân đội nhân dân, 2016, ngày 19 tháng 8.- tr.: 1 + 4
- 256 *Ý nghĩa lịch sử của Cách mạng tháng Tám*// Tạp chí Lịch sử Quân sự, 2005.- số 164, tháng 8.- tr.: 1 - 2

PHẦN 2

MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG CỦA NƯỚC VIỆT NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA TRONG NHỮNG NGÀY ĐẦU THÀNH LẬP

NƠI BÁC HỒ VIẾT TUYÊN NGÔN ĐỘC LẬP*

NGUYỄN ĐỨC HỒNG

(Giám đốc di tích, lưu niệm về Bác Hồ)

Phố Hàng Ngang là một trong 36 phố phường cổ kính của Hà Nội. Ở phố này, ngôi nhà số 48 đã đi vào lịch sử: nơi đây, sau ngày Cách mạng tháng Tám thành công, đã được Trung ương Đảng chọn để đón Bác Hồ từ chiến khu về ở và làm việc.

Bác Hồ từ Tân trào về đến Hà Nội ngày 25 tháng 8 năm 1945¹. Một số đồng chí bảo vệ đã đón Người vào tạm ở gia đình cụ Chánh Hai (tức cụ Lộc) ở làng Gạ (Phú Gia - Từ Liêm). Tại đây, Bác đã nghe các đồng chí Võ Nguyên Giáp và Trần Đăng Ninh báo cáo về tình hình khởi nghĩa ở Hà Nội và các tỉnh. Sau đó, ngày 26 tháng 8 năm 1945², đồng chí Trường Chinh đã tới đón Bác về nội thành. Qua Nhật Tân - Yên Phụ, dọc phố Hàng Đậu - Hàng Giấy - Hàng Đường - Hàng Ngang, ô tô vòng sang phía sau Hàng Ngang và dừng lại ở số nhà 35 Hàng Cân. Bác theo đường thang gác lên tầng 2 của ngôi nhà 48 Hàng Ngang mà ông bà Trịnh Văn Bô - chủ nhà và là một cơ sở cách mạng của Đảng - đã dành sẵn để Bác và Trung ương làm việc. (Ngôi nhà 48 Hàng Ngang thông suốt sang phía sau là 35 Hàng Cân).

Trước đó, Thường vụ Trung ương Đảng cũng đã họp dưới sự chủ trì của Đồng chí Trường Chinh tại một căn phòng ở gác hai bàn việc, chỉ đạo các nơi tiếp tục giành chính quyền theo gương Hà Nội.

Cũng tại căn phòng này, trên chiếc bàn chữ nhật rộng, Bác đã chủ trì phiên họp lịch sử đầu tiên với Thường vụ Trung ương Đảng và ra những quyết định quan trọng về đối nội và đối ngoại. Bác cho thêm ý kiến về vấn đề mở rộng thêm nữa thành phần của Chính phủ lâm thời, vấn đề cử phái đoàn vào Huế tiếp nhận sự thoái vị của vua Bảo Đại, việc tổ chức mít tinh trong ngày Chính phủ lâm thời ra mắt quốc dân.

Cũng trong thời gian này, Bác đã viết bản Tuyên ngôn độc lập nổi tiếng, để đọc tại Ngày độc lập 2 tháng 9 năm 1945, khẳng định quyền độc lập, tự do của dân tộc ta và xóa bỏ toàn bộ ách thống trị gần 100 năm của thực dân Pháp.

* Đăng trên *Báo Hà Nội mới*, ngày 1 tháng 9 năm 1985.

^{1 2}Theo tài liệu của Ban sưu tầm lịch sử Đảng huyện Từ Liêm thì Bác Hồ về tới Phú Gia chiều ngày 23 tháng 8 năm 1945, và đến chiều ngày 28 tháng 8 năm 1945, Bác vào nội thành (HNM).

Sau ngày 2 tháng 9 năm 1945, Bác không làm việc ở 48 Hàng Ngang nữa. Nhưng ngôi nhà này đã trở thành một di tích lưu niệm quan trọng, gắn liền với sự nghiệp cách mạng của dân tộc và cuộc đời hoạt động cách mạng của Bác Hồ kính yêu.

Sau khi Bác mất, chấp hành chỉ thị của Trung ương Đảng và Chính phủ, được sự chỉ đạo của Thành ủy và Ủy ban nhân dân thành phố, năm 1970, Sở Văn hóa - Thông tin Hà Nội đã tiến hành xây dựng di tích lưu niệm nơi Hồ Chủ tịch viết bản Tuyên ngôn độc lập. Một ban quản lý di tích lưu niệm (48 Hàng Ngang) và các di tích về Bác Hồ ở Hà Nội được thành lập.

Ban giám đốc di tích lưu niệm đã tiến hành thống kê được 12 di tích là nơi Bác Hồ đã ở và làm việc tại Hà Nội. Những nơi Bác đã từng đến thăm (gồm các đơn vị bộ đội, các ngành, các đoàn thể, các xí nghiệp, hợp tác xã nông nghiệp và các gia đình nhân dân) có 289 lần. Con số này đã thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Bác đến các tầng lớp nhân dân Thủ đô.

Trong mười lăm năm qua. Di tích đã được bảo quản, tu sửa kịp thời và phát huy tác dụng. Ngoài việc mở cửa phục vụ khách quốc tế, đồng bào trong nước và Hà Nội tới tham quan học tập, ở di tích 48 Hàng Ngang đang chuẩn bị một phòng trưng bày bổ sung và trưng bày chuyên đề: “Bác Hồ với Hà Nội và nhân dân Hà Nội với Bác Hồ”.

CUỘC HỌP THÔNG QUA QUỐC KỲ, QUỐC CA*

ĐỖ THÂN

Nửa thế kỷ đã trôi qua mà cứ ngỡ mới xảy ra trong tuần trước, tháng trước khi Quốc hội đầu tiên của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa họp, tự vệ chiến đấu chúng tôi nhận chỉ thị của anh Lê Quang Đạo, Bí thư Thành ủy Hà Nội phải bảo vệ an toàn cho cuộc họp.

Hà Nội hồi đó có hai đoàn tự vệ: Tự vệ đường phố và tự vệ chiến đấu. Tất cả đều đeo sao vuông, nhưng tự vệ chiến đấu được xem như lực lượng đặc nhiệm của Thành ủy. Phần lớn tự vệ chiến đấu đều là học sinh, một số ít là sinh viên và đoàn viên thanh niên Cứu quốc.

Tối hôm đó, anh Đỗ Đức Kiên, một trong những cán bộ phụ trách tự vệ chiến đấu, trải tấm bản đồ Nhà hát lớn hỏi chúng tôi:

- Có cậu nào vào Nhà hát lớn lần nào chưa?

- Thưa anh cũng vào vài lần rồi - Tôi đáp.

- Tốt lắm - Đoạn anh chỉ những ô vuông nói: - Đây là sân khấu. Đây là hàng ghế các đại biểu. Chính phủ ngồi hàng đầu. Cụ Huỳnh Thúc Kháng ngồi cạnh Cụ Hồ ở chỗ này. Khối đảng Xã hội, khối Việt Minh ở giữa. Bên trái là khối Quốc dân đảng Đại Việt.

Tôi buột miệng:

- Cái bọn bắt cóc, tổng tiền giết người cũng được họp à? Mà có ai bầu họ đâu?

Anh Kiên nghiêm giọng:

- Chớ có hồ đồ chú em! Bọn tổng tiền bắt cóc đã bị trừng trị theo pháp luật. Còn đa số là những người yêu nước. Họ tuy là đại biểu chỉ định nhưng đã là đại biểu thì họ cũng có quyền như các đại biểu khác. Chính sách đại đoàn kết của ông Cụ mà chú.

Nghe nói đến chính sách của ông Cụ, tôi biết mình đã lỡ lời nên chuyển “gam” ngay:

- Thế nhiệm vụ của em làm gì thưa anh? Em chưa đủ tuổi bầu cử mà. Làm sao mà vào được anh?

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, năm 1995.

- Khỏi lo việc đó. Trước hết, chú phải hiểu tình hình đất nước hiện nay. Thực dân Pháp đang có âm mưu xâm lược nước ta. Đó là một nguy cơ thực sự trước mắt. Chúng ta phải huy động sức mạnh của toàn dân, của cả nước vào sự nghiệp bảo vệ đất nước... Hôm nay, Quốc hội họp để thông qua Quốc kỳ và Quốc ca. Anh em tự vệ sẽ canh gác cả ba tầng lầu. Cậu chỗ ngồi này, ghế lô đây. Cạnh cậu là một nhà báo Pháp. Cậu Tường chỉ huy ngồi ghế lô chính nơi vẫn dành cho toàn quyền, thống sứ. Anh Kiên giao nhiệm vụ cho từng tầng.

Sáng hôm sau, khi tôi trèo lên tầng hai vào ghế lô cánh gà đã thấy anh nhà báo người Pháp ngồi ở đó. Anh ta khẽ cúi đầu lịch sự chào tôi. Trên sân khấu nơi đoàn chủ tịch ngồi, tôi nhận ra cụ Bùi Bằng Đoàn, cụ Nguyễn Văn Tố và các cụ khác. Phía sau Đoàn Chủ tịch là cờ đỏ sao vàng tươi thắm.

Dưới hội trường, trên hàng ghế đầu, cụ Huỳnh Thúc Kháng quyền Chủ tịch nước đội khăn xếp, áo kép đen, cổ quần một cái khăn lụa trắng, một múi buồng trước ngực, múi kia buồng sau lưng. Cạnh cụ là một chiếc ba toong. Cụ Nguyễn Văn Tố vừa tuyên bố khai mạc, thì tôi thấy một anh ghé tai cụ Huỳnh nói câu gì đó. Cụ Huỳnh giơ tay xin phép Đoàn Chủ tịch đứng lên ra phía cửa. Có tiếng hô vang dậy dội vào hội trường Nhà hát: “Hồ Chủ tịch muôn năm! Việt Nam Dân chủ Cộng hòa muôn năm!”. Bác xuất hiện trước cửa, hai bàn tay nắm vào nhau giơ cao tươi cười chào các đại biểu. Cụ Huỳnh giơ hai tay về phía trước. Hai cụ ôm nhau hôn. Tay Bác cầm mũ cát màu kaki. Cụ Huỳnh đưa tay mời Bác về chỗ ngồi. Hai tay Bác giơ cao. Chào các đại biểu trên hàng ghế. Cả hội trường đứng dậy dào dạt trong niềm vui được thấy Cụ Chủ tịch nước hồng hào khỏe mạnh sau chuyến đi Pháp dài ngày.

Khi Bộ trưởng Lê Văn Hiến lên báo cáo, có ý phản bác ý kiến của đại biểu Quốc dân đảng, tôi thấy Bác giơ một ngón tay có ý nhắc, không nên sa vào tranh luận. Một đại biểu oai vệ trong bộ comple, thao thao nói về kế hoạch lập một đội thương thuyền, cụ Huỳnh ghé tai Bác nói gì đó. Tôi thấy Bác cười. Tiếp đó, cụ Tố mời cụ Huỳnh lên báo cáo công việc của Chính phủ. Cụ khoan thai bước lên, Cụ nói:

“Khi Cụ Chủ tịch sang Pháp, Cụ giao cho tôi gánh vác việc nước. Tiễn chân Cụ lên máy bay, tôi hỏi Cụ có dặn gì không. Cụ nói: Xin Cụ nhớ cho câu “Dĩ bất biến ứng vạn biến”.

Tôi thấy Bác gật gật. Cụ Huỳnh cao giọng:

- Trong tình hình đất nước vào thế “*lưỡng đầu thọ địch*” mà có một bọn người bắt cóc dân lành để tống tiền, thủ tiêu người làm ăn lương thiện bất chấp phép nước đạo lý làm người. Không thể để bọn lưu manh, du đảng làm loạn phép nước, nên tôi đã ra lệnh cho Bộ Nội vụ trừng trị trong vụ án “Ôn Như Hầu”. Nhân dân rất đồng tình với Chính phủ. Vậy xin báo cáo để Quốc hội cho ý kiến... Cả hội trường vỗ tay vang dội hồi lâu. Các đại biểu Quốc dân đảng đứng dậy ra ngoài.

Cụ Nguyễn Văn Tố đứng lên kết luận: Như vậy là Quốc hội đã tán thành việc làm của Chính phủ. Bây giờ đến mục thông qua báo cáo của phái đoàn do Cụ Chủ tịch sang Pháp vừa mới về. Xin mời Cụ Chủ tịch. Bác cầm một tờ giấy trắng hướng về Đoàn Chủ tịch, Bác nói:

- Thưa đoàn chủ tịch, thưa Quốc hội. Tôi vâng mệnh Quốc dân sang Pháp để thảo luận với chính phủ Pháp về nền độc lập của nước nhà...

Tiếp đó, Bác báo cáo về diễn biến cuộc hội đàm, thái độ thiện chí của nhân dân Pháp và một số nhân sĩ Pháp tiến bộ, thái độ hiếu chiến của một số người trong chính giới Pháp. Bản báo cáo kết thúc trong tiếng vỗ tay vang dội hồi lâu.

Cụ Nguyễn Văn Tố thay mặt Đoàn Chủ tịch đánh giá cao hoạt động của Chính phủ cả về đối nội và đối ngoại. Đoạn cụ cao giọng tuyên bố:

- Thừa các vị đại biểu, bây giờ đến mục thông qua Quốc kỳ và Quốc ca.

Toàn thể Quốc hội đứng bật dậy. Anh Nguyễn Đình Thi, đại biểu Quốc hội trẻ nhất lúc đó, dang hai tay như đôi cánh chim ung, mái tóc đen nhánh bồng bềnh cất tiếng: *Đoàn quân Việt Nam đi...hai...ba này*. Anh quay sang phải, sang trái, quay về phía sau, cánh tay mềm mại cả thân người uyển chuyển: *bước chân dồn vang trên đường gập ghềnh xa...* Tiếng hát Tiến quân ca hùng tráng, giục giã lòng người. Nhạc sĩ Văn Cao đã nói đúng tâm trạng người Việt Nam lúc đó, sự khao khát được vùng lên đập tan xiềng xích thoát khỏi vòng nô lệ, thoát khỏi cảnh đói khủng khiếp năm Ất Dậu.

Tôi gai cả người xúc động ứa nước mắt, tôi căng lồng ngực hát theo. Cho tới khi cụ Nguyễn Văn Tố, khuôn mặt đỏ hồng vì xúc động đứng trước mi-crô, tuyên bố:

- Như vậy là Quốc hội đã nhất trí biểu quyết Quốc kỳ của nước ta là lá cờ đỏ sao vàng, Quốc ca nước ta là bài Tiến quân ca.

Tôi thấy Bác chớp chớp mắt. Lúc đó, tôi mới nhớ ra nhiệm vụ của mình. Tôi nhìn sang ghế ngồi của anh phóng viên người Pháp, anh ta cũng đứng dậy tự lúc nào.

“TIẾN QUÂN CA” - QUỐC CA* CỦA NƯỚC VIỆT NAM

NGUYỄN MẠNH HẠ

Ngay sau khi Tổng khởi nghĩa thành công, Ban Âm nhạc Giải phóng quân (ngày nay là Đoàn quân nhạc) nhận được chỉ thị chuẩn bị gấp hòa âm, phối khí bài “Tiến quân ca” của nhạc sĩ Văn Cao thành Quốc thiều của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, kịp phục vụ lễ ra mắt của Chính phủ lâm thời và tuyên bố độc lập ngày 2 tháng 9 năm 1945. Bài “Tiến quân ca” là một hành khúc hùng mạnh, thể hiện nhiệt huyết của mỗi người Việt Nam yêu nước, đã được Đại hội quốc dân họp tại Tân Trào ngày 16 tháng 8 năm 1945 chọn làm Quốc ca của nước Việt Nam mới. Nhạc trưởng Ban Âm nhạc Giải phóng quân Đinh Ngọc Liên (Quản Liên) tìm gặp nhạc sĩ Nguyễn Hữu Hiếu bàn cách tổ chức hòa âm, phối khí sao cho Quốc ca thể hiện được khí phách và truyền thống anh hùng của dân tộc, quyết tâm của toàn dân, dưới sự lãnh đạo của Đảng, đứng lên giành và giữ quyền độc lập, tự do. Thời gian thật gấp gáp. Yêu cầu cao của lần đầu công bố Quốc ca sao cho xứng đáng với phẩm chất, nội dung tư tưởng của thời đại mới... khiến cho những người nhận trọng trách không khỏi lo lắng. Anh hai Liên, Hiếu tìm gặp và thống nhất với nhạc sĩ Văn Cao hai điểm cần sửa để “Tiến quân ca” thêm hoàn chỉnh, xứng đáng với vị trí, tầm vóc của bài Quốc thiều. Một điểm cần sửa là rút ngắn trường độ của nốt nhạc “rê” đầu tiên (chữ *Đoàn* trong câu *Đoàn quân Việt Minh*) và điểm thứ hai là nốt “mi” ở đoạn giữa (chữ *xác* trong câu: *xây xác quân thù...*) để làm cho bản nhạc khỏe khoắn, hùng tráng, phù hợp với tính chất của khúc quân hành và thể hiện khí thế của Cách mạng tháng Tám. Anh Cao nghe và đồng ý. Một lý do nữa để hai anh Liên, Hiếu đề nghị sửa là để tránh sự hiểu lầm về điểm giống nhau so với bài “Đặng đàn cung” mà nhạc sĩ người Pháp Lor Pay (Le Pey) sáng tác và Bảo Đại dùng làm quốc ca của Chính phủ cũ. Trong bài “Đặng đàn cung” cũng có nốt nhạc đầu dài 3 phách như của bài “Tiến quân ca”. Trong quá trình sửa lại, các anh đã chú ý để không bị ảnh hưởng cấu tứ và phong cách Pháp.

Do yêu cầu cao về nghệ thuật và chính trị, nên khi bắt tay vào viết hòa âm và phối khí, hai anh tập trung cố gắng giữ vững tính cách của ý nhạc cơ bản, cũng là chủ đề tư tưởng của

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, số 57, tháng 9 năm 1998, tr.5.

tác phẩm đồng thời tận dụng tính muôn màu muôn vẻ về số lượng và chất lượng âm sắc của các nhạc cụ trong dàn nhạc hơi để đạt tới quy mô hoành tráng của bản Quốc ca.

Trong buổi lễ tuyên bố độc lập ngày 2 tháng 9 tại Quảng trường Ba Đình, 75 chiến sĩ quân nhạc xuất thân trình tấu bài Quốc ca đầu tiên của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Từ trong những hòa âm trầm hùng, trang nghiêm của Quốc thiều, hơn nửa triệu đồng bào, chiến sĩ có mặt hôm ấy, trong ánh nắng vàng rực rỡ, như nghe thấy tiếng gọi giục giã của hồn nước, tiếng vó ngựa, tiếng quân reo, tiếng bước chân rầm rập của đoàn quân cách mạng tiến ra sa trường tiêu diệt quân tham tàn... Dòng âm thanh cuộn cuộn chảy ấy đã lắng đọng mãi mãi trong trái tim mỗi người Việt Nam yêu nước.

Sẽ là không đầy đủ nếu không bổ sung thêm chi tiết thú vị sau khiến cho bài Quốc ca càng thêm hoàn chỉnh: Cách một tuần sau ngày 2 tháng 9 năm 1945, Bác Hồ đến thăm Ban Âm nhạc giải phóng. Sau khi khen ngợi “các cháu” đã làm tốt nhiệm vụ trong Ngày lễ Độc lập, Người góp ý về lời hát của Quốc ca: “Bây giờ là nước Việt Nam độc lập rồi, không còn là “Đoàn quân Việt Minh đi” nữa mà là “Đoàn quân Việt Nam đi”. Các chú thay chữ Việt Minh bằng Việt Nam thì đúng hơn”, mọi người trong Ban đều ngó ra vì không chú ý đến chi tiết quan trọng này. Kể từ hôm đó, Quốc ca được sửa lời hát theo ý kiến Bác.

Nói về tác phẩm bất hủ của mình, nhạc sĩ Văn Cao sau này khiêm tốn nói: “Có thể nói chính xác bài Quốc ca ấy không phải do tôi sáng tác, mà nó được ra đời chính trong cuộc Cách mạng tháng Tám. Chính Cách mạng, Tổ quốc và nhân dân đã sáng tác ra Quốc ca. Tôi chỉ là người ghi lại”.

LÁ CỜ TỔ QUỐC

Cách mạng tháng Tám thành công, Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa chọn lá cờ đỏ sao vàng làm Quốc kỳ. Về lá cờ này, báo *Giải phóng*, cơ quan của Việt Minh Nam Bộ, số ra ngày 25 tháng 8 năm 1945 và báo *Việt Nam*, cơ quan của Việt Minh tỉnh Khánh Hòa, số ra ngày 8 tháng 9 năm 1945 đã giải thích như sau:

...“Cờ đỏ sao vàng sinh năm 1940 tại Nam Kỳ (lúc sắp nổi cuộc khởi nghĩa ngày 23 tháng 11 năm 1940), các ủy ban bạo động của dân chúng định tìm một cây cờ vừa diễn tả cuộc khởi nghĩa cách mạng, vừa diễn tả cuộc giải phóng dân tộc...”

Trong các cuộc tọa đàm về khởi nghĩa Nam Kỳ do Viện Bảo tàng Cách mạng Việt Nam tổ chức vào những năm 50, các đồng chí có tham gia khởi nghĩa kể lại:

Khi Xứ ủy Đảng Cộng sản Đông Dương ở Nam Kỳ họp bàn tổ chức khởi nghĩa, Hội nghị có thảo luận sẽ dùng cờ gì? Cờ búa liềm hay cờ đỏ? Hai loại cờ này đều không phù hợp với tình hình lúc ấy. Đồng chí Võ Văn Tân, Bí thư Xứ ủy, báo cáo trước hội nghị: Năm 1931, đồng chí Trần Phú, Tổng Bí thư Đảng, bị địch bắt giam ở khám lớn Sài Gòn. Trong tù, đồng chí mở nhiều lớp huấn luyện cách mạng cho cán bộ Đảng. Một lần giải thích về triển vọng của cách mạng đồng chí Trần Phú nói: “Sau khi đánh đuổi đế quốc Pháp, chúng ta sẽ thành lập một Nhà nước cộng hòa dân chủ. Về quốc kỳ, có thể là cờ đỏ sao vàng năm cánh...”.

Xứ ủy Nam kỳ đã quyết định thực hiện lời di huấn của đồng chí Trần Phú, và lá cờ đỏ sao vàng đã xuất hiện ở nhiều nơi trong cuộc khởi nghĩa Nam kỳ tháng 11 năm 1940.

Ba tháng sau, tại một vùng rừng núi Việt Bắc, lá cờ đỏ sao vàng tung bay trong lễ thành lập trung đội cứu quốc quân thứ nhất.

Tháng 5 năm 1941, Mặt trận Việt Minh được thành lập. Đoạn mở đầu của chương trình Việt Minh có ghi: “Sau khi đánh đuổi đế quốc Pháp - Nhật, sẽ lập nên chính phủ nhân dân của nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, lấy cờ đỏ sao vàng năm cánh làm Quốc kỳ”.

Tiếp đó, báo *Việt Nam độc lập*, cơ quan của Việt Minh Cao - Bắc - Lạng do Bác Hồ sáng lập, số 107, ra ngày 1 tháng 10 năm 1941, có bài thơ “Cờ đỏ ngôi sao” viết:

“Đỏ là màu nhiệt huyết của đồng bào
Đồn dập lại nên phong trào giải phóng”

Và:

“Năm cánh lại là hình dung đoàn kết
Cả sĩ, nông cho đến công, thương, binh
Toàn dân ta đều nhất trí đồng tình
Đoàn kết chặt chẽ như ngôi sao năm cánh”.

Trung tuần tháng 8 năm 1945, Đại hội quốc dân họp tại Tân Trào (Tuyên Quang) quyết định lấy cờ Việt Minh làm cờ khởi nghĩa trong cả nước.

Hiến pháp đầu tiên nước Việt Nam dân chủ cộng hòa ghi rõ: “Quốc kỳ nước Việt Nam dân chủ cộng hòa hình chữ nhật, chiều rộng bằng hai phần ba chiều dài, nền đỏ, ở giữa có ngôi sao vàng năm cánh”.

Và năm 1976, lá cờ đỏ sao vàng trở thành Quốc kỳ của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

St

NIÊN KHÓA ĐẦU TIÊN DƯỚI CHẾ ĐỘ VIỆT NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA (1945 - 1946)*

XUÂN HUY

Sau ngày vua Bảo Đại trao ấn kiếm cho đại diện Chính phủ cách mạng trên lầu Ngọ Môn (30-8-1945) chấm dứt chế độ phong kiến ở Việt Nam, tôi vẫn được chế độ mới giữ lại làm hiệu trưởng trường Quốc học. Trong lúc mùa khai giảng sắp đến mà từ thành thị đến thôn quê, đâu đâu cũng vang lên điệp khúc “*Xếp bút nghiên lên đường tranh đấu*”, tôi không biết Quốc học có mở được hay không? Nhiệt độ yêu nước của lớp trẻ đã lên đến cao điểm, chúng tôi dễ gì khép họ vào khuôn khổ chật hẹp của bốn bức tường học đường.

Một vị lãnh đạo cao cấp của Ủy ban hành chính Trung Bộ bảo tôi: *Phải tự động tiến hành công việc không nên quá nặng về mặt giấy tờ. Mở rộng trường ốc đến mức tối đa để nhận học sinh.*

Tôi hỏi về ngân sách thì được trả lời: *Không nên quá lo về tiền, được lòng người thì sẽ có tất cả.*

Thực hiện chỉ thị của cấp trên, trường Quốc học căn cứ vào học bạ nhận tất cả học sinh xin vào học. Để đáp ứng cho số học sinh tăng lên gấp bội, chúng tôi giải tán các ký túc xá để tổ chức thêm phòng học, thời khóa biểu học một buổi thay cho một ngày. Số giáo viên cũng phải tăng tương ứng với số lớp mở. Tuy vậy ngân sách không phải đòi hỏi thêm phí khoản. Các giáo sư mới là công chức các sở biệt phái về hoặc là nhân sĩ tri thức có bằng cấp và có

* Đăng trên Báo Lao động, ngày 3 tháng 9 năm 1995.

năng lực xin vào dạy không lương. Các đồng nghiệp tự nguyện này đã có những suy nghĩ rất tốt: *Nhà giàu người ta cúng vàng thì mình là trí thức cũng không nên tiếc công.*

Hằng ngày học sinh học một buổi, một buổi tập hợp trước nhà thông tin giáp với cầu Trường Tiền, bên bờ Bắc, để đón nghe tin tức. Khi di chuyển tốp năm, tốp ba ngoài đường vắng, họ hát Diệt Phát xít để cổ vũ đấu tranh. Tuy sôi động như thế nhưng học sinh Quốc học rất ngoan. Họ nhịn ăn để bỏ hũ gạo cứu quốc, sẵn sàng đi bộ đội để bảo vệ Tổ quốc. Tuy chưa có giặc ở Huế nhưng lúc ấy đã có hai học sinh hy sinh ở các tỉnh phía Nam, nhà trường tổ chức truy điệu hết sức trang nghiêm.

Thầy trò đang học tập trong không khí hào hứng cách mạng thì một buổi chiều kia lính Tàu từ ga xe lửa xuống, gánh gồng nồi niêu soong chảo diu dặt nhau từng đoàn ụa vào trường Quốc học như vào một thành phố bị bỏ ngõ. Thế là thầy trò trường Quốc học bị đẩy ra khỏi ngôi trường thân yêu ra đời trước đó gần nửa thế kỷ.

Được sự đồng ý của Ủy ban hành chính Trung Bộ, suốt hai ngày đêm thầy trò trường Quốc học nỗ lực dọn qua Đại nội - cung điện của nhà vua vừa vắng bóng vua. Các lớp học được tổ chức lại. Học sinh vào Đại nội bằng hai cửa chính: cửa Hiển Nhơn (phía Đông) và cửa Chương Đức (phía Tây). Phòng hiệu trưởng đặt ngay trong điện Thái Hòa - nơi thiết đại triều suốt các đời vua Nguyễn. Hai nhà Tả, Hữu vu - nơi các quan văn võ đại thần ngồi chờ để làm việc với vua ở điện Cần Chánh. Các hành lang từ điện Cần Chánh (nơi vua ở) cũng được ngăn ra để làm phòng học.

Cũng nên nhắc lại rằng, ngoài việc dạy học sinh trung học, Quốc học trong niên khóa 1945-1946 còn tổ chức huấn luyện một lớp giáo sư Quốc văn cho toàn Trung Bộ do ông Hoài Thanh, Nguyễn Đức Nguyên phụ trách, một lớp huấn luyện giáo sư Anh văn do ông Hà Thúc Chính phụ trách; tham gia triển lãm thành tích chính quyền cách mạng tại cơ sở Việt Anh trong cuộc triển lãm này, trường Quốc học được khen vì sự phát triển vượt bậc, các đồ dùng thủ công của học sinh làm rất được chú ý.

Niên khóa đầu tiên dưới chế độ dân chủ cộng hòa của trường Quốc học kết thúc tốt đẹp. Lễ phát thưởng tổ chức ngay trong Duyệt Thị Đường - nhà hát của vua Nguyễn phía cửa Hiển Nhơn đi vào. Ông Trần Hữu Dực - chủ tịch Ủy ban hành chính Trung Bộ chủ tọa buổi lễ phát thưởng.

Đến niên khóa 1946-1947 chúng tôi nhận thấy dùng Đại nội làm trường học bất tiện quá, phần vì quá rộng không kiểm soát được học sinh, phần vì học sinh vi phạm cây trái, thành quách cung điện, chúng tôi được lệnh di chuyển qua trường Việt Anh và một phần trường tư thục Thuận Hóa. Nhưng mới học được mấy tháng thì toàn quốc kháng chiến (19-12-1946) chúng tôi phải dời ra *khu vực bất khả xâm phạm* ở Hà Tĩnh. Một số học sinh Quốc học thực hiện khẩu hiệu từ Cách mạng mùa Thu *Xếp bút nghiên lên đường tranh đấu*. Sau này tôi biết nhiều học sinh Quốc học ra đi lúc ấy đã trưởng thành và đảm trách nhiều chức vụ trong bộ máy nhà nước xã hội chủ nghĩa.

TEM THƯ ĐẦU TIÊN CỦA NƯỚC VIỆT NAM MỚI*

N.H.T (st)

Lần đầu tiên, bộ tem gồm 5 chiếc thuần chất của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được phát hành là vào dịp kỷ niệm một năm ngày Độc lập theo Sắc lệnh 172/SL ngày 27 tháng 8 năm 1946 của Chủ tịch Chính phủ. Vì Chủ tịch Hồ Chí Minh đang ở Pháp, nên sắc lệnh do Bộ trưởng Nội vụ Huỳnh Thúc Kháng ký thay.

Sau ngày cách mạng thắng lợi vì chưa kịp phát hành tem mới, bưu điện Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trình Chính phủ ra sắc lệnh tạm dùng tem Đông Dương cũ, in đề tiêu đề "Việt Nam Dân chủ Cộng hòa" lên trên chữ Indochine để thanh toán cước phí. Còn mẫu tem mới là chân dung Bác Hồ, người công dân số 1, vị Chủ tịch đầu tiên của nước Việt Nam độc lập, trong một khung bao tôn nghiêm là những ngôi sao 5 cánh. Tem có kích thước 41 x 26cm; bộ 5 chiếc in màu khác nhau: xanh lá mạ, cánh sen, vàng, lam, tím; trên giấy tàu bạch mỏng mịn; 5 loại giá tiền khác nhau. Tiêu đề trên tem "Việt Nam Dân chủ Cộng hòa - Bưu chính - Chủ tịch Hồ Chí Minh" có bố cục cân đối; do ta thiết kế, in ấn, phát hành.

Người có vinh dự được vẽ mẫu tem này là họa sĩ Nguyễn Sáng quê ở Mỹ Tho, Tiền Giang, lúc này mới 23 tuổi. Nhà in Việt Nam ấn thư Cục In ấn trong điều kiện ấn loát thô sơ thiếu thốn của buổi sơ khai, nhưng tài năng của họa sĩ và tình cảm của người in đã không để kỹ thuật in làm giảm nội dung của tem muốn thể hiện. Đây là bộ tem có ý nghĩa nhiều mặt về chính trị, nghệ thuật, văn hóa - xã hội và kinh tế đánh dấu mốc lớn trong lịch sử xây dựng ngành bưu chính Việt Nam - lịch sử của dân tộc ta.

VỀ TỜ GIẤY BẠC ĐẦU TIÊN*

Họa sĩ MAI VĂN HIẾN

Ngày 31 tháng 1 năm 1946, lần đầu tiên Nhà nước ta phát hành giấy bạc Việt Nam. Họa sĩ Mai Văn Hiến, nguyên phóng viên báo Quân đội nhân dân, người được phân công vẽ một số các tờ giấy bạc đó nhớ lại:

Vào khoảng cuối tháng 10 năm 1945, tôi và họa sĩ Nguyễn Đỗ Cung đến phân xưởng cơ khí của ga Hàng Cỏ, Hà Nội vẫn với “đanh nghĩa quen thuộc” của người sinh viên Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, mới ra trường, chúng tôi xuống đây để thâm nhập thực tế, nói là để vẽ tranh cổ động. Thật ra, trước khi đi, mỗi người chúng tôi đều đã có chủ định của mình, ai vẽ gì và phải làm như thế nào để giữ được bí mật. Riêng phần tôi, tôi ký họa một anh công nhân lực lưỡng đang quai búa rèn sắt trên đe.

Chả là chúng tôi được phân công vẽ mẫu giấy bạc cùng một đề tài là hình ảnh một anh công nhân. Nhưng anh Nguyễn Đỗ Cung vẽ mẫu giấy 10 đồng, còn tôi vẽ mẫu giấy 5 đồng.

Vẽ giấy bạc, hồi ấy tất cả đều phải làm bằng tay với dụng cụ thô sơ như cái bút chì, hòn tẩy, bút sắt, bút lông, mực nho, cái thước kẻ, cái com-pa... Mẫu giấy bạc phải vẽ to ít nhất là gấp 4 lần tờ bạc thật thì khi chụp nhỏ bằng cỡ thật, nét vẽ mới được tinh vi.

Tại nơi tập trung ở trên gác hai nhà số 10 Lê Lai, kê thành từng dãy bàn, bàn to thì 4 người, bàn nhỏ thì 2 người cùng làm việc. Tất cả đều miệt mài và im lặng. Thỉnh thoảng có ai

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, số 57, tháng 9 năm 1998, tr.6.

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, số 1, năm 1996, tr.7

đó đứng dậy là để uống chén nước, hút điếu thuốc, hay ghé xem hình vẽ của nhau một chút cho đỡ căng thẳng.

Trong khi anh em thợ vẽ chúng tôi làm ngày đêm như vậy, thì được biết ông Phạm Quang Chúc cũng đang tất bật lo chạy công việc chung để khi mẫu giấy bạc hoàn thành là có thể chụp, đúc bản kẽm và cho in được ngay.

Đồng chí Bộ trưởng Tài chính Phạm Văn Đồng thường đến xem anh em làm việc và lần nào cũng có lời động viên rất thấm thía. Một hôm đứng giữa trưa thì đồng chí đến.

- Anh em làm việc thế này - đồng chí hỏi - thì ăn cơm trưa ở đâu?

- Sau mỗi buổi - tôi thưa - ai về nhà nấy ăn cơm rồi lại đến làm việc.

- Thế thì không được - đồng chí nói - phải tổ chức ăn ở nơi làm việc, nghỉ ngơi tại đó rồi tiếp tục vẽ thì mới bảo đảm được sức khỏe và rút ngắn được thời gian.

Thế là ngày hôm sau bữa ăn trưa và ăn chiều của anh em đã được tổ chức ngay tại chỗ.

Một hôm khác đồng chí Phạm Văn Đồng lại hỏi: “Có cách nào anh em vẽ nhanh hơn không? Ông Cụ (tức Bác Hồ) nhắc ghê lắm đấy và dặn anh em hết sức cố gắng”.

Chúng tôi rất cảm động, nhưng không biết nói sao và chỉ biết phải vẽ thật khẩn trương, nhưng không được vẽ hỏng nét nào, vì hỏng đến mức nào đó phải vẽ lại toàn bộ thì thời gian càng lâu hơn.

Cũng may có anh em phát hiện tại sở vẽ bản đồ ở Đà Lạt có những bác thợ rất thạo vẽ những đường nét tỉ mỉ có thể giúp việc vẽ tia giấy bạc. Chỉ mấy ngày sau thôi, bốn bác thợ đã ra tới Hà Nội và bắt tay vào việc ngay. Công việc từ đây có phần nhanh hơn, mặc dù vài ngày đầu có lúng túng vì chưa quen vẽ những họa tiết trang trí bé ly ty bằng những hạt vừng, một dây thẳng đến 100 cái đều nhau.

Tuy vậy, chúng tôi vẫn sốt ruột, nhất là khi ra phố thấy bọn Tàu Tưởng ngạo mạn, nghênh ngang, tung và lưu thông không biết bao là tiền Quan Kim và Quốc tệ để vơ vét lương thực, thực phẩm, hàng hóa của ta bằng tỷ giá ép buộc. Liên tưởng đến Hịch tướng sĩ của Trần Hưng Đạo, xưa kia, tôi nghĩ thầm: Phải chăng vẽ mẫu giấy bạc Việt Nam lúc này cũng là “Sát Thát!”.

Lại một đêm, lúc ấy gần 12 giờ, thấy đèn còn sáng, đồng chí Phạm Văn Đồng vào xem tôi và anh Nguyễn Đỗ Cung đang vẽ. Đồng chí hỏi chúng tôi về chỗ ngủ của anh em họa sĩ trong những đêm phải làm việc khuya và cho biết ông Cụ (tức Bác Hồ) rất quan tâm đến công việc của anh em đang làm. Đêm ấy chúng tôi được ngủ tại phòng của đồng chí Phạm Văn Đồng.

Lúc này, chúng tôi mới biết rằng đồng chí cũng ở ngay căn nhà này trong một căn buồng nhỏ có kê sát nhau hai cái giường sắt kiểu bệnh viện, sơn trắng. Đồng chí đưa cho chúng tôi khăn mặt và xà phòng để rửa mặt. Trước khi tắt đèn đi ngủ, đồng chí nói chuyện rất vui. Sáng sớm hôm sau, khi chúng tôi tỉnh giấc, đã thấy đồng chí trong tư thế chuẩn bị sẵn sàng để đi làm, dáng nhanh nhẹn, vui vẻ hỏi chúng tôi: “Hai anh ngủ có ngon không?”.

Từ đây, công việc vẽ mẫu giấy bạc tiến triển được thuận lợi. Đến khi mẫu bạc hoàn thành thì mọi điều kiện in ấn cũng được chuẩn bị xong xuôi. Cầm tờ giấy bạc 5 đồng vừa in thử, tôi cũng không khỏi bồi hồi, xúc động. Bất giác tôi thấy như vang vọng bên tai những câu nói ân cần của đồng chí Bộ trưởng Tài chính Phạm Văn Đồng: “Ông Cụ rất vui được biết công việc sắp xong và có lời khen anh em...Đêm đã khuya rồi, hai anh em lên ngủ với tôi”.

QUỸ ĐỘC LẬP VÀ QUỸ QUỐC PHÒNG RA ĐỜI TRONG HOÀN CẢNH NÀO?*

LÊ MẬU LÂM

Vào những ngày đầu tiên của nước Việt Nam độc lập, trước tình hình công quỹ hầu như trống rỗng, Chính phủ lâm thời đã dựa vào nhân dân, kêu gọi nhân dân "đem tất cả tinh thần và lực lượng, tính mạng và của cải để giữ vững quyền tự do, độc lập". Ta không thể tiếp tục thi hành các chế độ sưu thuế cũ bất công, vô lý của thực dân Pháp, nhưng để đặt ra chế độ thuế mới, thì phải có thời gian nghiên cứu kỹ lưỡng, không thể vội vã được. Vì vậy, ta đã tổ chức để nhân dân tự nguyện quyên góp, mang một phần tài sản bằng tiền hay hiện vật ra ủng hộ chính quyền nhân dân.

Trên tinh thần ấy, ngày 4 tháng 9 năm 1945, Hồ Chủ tịch ký sắc lệnh đặt ra Quỹ Độc lập để "thu nhận các món tiền và đồ vật mà nhân dân sẵn lòng quyên giúp Chính phủ, ủng hộ nền độc lập của quốc gia". Quỹ Độc lập nhằm "động viên sự hy sinh phấn đấu của đồng bào toàn quốc". Trong khuôn khổ của Quỹ Độc lập lại tổ chức Tuần lễ vàng với mục đích "thu góp số vàng trong nhân dân, và nhất là của các nhà giàu có để dùng vào việc quan trọng nhất của chúng ta lúc này là việc quốc phòng".

Trong không khí phấn khởi của Cách mạng tháng Tám, Quỹ Độc lập, Tuần lễ vàng được nhân dân nhiệt liệt hoan nghênh. Từ Bắc chí Nam, đồng bào ta nô nức mang tiền, gạo, vàng, bạc... nộp lên bàn thờ Tổ quốc. Nhiều gương rất cảm động, có cụ già mang hiến cả số tiền dành dụm để lo việc hậu sự cho mình.

Kết quả của Quỹ Độc lập và Tuần lễ vàng cho thấy lòng yêu nước của nhân dân ta, nhất là nhân dân lao động rất cao. Trong hoàn cảnh vừa bị ảnh hưởng chiến tranh lâu dài, tiếp đến nạn đói, nạn lụt, nhưng nhân dân ta đã tự nguyện quyên góp cho Nhà nước một số tài sản, tiền và vàng bạc, tương đương với tổng số thuế thân và thuế điền thu trong cả nước, một năm dưới chế độ cũ. Số tiền quyên vào Quỹ Độc lập khoảng 20 triệu đồng, số vàng thu được trong Tuần lễ vàng là 370kg.

Quỹ Độc lập mang lại kết quả khả quan, nhưng đối với nền tài chính của một nước đó chỉ là giải pháp tạm thời; để bảo đảm các khoản chi tiêu về quân sự, có những nguồn thu đặc biệt cung cấp cho kháng chiến đã bùng nổ ở miền Nam. Bộ Tài chính cho mở trong kế toán ngân khố quốc gia một tài khoản riêng Quỹ Quốc phòng.

Riêng về Quỹ Quốc phòng, Sắc lệnh số 48 ngày 10 tháng 4 năm 1946 đặt ra một thứ thuế mới gọi là Đảm phụ quốc phòng.

Tinh thần cơ bản khi đặt ra Đảm phụ quốc phòng là: "Trong khi các chiến sĩ mang xương máu ra bảo vệ non sông, thì quốc dân ở hậu phương được yên ổn làm ăn cũng có nhiệm vụ đóng góp sức vào công cuộc bảo vệ quốc gia".

Vì vậy, trừ những người nghèo khổ, tàn tật, những binh sĩ tại ngũ, những thương binh, những cha, mẹ, vợ, chồng liệt sĩ... được miễn, còn tất cả công dân từ 18 tuổi đến 65 tuổi, kể cả nữ công dân, đều phải đóng Đảm phụ quốc phòng, mỗi suất là 5 đồng. Ngoài ra những người có ruộng đất, nhà cửa, cửa hàng buôn bán, những viên chức lĩnh lương quá mức nhất định, còn nộp thêm một số đảm phụ tỷ lệ lũy tiến nữa cho tương xứng với khả năng đóng góp của mỗi người.

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, năm 1995.

Trong một thời gian ngắn, riêng ở Bắc Bộ và Bắc Trung Bộ, hơn 8 triệu nam nữ công dân đã nộp Đảm phụ quốc phòng góp vào ngân sách quốc phòng một số tiền hơn 40 triệu đồng tiền bấy giờ.

TỪ NHỮNG TỔ CHỨC ĐẦU TIÊN...*

(Ghi theo lời kể của đồng chí VŨ OANH) - Q.N

Nhớ lại những ngày khởi nghĩa tháng Tám năm 1945, bên tai tôi lại vang lên câu hát: "*Hà Nội cùng đứng lên sông Hồng reo, Hà Nội cùng đứng lên*" của Nguyễn Đình Thi. Bài hát sau này mới được sáng tác, nhưng nó như mô tả được khí thế sôi sục cách mạng của quần chúng tầng tầng lớp lớp xông lên đánh chiếm Phủ Khâm sai, Trại Bảo an ninh, Tòa thị chính Hà Nội ngày hôm đó.

Người Hà Nội vững tâm và tự hào có lực lượng vũ trang của mình luôn luôn đi đầu, góp phần quan trọng làm nên thắng Tám lịch sử và hào hùng. Từ đầu năm 1945 cho đến Tổng khởi nghĩa tháng Tám, có ba hình thức tổ chức chính của lực lượng vũ trang ở Hà Nội. Các hội viên trung kiên nhất trong các đoàn thể cứu quốc được lựa chọn vào các đội tự vệ cứu quốc. Họ là công nhân, nông dân, thanh niên, phụ nữ, cứ 3 đến 5 người lập thành một tổ, 3 tổ thành tiểu đội và 3 tiểu đội thành ra liên đội. Lực lượng vũ trang này trực tiếp đặt dưới sự lãnh đạo của Thành ủy, Hà Nội, đứng đầu là đồng chí Nguyễn Quyết.

Nhiệm vụ chủ yếu của tự vệ cứu quốc là luyện tập quân sự, sắm sửa vũ khí để chuẩn bị khởi nghĩa. Còn thường xuyên thì bảo vệ các cuộc hội họp của quần chúng, rải truyền đơn hay hỗ trợ các cuộc đấu tranh đòi tăng lương của công nhân phá kho thóc cứu đói của nông dân...

Bấy giờ đội tự vệ trong công nhân do đồng chí Hoàng Văn Khánh và Trần Ngọc Minh phụ trách, là đội tự vệ rất mạnh. Cạnh đó đội tự vệ trong thanh niên do các đồng chí Nguyễn Diệp Cầu (tức Lê Quân), Nguyễn Viết Tiết (tức Nguyễn Anh Bảo), Lê Tư, Lê Chiêu, Vũ Mai (tức Vũ Quang), Phùng Văn Phúc, Minh Đăng, Tuấn Sơn, Nguyễn Văn Phúc phụ trách là lực lượng được coi là chủ lực trong các cuộc đấu tranh của quần chúng sau này.

Các đoàn thể cách mạng chọn những người năng động, dũng cảm nhất, chủ yếu là thanh niên nam nữ học sinh, để thành lập một tổ chức thứ hai: *Đoàn thanh niên xung phong thành Hoàng Diệu* được tổ chức chặt chẽ, bao gồm những anh em có điều kiện thoát ly, hoạt động chuyên nghiệp. Trang bị của đoàn viên có súng ngắn, lựu đạn, hình thức hoạt động là: tuyên truyền công khai, vạch mặt bọn Nhật - Pháp và tay sai, kêu gọi nhân dân ủng hộ Việt Minh.

Đến trước Tổng khởi nghĩa, Đoàn thanh niên xung phong thành Hoàng Diệu đã lên đến 80 người, chia làm 3 liên đội do 3 đồng chí phụ trách là Lê Trung (tức Ngô). Thái Hy (tức Đào) và Hoàng Đình Kim (tức Thạch). Phụ trách đoàn trưởng là đồng chí Hà Minh Tuấn. Lúc đó tôi là thành ủy viên, được phân công lãnh đạo Đoàn thanh niên xung phong này.

Hoạt động ở nội thành tức là ngay giữa sào huyệt của địch, mật thám dày đặc, chúng thường tổ chức các cuộc vây ráp bất ngờ. Muốn làm một cuộc tuyên truyền phải nghiên cứu và bố trí công phu như một trận đánh. Có trinh sát nắm tình hình, có người bảo vệ, và phải dự kiến nhiều tình huống để đối phó. Thực tế có lần đã phải dùng vũ lực để không chế cảnh sát, hay khi rút lui, gặp giặc phải đổ máu như lần tuyên truyền xung phong ở rạp Tố Như. Xứ ủy Bắc Kỳ có chủ trương "tiểu phi trừ gian", nên Thành ủy Hà Nội quyết định lập ra "Đội danh dự" để trừng trị một số tên tay sai đầu sỏ nguy hiểm nhất nhằm răn đe những tên khác. Lúc

* Đăng trên *Báo Hà Nội mới*, số ra ngày 1 tháng 9 năm 1985.

đầu Thành ủy giao cho tôi tổ chức và chỉ đạo và cử đồng chí Cao Ngọc Liễn (tức Cao Tân) - một học sinh trường Bưởi cũ làm đội trưởng. Số đội viên có 9 người. Tất cả đều được trang bị súng ngắn. Sau một số hoạt động có kết quả gây được tiếng vang lớn, đội được chuyển giao cho Xứ ủy Bắc Kỳ, trực tiếp là đồng chí Nguyễn Văn Trân phụ trách để có thể hoạt động trên địa bàn rộng hơn và hiệu quả hơn.

Sau ngày 9 tháng 3, Nhật đảo chính Pháp, Trung ương có chỉ thị "Nhật - Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta", Thành ủy lập tức lãnh đạo các đội tự vệ phát triển mạnh và hoạt động tích cực. Lợi dụng việc bọn Nhật khuyến khích phong trào tập thể thao, tập võ để lừa phỉnh thu hút thanh niên, các tổ chức tự vệ và thanh niên xung phong của ta cũng hoạt động dưới dạng các hội kiếm, hội võ, hội bơi... để các đội viên có điều kiện tập luyện. Về trang bị thì các đoàn thể cứu quốc, nhất là Hội Phụ nữ cứu quốc, đã tích cực vận động quần chúng mua tín phiếu ủng hộ cách mạng để có tiền mua sắm vũ khí. Tự vệ xưởng AVIA được giao rèn thêm giáo búp đa, tự vệ Nhà máy xe lửa Gia Lâm rèn mã tấu. Ngoài ra, hàng trăm bể, lò rèn bí mật ngày đêm sản xuất các loại vũ khí thô sơ.

Càng sát ngày khởi nghĩa, hoạt động của các lượng vũ trang càng được đẩy mạnh với hoạt động tập trung nhất. Anh em thanh niên xung phong "xuất quỷ nhập thần", khi ở chợ này, thoát đã thấy xuất hiện trong rạp chiếu bóng, rồi trên xe điện, ở trường học. Tự vệ các đoàn thể cũng tăng cường hoạt động. Cờ đỏ sao vàng xuất hiện ở mọi nơi, một số tên tay sai đầu sỏ ngoan cố bị trừng trị. Uy thế của Việt Minh được cao hơn bao giờ hết khiến cho quần chúng bùng bùng khí thế, cuốn hút cả những người còn lừng chừng.

40 năm đã qua đi, giờ đây nghĩ lại về tổ chức và hoạt động của lực lượng tự vệ đầu tiên của Hà Nội, tôi thấy thấm thía sự lãnh đạo tài giỏi của Đảng ta, của Xứ ủy và Thành ủy đã nắm vững đặc điểm tình hình Hà Nội lúc đó để tổ chức ra lực lượng tuy ít nhưng hiệu quả công tác cao, thời gian ngắn nhưng làm được nhiều việc. Chính các đội viên đội tự vệ, thanh niên xung phong, đội danh dự đã là lực lượng xung kích dẫn đầu quần chúng cách mạng cả ở nội và ngoại thành đánh chiếm các cơ sở đầu não của địch góp phần quan trọng vào thành công của Cách mạng tháng Tám ở Hà Nội...

BÁC HỒ VIẾT LỜI KÊU GỌI TOÀN QUỐC KHÁNG CHIẾN*

THANH LÊ

Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến - Lời hịch hào hùng động viên toàn dân bước vào cuộc chiến đấu trường kỳ đánh thực dân Pháp, giành lại độc lập tự do cho dân tộc là áng văn bất hủ, là một trong những văn bản quan trọng của lịch sử nước nhà. Lời kêu gọi đó được Bác Hồ viết vào một đêm tháng 12 năm 1946 (mà theo như nhân chứng kể lại thì vào đêm 14 hoặc 15 tháng 12 năm 1946), dưới ánh sáng ngọn đèn dầu ở gần thị xã Hà Đông.

Thức trọn đêm để viết, sáng hôm sau, Bác Hồ gọi đồng chí Lê Chí Nam, một cán bộ công tác ở Văn phòng Quân sự ủy viên hội, có nhiệm vụ giúp đồng chí Võ Nguyên Giáp tổng hợp tình hình chiến sự và đánh máy các văn bản, nên thường được gặp Bác và đồng chí Trường Chinh để báo cáo tình hình và chuyển công văn, giấy tờ. Sau khi nghe đồng chí Nam báo cáo tình hình giặc Pháp khiêu khích ở các nơi, Bác Hồ lấy bản thảo đọc cho Lê Chí Nam nghe.

Đọc xong, Bác hỏi: Cháu có hiểu không? Viết như thế đồng bào nghe có hiểu không?

Lê Chí Nam thưa: Cháu hiểu được, dễ hiểu lắm. Bác xem lại lần nữa, lấy bút sửa một vài chỗ rồi bảo Lê Chí Nam đem bản thảo do Bác viết đến hỏi chú Văn (Võ Nguyên Giáp) và

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, số 96, tháng 12 năm 2001, tr.11.

chú Nhân (Trường Chinh) xem có thêm bớt gì nữa không? Khi ấy đồng chí Võ Nguyên Giáp làm việc cách Bác mấy nhà, còn đồng chí Trường Chinh ở thôn bên cạnh.

Đồng chí Võ Nguyên Giáp đọc xong, Lê Chí Nam đem sang cho đồng chí Trường Chinh. Sáng 19 tháng 12, sau khi đọc và sửa chữa một số chỗ trong bản thảo do Bác Hồ viết, đồng chí Trường Chinh bảo Lê Chí Nam đem về sao lại, đưa nhà in và tối đến thì điện cho các địa phương. Bút tích Bác Hồ và chỗ sửa chữa của đồng chí Trường Chinh vẫn còn rất rõ trong bản gốc lưu tại Bảo tàng Cách mạng.

Chấp hành mệnh lệnh, Lê Chí Nam đánh máy nhiều bản, bản được chuyển cho báo Cứu quốc, bản được giao thông đặc biệt chuyển đến Đài Tiếng nói Việt Nam lúc đó đóng tại chùa Trầm (Chương Mỹ - Hà Tây).

Đêm 19 tháng 12 năm 1946, quân dân Hà Nội đồng loạt tấn công các địa điểm trong toàn thành phố, mở đầu cho cuộc kháng chiến trường kỳ. Sáng ngày 20 tháng 12 năm 1946, Đài Tiếng nói Việt Nam phát lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến. Nhà in Báo Cứu quốc cũng kịp thời in hàng nghìn bản để chuyển về các nơi, trong số báo ra ngày hôm sau, lời hịch của Bác được in hết sức trang trọng và đầu đề "Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến" là do chính đồng chí Xuân Thủy chủ nhiệm báo đặt.

Bản thảo "Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến" được đồng chí Lê Chí Nam trân trọng cất giữ. Đến năm 1952, khi nhận quyết định điều động vào Liên khu 5 công tác, trên đường đi phải qua vùng địch chiếm, đề phòng bắt trắc, trước khi rời chiến khu Việt Bắc, anh cẩn thận cất bản thảo trong một gói tài liệu riêng và gửi ở gia đình một đồng bào Tày ở xã Bình Yên, huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên. Đến năm 1956, khi có dịp trở lại anh xin gia đình gói tài liệu, năm 1970, anh trao bản thảo "Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến" của Bác Hồ cho Bảo tàng Cách mạng Việt Nam. Những tư liệu về Bác Hồ viết "Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến" do đồng chí Nam cung cấp trong lần bàn giao hiện vật lịch sử này.

NGƯỜI NỮ THANH NIÊN XUNG PHONG ĐẦU TIÊN*

ĐỖ PHÚ THỌ

Theo sự giới thiệu của nhà sử học Nguyễn Văn Tùng, chúng tôi tới thăm gia đình bác Lê Kim Hạnh ở phường Nghĩa Tân, quận Cầu Giấy, Hà Nội, người đội viên nữ duy nhất của đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương đầu tiên sau ngày thành lập. Bác Hạnh năm nay tròn 70 tuổi, sức đã yếu nhưng vẫn còn rất minh mẫn. Thời gian tuy đã làm mái tóc của bác bạc phơ, nhưng gương mặt của bác vẫn còn lưu lại những nét duyên dáng, đoan trang của cô gái Hà Nội kiều diễm thời xưa.

Bác Hạnh kể rằng dường như số phận của bác luôn được chứng kiến các sự kiện từ lúc khởi đầu. Cách mạng tháng Tám vừa thành công, bác Hạnh lúc đó mới 15 tuổi đã nằng nặc xin vào làm việc ở nhà thương Đồn Thủy (nay là Bệnh viện Trung ương Quân đội 108) để góp phần phục vụ cách mạng và trở thành học viên lớp y tá đầu tiên (vừa học, vừa làm) của bệnh viện sau cách mạng. Ngay sau hiệu lệnh toàn quốc kháng chiến chống thực dân Pháp (19-12-1946), y tá Lê Kim Hạnh đã trở thành một trong những người đầu tiên tham gia chiến đấu trong đội hình của Liên khu 1 "Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh", sau trở thành chiến sĩ của Trung đoàn Thủ đô. Khi Phòng Thương binh quân đội (cơ quan đầu tiên làm công tác

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, số 79, tháng 7 năm 2000, tr. 24.

thương binh - liệt sĩ trong phạm vi toàn quốc) được thành lập, bác Lê Kim Hạnh cũng là một trong những người đầu tiên về nhận công tác tại phòng này và được đồng chí Lê Thành Ân, phụ trách phòng giao làm trưởng đoàn đầu tiên của đoàn đi vận động nhân dân ủng hộ thương binh, gia đình liệt sĩ. Năm đó bác Hạnh có 17 tuổi. Khi thành lập Bộ Thương binh - Cựu binh, bác Hạnh là người đầu tiên được giao làm công tác thống kê thương binh, liệt sĩ trong toàn quốc. Đến khi thành lập đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương, bác Hạnh lại là người phụ nữ duy nhất của đội trong năm đầu thành lập, đồng thời cũng là y tá Thanh niên xung phong đầu tiên trong lịch sử nửa thế kỷ Thanh niên xung phong Việt Nam. Người bạn đời của bác Hạnh là đại tá Trần Chất cũng thuộc lớp người đầu tiên tham gia đội "cảm tử quân" của Liên khu 1 và chính ông là người tiểu đội trưởng chỉ huy khẩu đội Ba-zô-ka lần đầu tiên bắn chìm tàu Pháp trên sông Lô năm 1947, ghi chiến công rạng rỡ đầu tiên cho tiểu đoàn Bình Ca anh hùng.

Về sự kiện thành lập đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương đầu tiên, bác Lê Kim Hạnh nhớ lại thời điểm đó vào khoảng tháng 7 năm 1950, khi đó bác đang làm nhiệm vụ tại trường Hoàng Văn Thụ (cùng công tác với đồng chí Vương Bích Vượng và Đặng Hồ Khuê, sau là đội trưởng và đội phó đầu tiên của đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương). Khi có chỉ thị thành lập đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương, bác Hạnh muốn xung phong ngay vào đội để được trực tiếp phục vụ chiến đấu, đi chiến dịch nhưng theo quy định hồi đó Thanh niên xung phong không tuyển nữ, thành thử đề nghị của bác ban đầu không được chấp nhận. Sát đến ngày thành lập, tìm mãi không được đội viên nam làm y tá, vì thế đề nghị của bác Hạnh được chấp nhận. Bác trở thành đội viên nữ duy nhất của đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương đầu tiên. Mãi đến đầu năm 1951, trước yêu cầu mới của sự nghiệp cách mạng, đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương mới tuyển nữ, tuyển thêm được y tá, khi đó bác Hạnh lại được giao phụ trách số Thanh niên xung phong nữ đầu tiên này. Toàn đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương đầu tiên có 225 người nhưng chỉ có bác Hạnh là y tá, công việc của đội thì nhiều trong đó nhiệm vụ trọng tâm là vận chuyển thương binh, bệnh binh, bởi vậy việc huấn luyện cho các đội viên các kiến thức y học thường thức là vô cùng cần thiết. Bác Hạnh đã đề xuất với ban chỉ huy đội xây dựng mạng lưới các đội viên vệ sinh ở các phân đội, liên phân đội và trực tiếp hướng dẫn lực lượng này các biện pháp cấp cứu, băng bó vết thương, phòng bệnh. Các đội viên vệ sinh lại hướng dẫn các đội viên khác. Tất cả các đội viên Thanh niên xung phong đều thuộc lòng các khẩu hiệu: "Không ăn quả xanh, không uống nước lã", "đi ngủ phải mặc màn". Ngay cả việc đi đại tiện, tiểu tiện cũng phải theo đúng quy định. Nhờ làm tốt công tác tuyên truyền, vận động và thực hiện nghiêm túc các quy định về vệ sinh phòng bệnh mà đội Thanh niên xung phong công tác Trung ương đầu tiên luôn luôn bảo đảm quân số khỏe cao, góp phần hoàn thành nhiệm vụ trong chiến dịch Biên giới. Đặc biệt với nhiệm vụ vận chuyển thương binh, bệnh binh, đội đã hoàn thành xuất sắc, được Đại tướng Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp tuyên dương trong buổi lễ mừng chiến thắng tổ chức tại thị xã Cao Bằng.

NHÀ MÁY SẢN XUẤT VŨ KHÍ ĐẦU TIÊN*

Tiến sĩ TRẦN VĂN THÔNG

Sau Cách mạng tháng Tám năm 1945, để chiến đấu chống lại quân xâm lược, lòng yêu nước, quyết tâm bảo vệ độc lập của nhân dân Việt Nam có thừa, nhưng vũ khí lại rất thiếu. Lúc bấy giờ có hai thanh niên trí thức là Vũ Đức Toa và Trần Văn Kha bàn nhau xây dựng nhà máy sản xuất vũ khí. Họ không có tiền nhưng có lòng nhiệt tình. Họ kêu gọi các nhà tư sản tại Hà Nội góp vốn, rồi chia nhau đi Thanh Hóa, Ninh Bình, Nam Định, Hà Nam, Hải Phòng và hầu hết các tỉnh miền Bắc để kêu gọi góp vốn. Khi có tiền họ sẽ tự mua máy móc và thu thập công nhân. Nhiều thợ giỏi ở các xưởng AVIA, nhà máy xe lửa, thợ trong thành của Pháp... tình nguyện đi theo.

Trong khi đi kêu gọi vốn ở Hà Nam, họ gặp ông Chu Văn Luận có một nhà máy giấy ở cách Phủ Lý hơn 10km, của chủ người Pháp bán lại. Ông Luận tự nguyện hiến nhà xưởng và những thiết bị bên trong. Thế là Công ty vũ khí Phan Đình Phùng được thành lập và địa điểm là Nhà máy giấy Chu Văn Luận.

Ở thời kỳ đó, nhà máy giấy ấy là một cơ sở tương đối hiện đại, các thiết bị động lực khá tốt, trong đó có một lò hơi để chạy máy, lại có hệ thống dẫn nước từ nguồn về, vào mùa mưa, thường chạy bằng tuốc bin thủy lực, mỗi năm có thể chạy được từ 6 - 8 tháng. Hàng ngày, cán bộ, công nhân từ Phủ Lý qua sông và đi bộ chừng 2km thì đến nhà máy. Tôi theo cha và anh đi sang làm việc ở đó học nghề thợ tiện. Sản phẩm của nhà máy là súng trường, tiểu liên và lựu đạn. Vũ khí sản xuất ra được cung cấp cho Vệ quốc đoàn và tự vệ Hà Nội. Số lượng chưa nhiều, chừng một, hai trăm khẩu súng, nhưng tất cả những ai chiến đấu ở Hà Nội đều biết tiếng vũ khí Phan Đình Phùng thời ấy.

Giữa năm 1946, khi quân Tưởng rút khỏi Việt Nam, nhà máy được chuyển về rầm rộ nhất. Để mở rộng sản xuất, nhà máy áp dụng hình thức gia công cho các cơ sở vệ tinh. Các cơ sở Hà Nội có máy móc, thiết bị được nhận gia công một số chi tiết. Tôi còn nhớ gia đình hai anh em ông Hưng và ông Huệ ở Nam Đồng, nhà ở đối diện với Công ty phụ tùng xe đạp Đồng Đa bây giờ, nhận làm cho công ty khá nhiều chi tiết. Riêng có nòng súng thì không gia công ở ngoài được, vì nòng súng có hai nguyên công khóa, làm rãnh xoắn bên trong lỗ và lỗ lắp đạn. Bấy giờ, có anh Cần là thợ tiện giỏi và rất cần cù, tự làm dao chuốt và kéo trên máy tiện. Để gia công lỗ lắp đạn, anh lấy một nòng súng của Pháp làm mẫu, tiện một phôi dao doa, dùng bột màu rà vào nòng mẫu, bao giờ vết ăn đều là được. Sau đó, anh làm lưỡi doa và nhiệt luyện. Nhiệt luyện xong, phải kiểm tra, có cái bị cong phải bỏ hoặc làm dao doa thô. Sau nguyên công doa là đánh bóng. Đánh bóng cũng nhiều công, trong khi đánh bóng phải dùng tấm bông mẫu để kiểm tra, khi nào vết ăn đều mới được.

Về Hà Đông chưa đầy nửa năm, số vũ khí sản xuất được gấp mấy lần thời gian đầu. Sau ngày toàn quốc kháng chiến, nhà máy được chuyển về làng Dương Khê - Vân Đình thuộc Hà Đông. Chúng tôi ăn một cái Tết kháng chiến đầu tiên ở đó. Phải nói rằng các anh lãnh đạo công ty rất tháo vát, di chuyển nhà máy toàn dùng ô tô mà lúc đó ô tô cực hiếm, tất nhiên là ô tô chạy bằng than chứ không có xăng. Vào khoảng tháng 4 năm 1947, nhà máy lại di chuyển vào gần chợ Bến, đất trong hang núi, giáp làng Viêm Khê, gần cầu Rậm, thuộc huyện Mỹ Đức.

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, số 128, tháng 7 năm 2004, tr. 72-73.

Cuối năm 1947, địch mở chiến dịch thu đông, lãnh đạo công ty lại chuyển nhà máy vào Hòa Bình, theo đường chợ Bến. Đi được nửa đường thì gặp địch kéo từ Hòa Bình ra, ô tô chở máy móc vội quay trở ra cầu Râm, lúc đó khoảng 4 giờ chiều. Lãnh đạo quyết định đánh mìn sập cầu Râm để hãm bước tiến của địch, anh em kịp cất giấu máy móc. Đến 6 giờ chiều, xe bọc thép của địch đến cầu Râm, chúng không qua được sông và bộ binh cũng không dám qua. Tranh thủ thời gian đó, chúng tôi giấu máy móc xuống sông, còn một số đưa vào hang núi. Chúng tôi bị bao vây trong khi rút về phía Ba Thá, chỗ nào cũng thấy lửa cháy. Chúng bắn súng cối đuổi theo và đạn súng liên thanh rơi lôm bôm xung quanh chúng tôi. Chúng tôi di chuyển về phía đường 21, để vượt khỏi vòng vây của địch. Trinh sát cho biết cứ 30 phút có một chuyến xe bọc thép đi tuần đường, muốn qua đường, phải đi dọc 3km mới có lối rẽ ngang. Theo tính toán thì xe đi tuần qua, lập tức chạy dọc 3km tới lối rẽ và phải thật nhanh, nếu chậm sẽ gặp địch. Chúng tôi tập kết cách đường gần 1km, gần 1 giờ sáng được lệnh di chuyển, mọi người đi thật nhanh trong đêm tối ra đường. Ra đến đường nhựa, chúng tôi chạy bộ đến chỗ rẽ. Khi người cuối cùng cách đường 500m thì chúng tôi nghe tiếng xe địch chạy phía sau. Đi thêm mấy kilômét nữa thì đến chợ Sò (thuộc Lương Sơn - Hòa Bình), mọi người mệt lử chui cả vào lều chợ ngủ. Đến sáng, thấy xung quanh lều toàn vết chân hổ, may sao không ai việc gì. Sau đó, toàn đơn vị leo núi, vượt rừng lên Việt Trì, Phú Thọ và cuối cùng là Tuyên Quang. Sau khi địch rút khỏi Hòa Bình, chúng tôi lại trở về chợ Bến thu thập máy móc, tiếp tục chuyển nhà máy qua Ái Nàng, đặt nhà máy ở Đức Dương.

Đến khoảng tháng 4 năm 1948, nhà máy không thể hoạt động độc lập được nên sáp nhập vào Ty Quân giới Liên khu 3, nhà máy được đặt tên mật là K4, được phân công sản xuất súng cối và đạn cối 60mm, nay thuộc Tổng cục Công nghiệp Quốc phòng.

Công ty vũ khí Phan Đình Phùng tồn tại được hơn hai năm, nhưng nó thể hiện tấm lòng yêu nước của những người dân Việt Nam, theo lời kêu gọi của Bác Hồ, góp phần vào công cuộc bảo vệ đất nước trong những năm đầu kháng chiến chống Pháp.

NHỮNG SẮC LỆNH ĐẦU TIÊN DO CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH KÝ PHONG QUÂN HÀM CẤP TƯỚNG*

NGUYỄN THỊ GIANG

(Theo Hồ Chí Minh - Biên niên tiểu sử, tập 4)

Trong lịch sử quân đội ta có hai vị tướng được gọi tướng khi chưa có sắc lệnh phong hàm: đó là Phùng Chí Kiên và Lê Thiết Hùng. Theo một số cán bộ lão thành, khi quân Tàu Tưởng vào Việt Nam, Bác Hồ đã phong đồng chí Lê Thiết Hùng hàm Thiếu tướng để phụ trách "Tiếp phòng quân". Đây cũng giống như trường hợp Người giao cấp "Đại tá" cho ông Vũ Đình Huỳnh khi Người ở Pari, năm 1946. Còn Phùng Chí Kiên được truy phong hàm tướng bằng Sắc lệnh 89/SL ký ngày 23 tháng 9 năm 1947 mà không rõ bậc gì.

Vì vậy, trước Sắc lệnh số 110/SL phong quân hàm Đại tướng cho đồng chí Võ Nguyên Giáp, Tổng chỉ huy quân đội quốc gia và dân quân tự vệ, kể từ ngày 20 tháng 1 năm 1948, đã có Sắc lệnh số 107/SL "bổ nhiệm Thiếu tướng Lê Thiết Hùng làm Tổng thanh tra... "Cả hai sắc lệnh trên đều ký vào ngày 20 tháng 1 năm 1948. Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh còn ký các sắc lệnh phong hàm tướng:

* Đăng trên *Tạp chí Sự kiện và Nhân chứng*, số 2, năm 1994, tr.5.

- Số 111/SL "phong quân hàm Thiếu tướng kể từ ngày 1 tháng 1 năm 1948 cho các ông Hoàng Văn Thái, Tổng Tham mưu trưởng Quân đội quốc gia Việt Nam; Nguyễn Sơn, Khu trưởng Chiến khu 4; Hoàng Sâm, Khu trưởng Chiến khu 2; Chu Văn Tấn, Khu trưởng Chiến khu 1.

- Số 112/SL "phong quân hàm Thiếu tướng kể từ ngày 1 tháng 1 năm 1948 cho các ông Trần Tử Bình, Trưởng phòng kiểm tra cán bộ; Văn Tiến Dũng, Cục Chính trị; Lê Hiến Mai, Chính ủy Chiến khu 2".

Ngày 25 tháng 1 cùng năm, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 115/SL "phong quân hàm Trung tướng cho ông Nguyễn Bình, Trưởng Chiến khu 7, kiêm Ủy viên quân sự Nam Bộ".

- Sắc lệnh số 117/SL "phong quân hàm Thiếu tướng cho ông Trần Đại Nghĩa, Cục trưởng Cục Quân giới".

Ngày 7 tháng 7 năm 1948, để "chính thức hóa" Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 203/SL "phong quân hàm Thiếu tướng cho ông Lê Thiết Hùng".

Đây là những sắc lệnh phong hàm cấp tướng đầu tiên của quân đội ta.

Trong buổi lễ phong quân hàm cấp tướng cho một số cán bộ quân đội, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nói: "Các cụ ta qua bao thế hệ chiến đấu cho độc lập mà không thành, nhắm mắt mà chưa thấy được dân tộc tự do. Chúng ta may mắn hơn. Nhưng còn phải bao nhiêu hy sinh cố gắng. Hôm nay, việc phong quân hàm cho chú Giáp và các chú khác cũng là kết quả của bao nhiêu hy sinh, chiến đấu của đồng bào, đồng chí. Chúng ta phải cố gắng, phải quyết giành cho được độc lập, tự do cho thỏa lòng những người đã mất".

THƯ VIỆN QUÂN ĐỘI - 83 LÝ NAM ĐẾ - HÀ NỘI

Điện thoại: 069.554546

● *GIỜ MỞ CỬA:*

- Sáng: 7h30 – 11h30
- Chiều: 13h00 – 16h30
- Nghỉ: Chủ nhật, ngày lễ

● *PHỤC VỤ:*

- Đọc, mượn, sao chụp, quét tài liệu, trả lời yêu cầu bạn đọc.

- Biên soạn và phát hành các ấn phẩm: *Thư mục thông báo tài liệu mới, Thư mục chuyên đề, Tài liệu phục vụ nghiên cứu, Thư mục giới thiệu sách cấp phát trong quân đội.*

- Cung cấp sách cho các đơn vị trong toàn quân.

● *ĐỐI TƯỢNG:*

- **Đọc:** Rộng rãi.
- **Mượn:** Cán bộ quân đội công tác tại Hà Nội.
Cán bộ cấp tá nghỉ hưu tại Hà Nội.